

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗБІРКА НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ

другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальностями
012 Дошкільна освіта, 013 Початкова освіта, 016 Спеціальна освіта

Херсон
2021 рік

Збірка навчальних програм другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальностями 012 Дошкільна освіта, 013 Початкова освіта, 016 Спеціальна освіта/Цюпак І.М., Устимова О.В., Голінська Т.М., Казаннікова О.В., Горлова А.В., Федяєва В.Л., Щербина В.Ю., Валуєва І.В., Раєвською І.М., Борисенко Н.М., Сугейко Л.Г., Денисенко В.В., Яковлева С.Д., Кабельнікова Н.В., Ільїна Н.В., Образцова О.М., Полєвікова О.Б., Владимірова А.Л., Гриценко І.В. – Херсон: Педагогічний факультет, 2021. – 107 с.

ISBN 978-617-7794-14-0

Укладачі:

Цюпак І.М., Устимова О.В., Голінська Т.М., Казаннікова О.В., Горлова А.В., Федяєва В.Л., Щербина В.Ю., Валуєва І.В., Раєвською І.М., Борисенко Н.М., Сугейко Л.Г., Денисенко В.В., Яковлева С.Д., Кабельнікова Н.В., Ільїна Н.В., Образцова О.М., Полєвікова О.Б., Владимірова А.Л., Гриценко І.В.

Рецензенти:

1. Примакова В.В., доктор педагогічних наук професорка кафедри теорії та методики виховання, психології та інклюзивної освіти Комунального вищого навчального закладу «Херсонська Академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради.

2. Блинова О.Є., докторка психологічних наук, професорка, завідувачка кафедри психології Херсонського державного університету.

3. Миронова С.П., доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнко.

Затверджена Вченою радою ХДУ

Протокол № 4 від «25» жовтня 2021 р.

Погоджено НМР ХДУ

Протокол № 2 від «21» жовтня 2021 р.

Схвалено НМР факультету дошкільної та початкової освіти

Протокол № 1 від «30» серпень 2021 р.

Голова НМР факультету, доцентка Ірина ЦЮПАК.

Розглянута на засіданнях кафедр педагогічного факультету:

Кафедра педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти

Протокол № 1 від «25» серпня 2021 р.

В.о. завідувача, доцентка Наталія ВОРОПАЙ

Кафедра теорії та методики дошкільної та початкової освіти

Протокол № 1 від «25» серпня 2021 р.

Завідувачка, доцентка Олена САГАН

Кафедра спеціальної освіти

Протокол № 1 від «25» серпня 2021 р.

В.о. завідувача, професорка Наталія КАБЕЛЬНИКОВА

Кафедра педагогіки, психології й освітнього менеджменту імені проф. Є.Петухова

Протокол № 1 від «25» серпня 2021 р.

Завідувачка, професорка Людмила ПЕРМІНОВА

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
ДРУГИЙ (МАГІСТЕРСЬКИЙ) РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 012 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА	5
Моніторинг якості освіти	5
Технології організації образотворчої діяльності дітей	7
Психічне здоров'я дитини в освітньому процесі	12
Психологічна діагностика і корекція розвитку дітей дошкільного віку	15
Наступність закладу дошкільної освіти і початкової школи	18
Технологія використання настільно-друкованих ігор у здо.....	22
Організація і керівництво музичною діяльністю у здо.....	25
Сучасні технології музично-естетичного розвитку дітей дошкільного віку	27
ДРУГИЙ (МАГІСТЕРСЬКИЙ) РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 013 ПОЧАТКОВА ОСВІТА	31
Менеджмент у закладах освіти	31
Основи наукової комунікації іноземною мовою	35
Технології математичної освітньої галузі в початковій школі	39
Технології природничої освітньої галузі в початковій школі.....	43
Психічне здоров'я дитини в освітньому процесі	48
Технології мовно-літературної освітньої галузі в початковій школі	51
Професійна іміджологія.....	54
Аксіологічні основи педагогічної освіти	57
ДРУГИЙ (МАГІСТЕРСЬКИЙ) РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 016 СПЕЦІАЛЬНА ОСВІТА	60
Актуальні проблеми спеціальної педагогіки, психології та інклюзивної освіти	60
Організація інклюзивного навчання в закладі загальної середньої освіти.....	66
Робота вчителя з особливою дитиною	70
Діагностика та корекція мовленнєвого розвитку дітей раннього віку.....	75
Інноваційні технології в освітньо-корекційній роботі з дітьми з тяжкими порушеннями мовлення.....	78
Організація взаємодії фахівців під час комплексного супроводу дітей з тяжкими порушеннями мовлення в умовах лікувально-оздоровчого та корекційно-реабілітаційного середовища	83
Логопедична робота з дітьми із аутистичним спектром порушень.....	87
Логопедичний супровід осіб з особливими освітніми потребами.....	90
Методика профорієнтаційної роботи з дітьми з порушеннями розумового розвитку	94
ДИСЦИПЛІНИ ВІЛЬНОГО ВИБОРУ	98
Виховання щасливої дитини	98
Лінгводидактичні інновації.....	102

ПЕРЕДМОВА

У збірнику представлені навчальні програми освітніх компонент для забезпечення й реалізації освітніх програм другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальностями 012 Дошкільна освіта, 013 Початкова освіта, 016 Спеціальна освіта.

Вказані у навчальних програмні компетентності та результати навчання узято з відповідних освітніх програм, які відповідають меті формування особистості конкурентоспроможного фахівця, здатного розв'язувати складні нестандартні професійні завдання і проблеми інноваційного та дослідницького характеру в галузі дошкільної, початкової та спеціальної освіти, забезпечити освітній процес в сучасних умовах закладу освіти, адаптуватися до трансформаційних змін в освітній галузі, здійснювати інтеграцію в європейський освітній простір.

На основі навчальних програм викладачами педагогічного факультету розроблено робочі програми, силабуси та електронні освітні ресурси для освітніх компонент.

ДРУГИЙ (МАГІСТЕРСЬКИЙ) РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 012 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Навчальна програма варіативної навчальної дисципліни підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Програма розроблена: Устимова О.В. – викладач кафедри педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти, директор закладу дошкільної освіти № 82 Херсонської міської ради.

Вступ. Програма вивчення варіативної навчальної дисципліни «Моніторинг якості освіти» укладена відповідно до освітньо-професійної програми другого (магістерського) рівня підготовки спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є нові підходи щодо підвищення якості й ефективності освітньої системи, яка тісно пов'язана з відстеженням результатів, тобто освітнім моніторингом, необхідним компонентом якого є педагогічна діагностика.

Міждисциплінарні зв'язки: студенти мають актуалізувати знання з курсів «Менеджмент в системі дошкільної освіти», «Актуальні проблеми дошкільної освіти», «Документообіг в ЗДО», що сприятиме в подальшому формуванню професійної компетентності вихователя в системі дошкільної освіти.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Підготовка майбутніх фахівців до здійснення моніторингу якості дошкільної освіти, застосування практичних навичок у професійно-педагогічній діяльності.

1.2. Завдання курсу:

- ознайомлення з теоретичними основами здійснення моніторингу якості дошкільної освіти надасть сучасному педагогу змогу самостійно та вільно орієнтуватися в науково-теоретичних засадах здійснення моніторингу якості дошкільної освіти;

- формування контрольної-оцінної компетенції, що ілюструє комплексний інтегративний спосіб реалізації можливостей педагога у сфері самостійної творчої навчально-пізнавальної діяльності.

- формування вміння прогнозувати, конструювати та моделювати роботу по створенню проєктів моніторингу;

- опанування системою педагогічних поглядів та індивідуального стилю діяльності, здатністю узагальнювати дидактичні і методичні знання й вміння, проводити контроль і оцінку і синтезувати їх в інтегративну цілісність професійної компетентності.

1.3. Компетентності:

Загальні компетентності:

- розуміння основних педагогічних понять «професіоналізм», «професійна компетентність», «моніторинг», «якість освіти», «технологія», «державний контроль»; «державна атестація», «інституційний аудит»;

- усвідомлення взаємозв'язків між основними педагогічними поняттями; умов та закономірностей успішного функціонування моніторингу якості в освітньому процесі закладу дошкільної освіти;

- ознайомлення із формами державного контролю, принципами та етапами здійснення моніторингу; алгоритмом організації моніторингу якості дошкільної освіти.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- здатність самостійно та вільно орієнтуватися в науково-теоретичних засадах здійснення моніторингу якості дошкільної освіти;

- уміння обґрунтовувати власну думку щодо дискусійних проблем розробки та застосування моніторингових технологій у практиці роботи закладів дошкільної освіти;

- уміння прогнозувати, конструювати та моделювати роботу по створенню проєктів моніторингу;

- спроможність формувати систему педагогічних поглядів та індивідуального стилю діяльності;

- здатність узагальнювати дидактичні і методичні знання й вміння, проводити контроль і оцінку і синтезувати їх в інтегративну цілісність професійної компетентності.

1.4. Очікувані результати навчання:

Знати і використовувати в практичній діяльності законодавчу базу дошкільної освіти.

Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні.

Впроваджувати інформаційні та комунікаційні технології і генерувати нові ідеї в організації освітнього процесу закладів дошкільної освіти різного типу.

Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності.

Володіти вміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії

Планувати, організовувати і здійснювати експериментальні дослідження в сфері дошкільної освіти, обробляти результати досліджень з використанням статистичних методів, аргументувати висновки і презентувати результати досліджень.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин/ 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Якість освітнього процесу як загальна наукова проблема

Поняття про якість. Якість освіти: поняття і підходи. Критерії якості освіти. Вимірювання якості. Відносність критеріїв оцінки якості освіти. Державний стандарт якості освіти. Поняття «якості дошкільної освіти». Критерії визначення якості освіти в закладі дошкільної освіти. Умови забезпечення якості сучасної дошкільної освіти.

Становлення та розвиток моніторингу якості освіти. Моніторинг якості педагогічної освіти: теоретичний аспект. Загальні принципи та організаційні засади моніторингу як засобу управління якістю освіти на різних рівнях. Основні функції моніторингу. Типи моніторингу. Види освітнього моніторингу. Види педагогічного моніторингу

Змістовий модуль 2. Організації та проведення моніторингу в освітньому процесі

Контроль в системі якості освіти. Етапи становлення державного контролю за діяльністю закладів дошкільної освіти в Україні. Організація контролю в закладі дошкільної освіти. Модель вертикальної системи контролю в закладі дошкільної освіти. Умови організації контролю. Види контролю. Алгоритм організації контролю. Орієнтовне положення про посадовий контроль у закладі дошкільної освіти. Контроль і моніторинг. Контроль в системі якості освіти. Ведення документації щодо контролю в закладі дошкільної освіти.

Вплив моніторингу на якість освіти. Основні напрями моніторингу якості освіти. Об'єкти моніторингу якості освіти. Етапи організації та проведення моніторингу в освітньому процесі. Загальні вимоги до моніторингу. Взаємозалежність факторів моніторингового дослідження. Функції організаторів та учасників моніторингу.

3. Рекомендована література

Основна література

1. Крутій К. Л. Моніторинг як сучасний засіб управління якістю освіти в дошкільному навчальному закладі: монографія. Запоріжжя: ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2010. 172 с.

2. Крутій К. Методологічні аспекти моніторингу дошкільної освіти. Вісник СевНТУ. Педагогіка: зб. наук. праць. 2010. Вип. 105. С. 23-26.

3. Лукіна Т. О. Державне управління якістю загальної середньої освіти в Україні: монографія. Київ: НАДУ, 2004. 300 с.

4. Лукіна Т. О. Моніторинг якості освіти: теорія і практика. Київ: Шкільний світ, 2006. 128 с.

5. Лукіна Т. О., Ляшенко О. І. Сутність категорії якості освіти в умовах

реформування освітньої галузі. Збірник наук, праць НАДУ. 2003. № 2. С. 126-134.

6. Соловей Ю.О. Моніторинг якості дошкільної освіти: навчально-методичний посібник. Черкаси, 2019. 118 с.

7. Допоміжна література

8. Настільна книга керівника дошкільного навчального закладу. Частина 1. / Упор. Курочка Н.М., Омеляненко Н.В. – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 248 с.

9. Настільна книга керівника дошкільного навчального закладу. Частина 2. / Упор. Курочка Н.М., Омеляненко Н.В. – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 216 с.

INTERNET-ресурси

10. Методичні рекомендації до програми виховання та навчання дітей від двох до семи років «Дитина» - <http://nauch.com.ua/psihologiya/5477/index.html>

11. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» (авт. кол. Андрієтті О.О., Голубович О.П. та ін.) - http://www.mon.gov.ua/images/files/doshkilna-cerednya/doshkilna/progr_rozv/1.pdf

12. «Методичні рекомендації до програми виховання та навчання дітей від двох до семи років «Дитина» - <http://nauch.com.ua/psihologiya/5477/index.html>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – диференційований залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю: усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування; усного обговорення методичних проблем; метод письмового контролю здійснюється за допомогою контрольних робіт, творчих робіт, які мають сприяти підвищенню мотивації студентів-майбутніх фахівців до професійної діяльності.

ТЕХНОЛОГІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ

Навчальна програма обов'язкової компоненти освітньої програми «Дошкільна освіта» циклу професійної підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Програма розроблена: Голінської Т.М., доцентом кафедри педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти, кандидатом педагогічних наук.

Вступ. Програма вивчення освітньої компоненти «Технології організації образотворчої діяльності дітей» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта.

Предметом вивчення освітньої компоненти є теоретичні та методичні засади методики ознайомлення дітей з різними видами образотворчої діяльності, інтегрує образотворче мистецтво як форму існування краси, засіб входження дитини у світ культури, унікальний спосіб відкриття і пробудження її «сенсорних каналів», формування перцептивної культури, що становить основу художньо-творчих здібностей та образотворчу діяльність дитини в період дошкілья.

Певною мірою впливаючи на внутрішній світ дитини, образотворче мистецтво залучає її до людських емоцій, виховує здатність орієнтуватися в навколишньому житті, пробуджує сприйнятливості до прекрасного, стимулює розвиток образного мислення, асоціативної пам'яті, художньої уяви.

Міжпредметні зв'язки: опановуючи зазначений перелік знань, умінь і навичок, студенти мають актуалізувати знання з освітніми компонентами «Художня праця та основи дизайну», «Художня культура», «Декоративне прикладне мистецтво», «Основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва зображувальною діяльністю дітей»,

«Асистенська практика», що сприятиме в подальшому формуванню професійної компетентності вихователя ЗДО в аспекті ознайомлення дітей із різними технологіями організації образотворчої діяльності.

1. Мета та завдання освітньої компоненти.

1.1. Мета: ознайомити майбутніх працівників закладів дошкільної освіти з теоретико-методичними засадами методики, здійснення художньо-творчого розвитку дітей засобами образотворчої діяльності; професійна підготовка висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців у галузі дошкільної освіти; оволодіння формами, методами і засобами соціалізації особистості дитини дошкільного віку.

1.2. Завдання:

Методичні: поглиблення та уточнення знань студентів, ознайомлення студентів з основами теорії та історії образотворчого мистецтва, з особливостями розвитку у дітей дошкільного віку творчих здібностей і шляхів формування у них інтересу до різних видів образотворчої діяльності; оволодіння різноманітними технологіями залучення дошкільників до образотворчої діяльності, розвитку у дитини здібностей до зображувальної діяльності, формування у дошкільника художньо-образного мислення і вміння бачити оточуюче життя очима художника, придбання практичних навичок творчої діяльності.

Сформувати уміння і навички писати конспекти планування різних видів практичної роботи з ознайомлення дітей з мистецтвом: в різних вікових групах, з дітьми різних категорій і за різних соціальних умов.

Виховні: сприяти ефективному використанню майбутніми вихователями форм, методів, засобів з метою ознайомлення дітей із специфікою відображення світу в образотворчому мистецтві, його функції в соціумі, види, жанри та засоби виразності візуальних мистецтв: живопису, графіки, скульптури, архітектури та декоративного мистецтва, оволодівають способами їхнього мистецького та психолого-педагогічного аналізу, навчаються визначати критерії, показники, за якими можна встановити цінність творів образотворчого мистецтва для сприймання дітьми дошкільного віку і здійснити добір змісту для образотворчої діяльності та освітньої програми розвитку дитини в ній.

Розвивальні: озброєння студентів варіативними технологіями, визначати й моделювати педагогічну тактику, технологію спілкування з дитиною, методики розвитку різних видів образотворчої діяльності та дитини в них; аналізувати творчі роботи дітей; оцінювати естетичні явища дійсності та мистецтва; позитивно ставитися до творчої самореалізації в різних видах художньої діяльності.

Формування в майбутніх вихователів знань, умінь і навичок оцінки і контролю за художньо-мовленнєвою діяльністю як дітей, так і за організацією і здійсненням художньо-мовленнєвої діяльності вихователями дошкільних закладів.

1.3. Програмні компетентності:

Інтегральна компетентність - Здатність компетентно розв'язувати складні задачі й проблеми в організації та моніторингу освітнього процесу в системі дошкільної освіти або в процесі навчання фахівців із дошкільної освіти в закладах вищої освіти, що передбачає проведення досліджень, та/або здійснення інновацій у ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (КЗ)

КЗ-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

КЗ-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (КС)

КС-1. Здатність організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

КС-2. Здатність здійснювати методичний супровід освітньої діяльності закладу дошкільної освіти.

КС-3. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами.

КС-5. Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної, зокрема, інклюзивної освіти.

1.4. Програмні результати навчання:

ПР-02. Впроваджувати інформаційні та комунікаційні технології і генерувати нові ідеї в організації освітнього процесу закладів дошкільної освіти різного типу.

ПР-04. Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності.

ПР-05. Організовувати методичний супровід освітньої діяльності в мультикультурному середовищі закладу дошкільної освіти для формування в дітей поваги до різних національностей та здатності до взаємодії.

ПР-06. Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком особистості дитини.

ПР-08. Виявляти та відтворювати в практичній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти передовий педагогічний досвід та результати досліджень.

ПР-09. Застосовувати в професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання психологопедагогічних дисциплін і обирати відповідні технології та методики.

ПР-10. Володіти уміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісноорієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

2. Інформаційний обсяг освітньої компоненти.

Змістовий модуль 1. Теоретичні та практичні аспекти розвитку дитячої художньої творчості

Історичний огляд проблеми розвитку дитячої художньої творчості. Теоретичні основи проблеми творчого розвитку дитини. Історичний розвиток поняття «творчість»: античні часи, епоха середньовіччя, епоха Відродження; сутність понять «творчість», «творча діяльність»; видатні педагоги про творчість: М. Монтень (методи навчання та виховання, спрямовані на активізацію і розвиток творчого мислення, ініціативи); Г. Шеррельман (особистісно орієнтована педагогіка на основі використання різних видів творчих вправ), Я. Коменський (принцип природовідповідності – притаманна схильність до творчої діяльності на основі розвитку творчих здібностей), Ж.-Ж. Руссо (творче формування особистості на лоні природи за умови прагнення дитини до самовдосконалення як внутрішньої мотивації), Дж. Локк (розвиток природних обдаровань кожного до можливих меж), Й. Песталоцці (розвиваюче навчання – шлях формування творчої особистості), Г. Ващенко (розвиток в учнів наукового світогляду та виховання у них формальних здібностей інтелекту) та ін..

Види дитячої творчості. Розвиток дитячої творчості у різні вікові періоди. Дитяча творчість – високопродуктивна діяльність; природні передумови розвитку дитячої творчості: природна схильність (потреба) до активної діяльності; потреба у самовираженні та самоствердженні в очах дорослих; потреба у способі вияву творчих здібностей; особливості розвитку дитячої творчості в ранньому віці; розвиток художньої творчості в дошкільному віці. Основні види зображувальної діяльності дошкільника: малювання, аплікація, ліплення, художнє конструювання, робота з природним матеріалом.

Змістовий модуль 2. Інноваційно-освітня діяльність педагога в галузі організації образотворчої діяльності дітей

Основні технології організації розвитку дитячої художньої творчості.

Загальна мета педагогічних технологій – формування творчої особистості; вираження емоційного стану – основа розвитку художньої творчості; умови вираження емоційного стану дитини у процесі творчості; створення художнього образу; вільний художній образ у процесі дитячої творчості. Відтворююче та творче навчання.

Технологія розвитку творчої особистості Г.Альтшуллера. Теорія розв'язання

винахідницьких завдань. Основне завдання – навчати дитину розв'язувати проблеми різного рівня складності з використанням винахідницьких завдань. Основна ідея технології полягає у тому, щоб переводити завдання з нижчого рівня складності на вищий. Для її успішної реалізації потрібно навчити дитину виявляти проблеми, з'ясовувати, чому легкі завдання розв'язуються просто, а важкі – складно. У роботі з дітьми дошкільного віку використовують колективні ігри, ігри-заняття, під час яких діти вчаться спостерігати навколишню дійсність, виявляти суперечливі властивості предметів, явищ, шукати відповіді на поставлені питання. Педагог орієнтується на вільний та самостійний вибір дитини – предмета, матеріалу, виду діяльності.

Методика розвитку творчих здібностей на заняттях з малювання. Діти зображають навколишнє тільки після емоційних зустрічей з ним у процесі спостереження, розгляду картин, слухання музики, читання, розповідання. Головне завдання організації зображувальної діяльності – виховання естетичних почуттів, а допоміжне – навчання технічним прийомам. Чим більше органів чуття беруть участь у сприйманні навколишнього, тим повнішими будуть уявлення, глибшим – пізнання.

Особистісний розвиток дитини засобами взаємодії різних видів мистецтв. Ця технологія залучає дитину до творчого пошуку, розвиває її здібності, творчий потенціал.

Поліхудожній розвиток дітей дошкільного віку в педагогічному процесі дошкільного навчального закладу. Відбувається самоствердження дитини в найбільш значущій для неї сфері поліхудожньої діяльності (музичної, хореографічної, театралізованої, образотворчої).

Створення умов розвитку художньої творчості у дошкільному закладі та родинному оточенні. Естетичний розвиток та естетичне виховання. Формування естетичної свідомості, естетичних поглядів, естетичних потреб дитини дошкільного віку. Організація естетичної діяльності дитини. Розвиток художнього сприймання. Особливості розвитку естетичного сприймання в ранньому та молодшому дошкільному віці. Особливості розвитку естетичних сприймань у дітей середнього та старшого дошкільного віку. Умови розвитку художньої творчості: естетика побуту, постійний контакт із творами мистецтва, природою, спеціальне навчання, самостійна художня діяльність дитини, емоційний стан дошкільника, заохочувальний вплив батьків, опосередкований вплив педагога.

Форми і методи організації дитячої художньої творчості в дошкільному закладі освіти. Організація естетичного виховання в дошкільному закладі: різні види занять, художньо-дидактичні ігри, свята, ранки, екскурсії за межі дошкільного закладу, прогулянки, перегляди спеціальних фільмів, відвідання виставок та музеїв, тематичні вечори. Додаткові форми організації дитячої художньої творчості: створення художньої студії, арт-терапія, галерея, дитячої творчості, залучення батьків до спільної діяльності.

3. Рекомендована література.

Основна література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А. Богуш; Авт. кол-в: Богуш А., Беленька Г., Богініч О. та ін. К.: Видавництво, 2012. 26 с.

2. Богуш А.М. Теоретичні засади художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку // Педагогіка і психологія. – 1998. - №3.

3. Богуш А., Гавриш Н., Котик Т. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах. Підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2006. – 304с.

4. Борин Г. В. Художньо-естетичний розвиток дітей: навчально-методичні рекомендації для проведення практичних занять студентів спеціальності «Дошкільна освіта». ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Івано-Франківськ. 2019. 56 с.

5. Борин Г. В. Художня праця: навчально-методичні вказівки для проведення практичних занять студентів спеціальності. “Дошкільна освіта”. Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, 2011. 89 с.

6. Ботюк, О. Ф. Конструювання з паперу методом оригамі: Навч.- метод. посібник. Тернопіль : Богдан, 2014. 64 с. 2.5074.268 Б86
7. Гавриш Н. Сучасне заняття: формальні, змістові, та структурні ознаки. Дошкільне виховання. 2007. №8. С. 10– 13.
8. Гнатюк М. Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво [Текст]: навч.- метод. посібник. ч. 1 Ів.-Франківськ : ЯРИНА, 2016. 196 с. ПНУ. – 30,00 85.12(4Укр) Г 56
- 9 Гураш Л. Конструктивна діяльність дворічних. Дошкільне виховання, №1, 2008 р. С.28.
10. Дронова О. О. Дитячий малюнок як засіб збагачення педагогічної компетентності батьків// Вісн. Глухів. держ. пед. ун-ту. Серія: Педагогічні науки. Вип. 2. Глухів: ГДПУ, 2003. С. 45-50.
- 11.Дронова О. О., Мезіна О. О. Діагностика та корекція внутрішньо-сімейних стосунків засобами дитячого малюнка// Гуманізація навчально-виховного процесу: 36. наук, праць. Вип. IX / Заг. ред. Л. Л. Льогенського, В. І. Сипченко. Слов'янськ, 2010. С. 126-130.
- 12.Дядищева В.М. Навчи мене малювати. Альбом № 1. Тернопіль: Мандрівець, 2008. 56 с.
- 13.Киреченко Н., Науменко Т. Виховує мистецтво. Дошкільне виховання. 2016. №5. С. 6 – 7.
- 14.Коппалова Н. М. Гурткова робота з аплікації та оригамі. Тернопіль: Мандрівець, 2007. 80 с.
- 15.Комарова Т. С. Образотворча діяльність в дитячому садку. Харків, 2007. 176 с.
- 16.Котляр, В. П. Основи образотворчого мистецтва. Методика художнього виховання дітей [Текст]: навч. посібник К. : Кондор, 2006. 200 с. – 25,00 74.200.54 К 73 кільк.прим.: 1 (Педагог. – 1)
- 17.Ланіна І. В. Образотворче мистецтво для дошкільнят. Харків, 2014. 96 с.
- 18.Г.В.Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, Л.А. Янцур. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі. Підручник. За заг. ред. Г.В. Сухорукової. - К.: В видавничий Дім «Слово», 2010. - 376 с.: іл.

Додаткова література:

1. Ликова І. О. Програма художнього виховання, навчання й розвитку дітей 2- 6- років «Кольорові долоньки». Хорків, 2007. 128 с.
- 2.Онищенко А. Ліпимо з тіста. Дошкільне виховання. 2002. №6. С. 24–25.
3. Сухар В.Л. Конструювання в ДНЗ. Старший вік. Х.: «Ранок». 2016. 176 с.
- 4.Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі [Текст] : підручник. К. : Слово, 2010. 376 с. : іл. – 84,00 74.102я73 О23
- 5.Сухар В.Л. Конструювання в ДНЗ. Молодший та середній вік. Х.: «Ранок», 2016.176 с. 22.Терещенко О. П. Розвиток творчості старшого дошкільника в образотворчій діяльності. Київ, 2009. 112 с.
- 6.Туманов, І. М. Рисунок. Живопис. Скульптура: теоретико-методологічні основи комплексного навчання [Текст]: навч. посіб. – Рек. МОН. – Львів : Аверс, 2010. – 496 с. – 200,0085.0 Т 83 кільк.прим.: 4 (ХудГраф. – 4)

Електронні підручники:

1. Г.В.Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, Л.А. Янцур. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі. Підручник. За заг. ред. Г.В. Сухорукової. - К.: В видавничий Дім «Слово», 2010. - 376 с.: іл. <http://194.44.152.155/elib/local/sk756199.pdf>
2. Л.Шульга Розвиток творчих здібностей в образотворчій діяльності. http://lab-do.luguniv.edu.ua/04_tehnologyi/14_technology_Shulga/index.htm
3. Технологія розвитку творчої особистості Г.Альтшуллера (теорія розв'язання винахідницьких завдань -ТРВЗ) http://lab-do.luguniv.edu.ua/04_tehnologyi/15_technology_Altshuler/index.htm
4. Інноваційно-освітня діяльність педагога в галузі організації образотворчої

діяльності дітей <http://www.ipedahohika.com/lirefs-810-1.html>

5. Методика викладання образотворчого мистецтва

https://allreferat.com.ua/uk/pedagogika_metoduka_vukladanny/kontrolnaya/4714/page/3

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання. Усне опитування, тестування, виконання практичного завдання.

5. Засоби діагностики успішності навчання.

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю: усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування; усного обговорення методичних проблем; метод письмового контролю здійснюється за допомогою контрольних робіт, тестових завдань, творчих робіт, які мають сприяти підвищенню мотивації студентів-майбутніх фахівців до освітньо-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному та письмовому контролю.

ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ДИТИНИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Навчальна програма варіативної компоненти освітньої програми «Дошкільна освіта» циклу професійної підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта Галузь знань 01 Освіта /Педагогіка

Програма розроблена: Казанніковою О.В., доцентом кафедри педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти

Вступ. Програма вивчення варіативної навчальної дисципліни «Психічне здоров'я дитини в освітньому процесі» складена відповідно до освітньої-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта.

Зміст навчальної дисципліни скерований на подальше вдосконалення вузівської підготовки кваліфікованих педагогічних кадрів та вирішенню актуальних проблем, які стоять перед системою освіти на сучасному етапі розвитку.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є психічне здоров'я як показник адаптації та самореалізації дітей в умовах освітнього процесу.

Міжпредметні зв'язки: студенти мають актуалізувати знання з навчальних дисциплін «Анатомії людини», «Фізіології ВНД», «Вікової фізіології», «Загальної психології», «Дитячої психології», «Психодіагностики», що сприятиме в подальшому формуванню професійної компетентності педагога в системі дошкільної освіти.

1. Мета та завдання курсу:

1.1. Мета курсу: сформувати у майбутніх педагогів професійну компетентність через озброєння сучасними знаннями про сутність, критерії психічного здоров'я дітей в умовах освітнього процесу.

1.2. Завдання курсу: в результаті вивчення дисципліни студент має володіти теоретичними знаннями щодо:

- розуміння психічної норми, психічної патології, психічного здоров'я та психічної хвороби, співвідношення психічного здоров'я і хвороби;
- критеріїв психічного здоров'я, факторів та причин порушення психічного здоров'я;
- знання психологічних особливостей періодів розвитку дитини в аспекті збереження психічного здоров'я дитини;
- сучасних інструментів діагностики психічного здоров'я дитини в умовах освітнього процесу та родини;
- сучасних технологій формування психологічної компетентності дітей стосовно власного психічного здоров'я та корекції порушень психічного здоров'я.

уміннями та навичками:

- використовувати набуту систему психологічних знань для аналізу й оцінки психічного здоров'я дитини в умовах освітнього процесу;
- застосовувати технології організації колекційної та розвивальної роботи з дітьми в контексті освітнього процесу;
- аналізувати й оцінювати ефективність організації діагностики психічного здоров'я дітей та корекційно-розвивальної роботи з ними.

1.3. Компетентності

Загальні компетентності:

КЗ-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

КЗ-3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

КЗ-7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

КЗ-8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації.

Спеціальні (фахові) компетентності:

КС-3. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами.

КС-5. Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної, зокрема, інклюзивної освіти.

КС-6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення якості психолого-педагогічної компетентності вихователів, батьків, громадськості.

КС-10. Здатність розробляти і реалізовувати дослідницькі та інноваційні проекти у сфері дошкільної освіти.

1.4. Програмні результати навчання

ПР-4. Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності.

ПР-6. Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком особистості дитини.

ПР-10. Володіти уміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться годин 90/3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичний аналіз проблеми психічного здоров'я дітей.

Психічна норма і психічна патологія. Психіка як відображення дійсності. Психічне здоров'я і психічна хвороба. Проблема здоров'я та хвороби як актуальна проблема біології, еволюційної теорії, психології. Проблема співвідношення психічного здоров'я і хвороби. Нозоцентризм, нормоцентризм.

Ступені стану психічного здоров'я: ідеальне здоров'я, середньостатистичне здоров'я, конституційне здоров'я (норма), акцентуація (варіант норми), перед хвороба, хвороба. Загальне здоров'я людини. Основні критерії загального здоров'я.

Психічне здоров'я як складова загального здоров'я. Критерії та індикатори психічного здоров'я (за ВОЗ). Індивідуальна модель психічного здоров'я. Умови збереження психічного здоров'я людини.

Психічна хвороба. Психічна аномалія. Фактори та причини психічної хвороби. Розпізнавання психічної хвороби.

Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти психічного здоров'я дитини в умовах освітнього процесу.

Характеристика чинників психічного здоров'я дитини. Психологічні особливості вікових періодів розвитку дитини як основа збереження психічного здоров'я дитини. Нормативи психічного розвитку.

Характеристика психічного розвитку в дитинстві. Психічно здорова дитина. Порівняльна психологічна характеристика психічно здорової дитини й дитини з порушенням психічного здоров'я.

Освітній процес і психічне здоров'я дитини. Психогігієнічна роль освіти. Вплив освіти на психічне здоров'я дитини.

Психічне здоров'я дитини дошкільного віку. Стиль ставлення дорослих і психічне здоров'я дитини. Адаптація дитини до закладу дошкільної освіти як показник психічного здоров'я дітей. Проблеми дітей дошкільного віку та їх вплив на психічне здоров'я дітей.

Психічне здоров'я молодших школярів. Готовність до шкільного навчання та адаптація до систематичного навчання в школі як показники психічного здоров'я. Шкільна тривожність як причина порушення психічного здоров'я молодших школярів. Причини шкільних неврозів.

Діагностика показників психічного здоров'я дітей. Змістова характеристика психодіагностичного інструментарію. Психодіагностика педагогів та батьків.

Психологічні засоби корекції порушень психічного здоров'я дітей. Напрями психокорекційної роботи. Психолого-педагогічні умови збереження психічного здоров'я дітей. Умови побудови оптимальних стосунків педагога з дітьми. Рекомендації педагогам щодо організації оптимальної взаємодії з дітьми. Формування психологічної компетентності дітей дошкільного і молодшого шкільного віку. Прерогативи сімейного виховання. Психологічна підтримка в сім'ї. Профілактика порушень психічного здоров'я у дітей дошкільного і молодшого шкільного віку.

3. Рекомендована література.

Основна література:

1. Бухановский А.О., Кутявин Ю.А., Литвак М.Е. Общая психопатология. Пособие. Рн/Д.: Феникс, 2003. 416с. 2. Дуткевич Т.В. Дитяча корекційно-розвивальна психологія. Модульний навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2017. 304с.

2. Медіна Дж. Правила розвитку мозку дитини. пер. з англ. К.: Наш формат, 2017. 320с.

3. Молодушкіна І.В. Навігатор психічного здоров'я дошкільників. Х.: Основа, 2018. 112с.

4. Коробко С.Л., Коробко О.І. Робота психолога з молодшими школярами. Метод. посібник. К.: Літера ЛТД, 2014. 416с.

5. Пісоцький В.П., Горянська А.М. Психічний розвиток та формування особистості в онтогенезі. Навч. посібник. К.: КНТ, 2019. 144с.

6. Психічний та фізіологічний розвиток учня та норми навантаження./ За заг. ред. В.В. Клименка. К.: Главник, 2005. 224с.

7. Психічне здоров'я дитини / Упоряд. Т.Гончпренко. К.: Редакції загально педагогічних газет, 2003. 112с.

8. Терещенко Л.А. Як зберегти психічне здоров'я дітей 5-7 років. К.: Редакції газет з дошкільної та початкової освіти, 2012. 104с.

9. Терлецька Л.Г. Психологія здоров'я: арттерапевтичні технології. Навч. посібник. К.: ВД Слово, 2016. 128с.

Додаткова література:

1. Марінушкіна О.Є., Замазай Ю.О. Корекційні програми на допомогу практичному психологу ДНЗ. Х.: Основа, 2008. 204с.

2. Маценко Ж.М. Адаптація дитини в ДНЗ. К.: Шкільний світ, 2016. 136с.

3. Молодушкіна І.В. На допомогу практичному психологу ЗДО. Х.: Основа, 2020, 208с.

4. Омельченко Я.М., Кісарчук З.Г. Психологічна допомога дітям з тривожними станами. К.: Шкільний світ, 2011. 112с.

5. Практична психологія. Старший дошкільний вік / Упоряд. О.А. Атемасова. Х.: Ранок, 2012. 176с.

6. Проблеми розвитку та корекції емоційної сфери молодших школярів / Упоряд. О.А. Атемасова. – Х.: Ранок, 2010. 176с.
7. Проценко О.В. Профілактика соціальної дезадаптації дошкільнят. К.: Шкільний світ, 2011. 128с.
8. Психогімнастика. Старший дошкільний вік / Упоряд. О.А. Атемасова. Х.: Ранок, 2012. 160с.
9. Психологічне здоров'я дошкільників /Уклад. Т.І. Прищепа. Х.: Основа, 2010. 239с.
10. Руководство практического психолога: Психическое здоровье детей и подростков в контексте психологической службы / Под ред. И.В. Дубровиной. М.: Академия, 1997. 176с.

Интернет-ресурси

Електронні книги з психології – <http://readbookz.com/>
Каталог психодіагностичних методик та професійної літератури. <http://www.edu.yar.ru/russuan/psih>

Психологічний словник – <http://psi.webzone.ru/> -

2. Форма підсумкового контролю успішності навчання: Диференційний залік

3. Засоби діагностики успішності навчання

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю: усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування; усного обговорення методичних проблем; метод письмового контролю здійснюється за допомогою контрольних робіт, тестових завдань, творчих робіт, які мають сприяти підвищенню мотивації студентів-майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному та письмовому контролю.

ПСИХОЛОГІЧНА ДІАГНОСТИКА І КОРЕКЦІЯ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Навчальна програма варіативної компоненти освітньої програми «Дошкільна освіта» циклу професійної підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта Галузь знань 01 Освіта /Педагогіка

Програма розроблена: Казанніковою О.В., доцентом кафедри педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти, кандидатом психологічних наук.

Вступ. Програма вивчення варіативної навчальної дисципліни «Психологічна діагностика і корекція розвитку дітей дошкільного віку» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта.

Зміст навчальної дисципліни скерований на подальше вдосконалення вузівської підготовки кваліфікованих педагогічних кадрів та вирішенню актуальних проблем, які стоять перед системою освіти на сучасному етапі розвитку.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є засоби вияву психічних процесів, властивостей, станів у їхній динаміці, кількісно-якісній специфіці, системних зв'язках і причинних відносинах у дітей дошкільного віку та специфіці організації та змісту корекційної роботи з дошкільнятами..

Міжпредметні зв'язки: студенти повинні актуалізувати знання з анатомії людини, фізіології ВНД, вікової фізіології, загальної та дитячої психології, психодіагностики, що сприяє в подальшому формуванню професійної компетентності педагога в системі дошкільної освіти.

1. Мета та завдання курсу:

1.1. Мета курсу: сформувати у майбутніх педагогів професійну компетентність через

озброєння сучасними знаннями про специфіку психодіагностики та психокорекції розвитку дітей дошкільного віку.

1.2. Завдання курсу: в результаті вивчення дисципліни студент має володіти теоретичними знаннями щодо:

- знання психологічних особливостей періодів розвитку дитини в аспекті психічного розвитку дитини;
- специфіки сучасних інструментів діагностики психічного розвитку дитини в умовах освітнього процесу та родини;
- сучасних засобів корекції небажаних новоутворень психіки дітей дошкільного віку. уміннями та навичками:
- використовувати набуту систему психологічних знань для аналізу й оцінки психічного розвитку дитини в умовах освітнього процесу;
- володіти психодіагностичним інструментарієм і вміти проводити психодіагностичне обстеження дітей дошкільного віку;
- застосовувати технології організації корекційної роботи з дітьми дошкільного віку;
- аналізувати й оцінювати ефективність організації діагностики психічного розвитку дітей та корекційної роботи з ними.

1.3. Компетентності

Загальні компетентності:

КЗ-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

КЗ-3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

КЗ-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

КЗ-8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації.

Спеціальні (фахові) компетентності:

КС-2. Здатність здійснювати методичний супровід освітньої діяльності закладу дошкільної освіти.

КС-3. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами.

КС-5. Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної, зокрема, інклюзивної освіти.

КС-6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення якості психолого-педагогічної компетентності вихователів, батьків, громадськості.

КС-7. Здатність до організації співпраці закладу дошкільної освіти з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців до партнерства з батьками.

КС-10. Здатність розробляти і реалізовувати дослідницькі та інноваційні проекти у сфері дошкільної освіти.

1.4. Програмні результати навчання

ПР-3. Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів.

ПР-4. Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності.

ПР-6. Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком особистості дитини.

ПР-8. Виявляти та відтворювати практичній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти передовий педагогічний досвід та результати досліджень.

ПР-10. Володіти уміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться годин 135/4,5 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теорія і практика оцінки психічного розвитку дитини.

Методологічні підходи до оцінки психічного розвитку дитини. Уявлення про системність та структуру психічного розвитку. Практична реалізація принципу динамічного підходу в психодіагностиці. Діагностика психічного розвитку як поетапна технологія. Уявлення про психологічний діагноз як про основний підсумок оцінки психічного розвитку.

Психодіагностика в структурі психологічної служби закладу дошкільної освіти. Види психодіагностики в умовах закладу дошкільної освіти. Специфіка психодіагностики дітей. Зміст психодіагностики дітей. Комплексне обстеження дитини. Змістова характеристика етапів комплексного обстеження дітей. Методичні рекомендації до психолого-педагогічного обстеження дітей. Правила проведення психодіагностики дітей. Вимоги до психодіагностичного інструментарію та стимульного матеріалу.

Змістова характеристика методів психодіагностики дітей дошкільного віку. Діагностика пізнавальної сфери дитини. Діагностика емоційно-вольової сфери. Діагностика особистісних характеристик і Я-концепції дитини. Дослідження комунікативної сфери та міжособистісних взаємин дітей дошкільного віку. Психодіагностика готовності до систематичного навчання в школі.

Змістовий модуль 2. Теоретичні та прикладні аспекти колекційної роботи з дітьми дошкільного віку.

Психологічна корекція як вид діяльності. Актуальність психологічної допомоги дітям. Методологічні засади організації психологічної корекції. Особливості використання психологічної інформації (результатів психодіагностики). Методичне забезпечення колекційної роботи. Організація заходів колекційної роботи. Проблеми ефективності психологічної корекції.

Змістова характеристика психокорекційної роботи з дітьми дошкільного віку. Корекційно-розвивальні програми з розвитку психоемоційної сфери дитини та попередження психоемоційних порушень у дітей дошкільного віку. Ігрова психокорекція труднощів спілкування у дошкільнят. Інтелектуальний тренінг. Корекційні програми з розвитку особистісної сфери дітей дошкільного віку. Корекційно-розвивальна програма з психогімнастики. Цикл занять для розвитку навичок адекватної соціальної поведінки. Корекція розвитку дітей з вираженими ускладненнями (сором'язливість, тривожність, агресивність, брехливість, крадіжки).

Розвивально-корекційна робота з підготовки дітей до школи.

3. Рекомендована література.

Основна література:

1. Дуткевич Т.В. Дитяча корекційно-розвивальна психологія. Модульний навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2017. 304с.
2. Карпенко Н.В. Діагностика психічного розвитку дитини в роботі педагога (вителя, вихователя). Навч. посібник. К.: Каравела, 2008. 192с.
3. Крамченкова В.О. Психодіагностика розвитку дошкільників: ранній та молодший вік. Х.: Ранок, 2013. 160с.
4. Крамченкова В.О. Психодіагностика розвитку дошкільників: старший вік. Х.: Ранок, 2013. 192с.
5. Марінушкіна О.Є., Замазай Ю.О. Корекційні програми на допомогу практичному психологу ДНЗ. Х.: Основа, 2008. 204с.
6. Маценко Ж.М. Адаптація дитини в ДНЗ. К.: Шкільний світ, 2016. 136с.
7. Методи вивчення психічного розвитку дитини-дошкільника. Метод. посібник. / С.Є. КУлачківська, Т.О. Піроженко, Л.Г. Подоляк. К.: Світич, 2003. 40с.
8. Молодушкіна І.В. На допомогу практичному психологу ЗДО. Х.: Основа, 2020, 208с.
9. Омельченко Я.М., Кісарчук З.Г. Психологічна допомога дітям з тривожними станами. К.: Шкільний світ, 2011. 112с.

10. Павелків Р.В., Цигипало О.П. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу. Навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 296с.

11. Психогімнастика. Старший дошкільний вік / Упоряд. О.А. Атемасова. Х.: Ранок, 2012. 160с.

12. Семаго Н.Я., Семаго М.М. Теория и практика оценки психического развития ребенка. Дошкольный и младший школьный возраст. СПб.: Речь, 2005. 384с.

13. Терлецька Л.Г. Психологія дитинства: практикум. Навчальний посібник. К.: Главник, 2006. 144с.

14. Терлецька Л.Г. Вікова психологія і психодіагностика. Підручник. К.: ВД Слово, 2013. 608с.

Додаткова література:

1. Агресивна дитина: як їй допомогти / Упоряд. О.А. Атемасова. Х.: Ранок, 2010, 176с.

2. Акімова М.К., Козлова В.Т. Диагностика умственного развития детей. СПб.: Питер, 2006. 240с.

3. Мамайчук І.І., Смирнова М.І. Діти з розладами поведінки: психологічна допомога. К.: Редакції загально педагогічних газет, 2012. 120с.

4. Павелків Р.В., Цигипало О.П. Дитяча психологія. Навч. посібник. К.: Академвидав, 2008. 432с.

5. Пісоцький В.П., Горянська А.М. Психічний розвиток та формування особистості в онтогенезі. Навч. посібник. К.: КНТ, 2019. 144с.

6. Психолого-педагогічний супровід освітнього процесу в дошкільному навчальному закладі. Дайджест 6 / Упоряд. О.М. Байєр. Запоріжжя: ТОВ «ЛПІС» ЛТД, 2008. 236с.

7. Практична психологія. Старший дошкільний вік / Упоряд. О.А. Атемасова. Х.: Ранок, 2012. 176с.

8. Проценко О.В. Профілактика соціальної дезадаптації дошкільнят. К.: Шкільний світ, 2011. 128с.

Інтернет-ресурси

Електронні книги з психології – <http://readbookz.com/>

Каталог психодіагностичних методик та професійної літератури.<http://www.edu.yar.ru/russuan/psih>

Психологічний словник - <http://psi.webzone.ru/> -

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: Диференційний залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю: усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування; усного обговорення методичних проблем; метод письмового контролю здійснюється за допомогою контрольних робіт, тестових завдань, творчих робіт, які мають сприяти підвищенню мотивації студентів-майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному та письмовому контролю.

НАСТУПНІСТЬ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ І ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Навчальна програма вибіркової компоненти освітньої програми «Дошкільна освіта» циклу професійної підготовки другого (магістерського) рівня вищої світи за спеціальністю 012 Дошкільна освіта галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Програма розроблена Горловою А.В., доцентом кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти, кандидатом педагогічних наук.

Вступ. Програма вивчення варіативної освітньої компоненти «Наступність закладу дошкільної освіти і початкової школи» укладена відповідно до освітньо-професійної

програми другого (магістерського) рівня вищої світи за спеціальністю 012 Дошкільна освіта галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні засади створення оптимального освітньо-розвивального середовища, яке сприяє адаптації дитини до нових умов навчання і виховання в НУШ.

Міжпредметні зв'язки: опановуючи зазначений перелік знань, умінь і навичок, студенти мають актуалізувати знання з курсів «Педагогіка», «Психологія», «Дитяча психологія», «Педагогічна творчість», що сприятиме в подальшому формуванню професійної компетентності педагога в аспекті наступності ЗДО і початкової школи.

1. Мета та завдання освітньої компоненти.

1.1. Мета: ознайомлення та вивчення теоретико-методологічних засад створення оптимального освітньо-розвивального середовища, яке сприяє адаптації дошкільника до нових умов навчання і виховання в НУШ, де реалізуються ідеї забезпечення прав, свобод та інтересів дітей, їхньої соціалізації та створення сприятливої психологічної атмосфери; забезпечення опанування майбутніми фахівцями технологій становлення осередку здорових дітей; сприяння формуванню високоморальної особистості майбутнього педагога, розвитку його компетентності.

1.2. Завдання:

Методичні:

- ознайомити здобувачів вищої освіти з теоретичними та практичними положеннями про створення оптимального освітньо-розвивального середовища, яке сприяє адаптації дошкільника до нових умов навчання і виховання в НУШ;

- озброїти практичними вміннями діагностики рівня дошкільної зрілості;

- підготувати студентів до моделювання і розв'язання ситуацій різного рівня складності, які можливі в дитячому колективі ЗДО та з батьками вихованців;

- ознайомити з принципами, методами, прийомами, формами створення умов наступності ЗДО та початкової школи;

- озброїти практичними вміннями та навичками створення середовища, де формується активно-пізнавальне ставлення дітей до навколишнього світу;

Виховні:

- розвивати мотивацію до цілеспрямованого оволодіння інструментарієм попередження дезадаптації та її гальмівних наслідків;

- сприяти активному використанню майбутніми педагогами всього арсеналу інструментів створення освітньо-виховного простору, в якому формується дошкільна зрілість;

Розвивальні:

- розвивати аналітичні вміння здобувачів, здатність діяти на рефлексивній основі;

- озброїти студентів інноваційними технологіями створення оптимального освітньо-розвивального середовища з метою наступності ЗДО та початкової школи;

- формувати в майбутніх педагогів критичне мислення, емоційний інтелект, основи педагогічної майстерності.

1.3. Програмані компетентності:

Інтегральна компетентність - здатність компетентно розв'язувати складні задачі й проблеми в організації та моніторингу освітнього процесу в системі дошкільної освіти або в процесі навчання фахівців із дошкільної освіти в закладах вищої освіти, що передбачає проведення досліджень, та/або здійснення інновацій у ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.

Компетентності загальні (КЗ)

КЗ-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

КЗ-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

КЗ-3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

КЗ-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-5. Здатність працювати в команді.

КЗ-6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

КЗ-7. Здатність виявляти, ставити й вирішувати проблеми.

КЗ-8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (КС)

КС-1. Здатність організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

КС-2. Здатність здійснювати методичний супровід освітньої діяльності закладу дошкільної освіти.

КС-3. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами.

КС-5. Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної, зокрема, інклюзивної освіти.

КС-6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення психолого-педагогічної компетентності вихователів, батьків, громадськості.

КС-7. Здатність до організації співпраці закладу дошкільної освіти з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців до партнерства з батьками.

КС-8. Здатність здійснювати нормативно-правове регулювання діяльності закладу дошкільної освіти, керуючись законодавчими документами та основами професійної етики.

КС-9. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.

КС-10. Здатність розробляти і реалізовувати дослідницькі та інноваційні проекти у сфері дошкільної освіти.

КС-11. Здатність організовувати науково-експериментальну та методичну діяльність в системі дошкільної освіти.

1.4. Програмні результати навчання:

ПР 1 Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні.

ПР 2 Впроваджувати інформаційні та комунікаційні технології і генерувати нові ідеї в організації освітнього процесу закладів дошкільної освіти різного типу.

ПР 3 Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів.

ПР 4 Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності.

ПР 5 Організовувати методичний супровід освітньої діяльності в мультикультурному середовищі закладу дошкільної освіти для формування в дітей поваги до різних національностей та здатності до взаємодії.

ПР 6 Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком особистості дитини.

ПР 7 Знати і використовувати в практичній діяльності законодавчу базу дошкільної освіти.

ПР 8 Виявляти та відтворювати в практичній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти передовий педагогічний досвід та результати досліджень.

ПР 9 Застосовувати в професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання психолого-педагогічних дисциплін і обирати відповідні технології та методики

ПР 10 Володіти уміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії

ПР 11 Організовувати харчування, медичне обслуговування, оздоровлення дітей.

ПР 13 Визначати проблему та понятійний апарат дослідження в сфері дошкільної освіти, збирати та аналізувати необхідну інформацію з різних джерел

ПР 14 Планувати, організовувати і здійснювати експериментальні дослідження в сфері дошкільної освіти, обробляти результати досліджень з використанням статистичних методів, аргументувати висновки і презентувати результати досліджень.

2. Інформаційний обсяг освітньої компоненти.

Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти готовності дитини до НУШ.

Теоретичні засади створення оптимального освітньо-розвивального середовища, яке сприяє адаптації дошкільника до нових умов навчання і виховання в початковій школі. Базові якості та компетентності випускника дитячого садка.

Психологічна готовність старших дошкільників до викликів сучасної школи. Гальмівні чинники дошкільної зрілості. Психолого-педагогічний супровід дошкільників, діагностика розвитку.

Запорука успішного навчання – фізичний розвиток дошкільника. Умови гармонійного формування особистості дошкільника.

Змістовий модуль 2. Створення взаємодії між ЗДО та НУШ.

Відповідність концептуальних ідей НУШ ідеям дошкільної освіти: принципи, підходи, компетентності.

Інтеграція як основа наступності дошкільної та початкової освіти.

Технології роботи з батьками майбутніх першокласників. Батьки як замовники освітніх послуг. Роль упереджень та батьківських стереотипів в адаптації дитини до НУШ.

Робота з батьками дошкільників щодо первинної профілактики дезадаптації.

3. Рекомендована література.

Основна література:

1. Актуальні проблеми наступності дошкільної і початкової освіти : збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, кафедра теорії та методик дошкільної освіти ; [відпов. секр. К. І. Демчик]. – Київ : Міленіум, 2020. – 274 с.

2. Базовий компонент дошкільної освіти. Нова редакція та поради для організації освітнього процесу: <https://ezavdnz.mcfr.ua/book?bid=37876>

3. Гордійчук М. С. Дошкільна педагогіка і наступність роботи закладу дошкільної освіти та початкової школи : навч.-метод. посіб. / М. С. Гордійчук, Т. Й. Бабюк. – Київ : Міленіум, 2019. – 164 с.

4. Загородня Л. П. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Л. П. Загородня, С. А. Тітаренко. – 2-ге вид. – Суми : Університет. кн., 2018. – 318 с.

5. Освітня програма «Дитина»
https://rada.info/upload/users_files/41765931/69ed396ed55f10117d4117a68cff658c.pdf

6. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка, 4-те видання, перероблене (ВЦ «Академія»), 2018. - 408 с.

Додаткова література

1. Пихтіна Н. П. Основи педагогічної техніки : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Н. П. Пихтіна. – Київ : ЦУЛ, 2013. – 312 с.

2. Половецька С. О. Тиждень педагогічної майстерності: розробка інтегрованих занять здоров'язбережувального спрямування / С. О. Половецька // Дошкільний навчальний заклад. – 2018. – № 5. – С. 30–44.

3. Поніманська Т. І. Основи педагогічної майстерності : навч.-метод. посіб. для студ. напряму підготов. 6.010101 “Дошк. освіта” / Т. І. Поніманська, О. А. Козлюк ; Рівнен. держ. гуманіт. ун-т, Каф. педагогіки і психології (дошк. та корекц.). – Рівне : РДГУ, 2014. – 70 с.

4. Тристан А. Бути педагогом. Запрошення до рефлексії / А. Тристан // Дошкільне виховання. – 2018. – № 12. – С. 27.

5. Якісна і доступна Дошкільна освіта. Короткий звіт за результатами публічних консультацій. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/publicconsultation/2020-03-27-zvit-2-doshkilna-pk.pdf>

Інтернет-ресурси

1. Взаємодія дошкільної та початкової освіти Нової української школи в умовах навчально-виховного комплексу Режим доступу: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-vzaemodiya-doshkilno-ta-pochatkovo-osviti-novo-ukra-nsko-shkoli-v-umovah-navchalno-vihovnogo-kompleksu-123554.html>

2. Забезпечення наступності між дошкільною та початковою освітою Режим доступу: <https://www.pedrada.com.ua/article/2345-zabezpechennya-nastupnost-zdo-ta-nush>

3. План взаємодії між дитсадком, школою та батьками Режим доступу: <https://www.pedrada.com.ua/article/2590-vzamodya-ditsadka-shkoli-ta-batkv>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Усне опитування, тестування, виконання практичного завдання.

5. Засоби діагностики успішності навчання

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю: усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування; усного обговорення методичних проблем; метод письмового контролю здійснюється за допомогою контрольних робіт, тестових завдань, творчих робіт, які мають сприяти підвищенню мотивації здобувачів-майбутніх фахівців до освітньої інноваційної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному та письмовому контролю.

ТЕХНОЛОГІЯ ВИКОРИСТАННЯ НАСТІЛЬНО-ДРУКОВАНИХ ІГОР У ЗДО

Навчальна програма вибіркової компоненти освітньої програми «Дошкільна освіта» циклу професійної підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка

Програма розроблена: Цюпак Іриною Миколаївною, доценткою кафедри педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти, канд. пед. наук.

Вступ. Програма дає можливість розширити і поглибити практичні навички, підвищує рівень мовної культури, створює умови для розвитку логічного мислення і просторових уявлень здобувачів. Настільна гра змушує задуматися, тестувати і розвивати свої здібності, залучає дитину до конкуренції з іншими. Участь дітей в грі сприяє їх самоствердженню, розвиває наполегливість, прагнення до успіху та інші корисні мотиваційні якості..

Предметом вивчення освітньої компоненти є розкриття основ ігрових технологій, можливості використання настільних, настільно-друкованих ігор з метою урізноманітнення освітнього процесу, вивчення питань організації ігрової діяльності дітей дошкільного віку задля закріплення знань та умінь.

Міждисциплінарні зв'язки. Освітня компонента взаємопов'язана з такими дисциплінами, як «Технологія організації взаємодії учасників освітнього процесу в ЗДО», «Менеджмент в системі дошкільної освіти».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета курсу: Метою викладання вибіркової освітньої компоненти є ознайомлення здобувачів з особливостями впровадження настільно-друкованих ігор в освітній процес закладу дошкільної освіти; сприяння формуванню особистості майбутнього педагога, розвитку його культури і ерудиції.

1.2. Завдання курсу:

Оволодіння теоретичними знаннями щодо: історії розвитку настільно-друкованих ігор; концепції ігрових технологій; види та різноманітність настільних, настільно-друкованих ігор; правила настільних, настільно-друкованих ігор.

Оволодіння уміннями та навичками: організації ігрових технологій, парних та колективних настільних, настільно-друкованих ігор; організації взаємодії парній та командній грі; організовувати та проводити ігри з освітньою метою; аналізувати й оцінювати ефективність використання настільних, настільно-друкованих ігор задля закріплення знань та умінь дітей дошкільного віку за програмними лініями..

1.3. Предметні компетентності:

Інтегральна компетентність. Здатність компетентно розв'язувати складні задачі й проблеми в організації та моніторингу освітнього процесу в системі дошкільної освіти або в процесі навчання фахівців із дошкільної освіти в закладах вищої освіти, що передбачає проведення досліджень, та/або здійснення інновацій у ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог

Загальні компетентності (КЗ)

КЗ-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

КЗ-3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

КЗ-6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

КЗ-7. Здатність виявляти, ставити й вирішувати проблеми.

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (КС)

КС-1. Здатність організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

КС-2. Здатність здійснювати методичний супровід освітньої діяльності закладу дошкільної освіти.

КС-10. Здатність розробляти і реалізовувати дослідницькі та інноваційні проекти у сфері дошкільної освіти.

1.4. Програмні результати навчання:

ПР 1. Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні.

ПР 3. Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів

ПР 5. Організовувати методичний супровід освітньої діяльності в мультикультурному середовищі закладу дошкільної освіти для формування в дітей поваги до різних національностей та здатності до взаємодії.

ПР 6. Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком особистості дитини.

ПР 7. Знати і використовувати в практичній діяльності законодавчу базу дошкільної освіти.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Розвивальне значення настільно-друкованих ігор.

Тема 1. Ігри – асоціації, ігри в дорозі. Асоціація. Ігри та їх походження. Орієнтація на побудову команди. Правила ігор-асоціацій «Крокодил», «Хто я?», «Уявляріум», «Народні ремесла», «Професії». Ігри в дорозі: кросворди, ланцюгове слово, знайти різницю, морський бій, sudoku: правила ігор. Ігри зі словами: «Слова».

Тема 2. Настільні ігри. Використання спеціального обладнання: карти, карти, кістки, ігрове поле, фішки, форми тощо. Різноманітність настільних ігор. Парні ігри: «Шашки», «Морська битва», «Хрестики-нулики», «Віддалене управління». Гра в шашки. Правила гри в шашки. Гра в шахмати. Правила гри в шахмати. Настільні ігри для компанії. Навчальна гра «Запам'ятайте послідовність», «Доміно», «Млин», «Уно».

Тема 3. Ігри-головоломки. Гра «Падаюча вежа». Правила гри. Обговорення схеми підрахунку оку. Гра «Танграма» Правила гри. Пазли «Улюблені герої мультфільмів», «Тварини». Правила гри. Встановлення і продовження моделі. Головоломки різних розмірів, на різні теми. Гра "Тік-так-тікль". Правила гри.

Змістовий модуль 2 Специфіка використання настільно-друкованих ігор з освітньою метою

Тема 4. Ігри з математичним змістом. Переваги геймплею в тренуванні уважності, концентрації і швидкості реакції, активізація пам'яті. Інтегрування арифметики в гру, використання набутих навички в житті. Гра «Лото». Усний підрахунок. Ігри: «Котосови», «Турболічба». Правила гри. Гра «Геометрія»: розвиток спостереження, увага, аналітичного мислення. Формування вміння розробляти і реалізовувати стратегію. Економічні настільні ігри. Знайомство зі світом економіки, комерції підприємництва. Розвиток через ігри логістичних навичок, логічного мислення, аналітичних здібностей, інтуїції. Ігри: «Колонізатори», «Монополія», «Ринок».

Тема 5. Ігри з мовленнєвим змістом Ігри для збагачення словникового запасу. Збагачує словниковий запас, розвиває словесне і логічне мислення і словникову активність, розширює горизонти, покращує навички читання Гра «Скрайт», «Хто я?», Ігри зі словами: «Слова» (предмети, дії, якості тощо), «Нове слово», «Скажи за 5 секунд».

Тема 6. Розвивальні настільні ігри. Гра «Вікторина», «Ерудит». Розширення знань дитини з освітніх тем (факти про тварин, рослини, країну, місто, математику тощо). Ігри: «Вікторина чемпіонів», «Скриня знань», «По всьому світу».

3. Рекомендована література.

Основні

1. Крутій К.Л., Маковецька Н.В. Інноваційна діяльність у сучасному дошкільному навчальному закладі: методичний аспект.- Запоріжжя: ТОВ «ЛПІС» ЛТД, 2006. – 128 с.

2. Полевікова О. Б., Швець Т. А. Основи шахів і шашок — дошкільникам. - Х. : Вид. група «Основа», 2019. — 126, [2] с.

3. Семизорова В.В., Романюк О.В., Дульська Г.П. «Цікаві шахи». Програма з навчання дітей старшого дошкільного віку гри в шахи . – Тернопіль: Мандрівець, 2015. – 96 с.

Додаткові

4. Інноваційні технології навчання/ [Кол. авторів; відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В.]. К. : НТУ, 2017. 172 с.

Інтернет-ресурси

5. Інноваційні технології навчання/ [Кол. авторів; відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В.]. К. : НТУ, 2017. 172 с. URL: <https://ukreligieznastvo.wordpress.com/2019/01/18/itn/>

6. Настільні ігри народів світу (Різних країн). URL: https://nosorog.net.ua/uk/smartblog/198_nastilni-ihry-narodiv-svitu.html

7. Настільні просвітницько-профілактичні ігри. URL: <https://volunteer.kiev.ua/boardgames>

8. Роберт Белл. Енциклопедія настольних игр народов мира. URL: <https://миркниг.ws/knigi/dom-semya-dosug/240036-robert-bell-enciklopediya-nastolnyh-igr-narodov-mira.html>

9. Смирнова Е.О. Психологія та педагогіка гри. (переклад з рос. мови). URL: https://stud.com.ua/127016/psihologiya/psihologiya_ta_pedagogika_gri

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання.

Усне опитування, тестування, виконання практичного завдання.

5. Засоби діагностики успішності навчання.

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю: усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування; усного обговорення методичних проблем; метод письмового контролю здійснюється за допомогою контрольних робіт, тестових завдань, творчих робіт, які мають сприяти підвищенню мотивації студентів-майбутніх фахівців до освітньо-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному та письмовому контролю.

ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО МУЗИЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ У ЗДО

Навчальна програма вибіркової компоненти освітньої програми «Дошкільна освіта» циклу загальної підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Програма розроблена: Владимировою А.Л., доцентом кафедри педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти, кандидатом педагогічних наук.

Вступ. Програма вивчення освітньої компоненти «Організація і керівництво музичною діяльністю у ЗДО» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Дошкільна освіта.

Предметом вивчення освітньої компоненти є спеціальні знання та уміння, що призначені для виконання відповідних педагогічних функцій, пов'язаних з викладацькою діяльністю за спеціальністю 013 дошкільна освіта. Навчальний курс «Організація і керівництво музичною діяльністю у ЗДО» передбачає формування професійно-педагогічних ціннісних орієнтацій і компетентностей, а також забезпечення здобувачів освіти систематизованими педагогічними знаннями та вміннями.

Міждисциплінарні зв'язки: програма інтегрується за змістом наступних навчальних програм та освітніх компонент: українська мова, фольклористика, образотворче мистецтво, дошкільна педагогіка, логіка, дитяча психологія, народознавство, природознавство, історія, географія, основи здоров'я та ін., що виступають основою для виконання кваліфікаційної роботи, а також теоретико-методологічною базою атестації здобувачів вищої освіти.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни.

1.1. Мета навчальної дисципліни: власні дослідження, щодо змін моделей освітньої діяльності у професійній діяльності.

1.2. Завдання. Фахівець ступеня вищої освіти «магістр» за час навчання здобуває спеціальні знання та уміння, призначені для виконання відповідних педагогічних функцій, пов'язаних з освітньою діяльністю за спеціальністю «Дошкільна освіта» й готується до виконання наступних завдань:

Теоретичні:

- формувати спеціальні знання і вміння, музичну, світоглядну, екологічну, моральну й художньо-естетичну цілісну систему знань щодо поняття музичної культури в сучасних умовах;

- наповнювати зміст музичного виховання культурно-історичними надбаннями українського народу.

Практичні:

- формувати фахові уміння майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти на засадах компетентнісного підходу;

- виховувати культуру спілкування;

- залучати до творчої діяльності в різних видах педагогічної діяльності з музичного виховання у ЗДО;

- розвивати національну музичну духовно-практичну активність.

1.3. Програмні компетентності.

Після успішного завершення дисципліни здобувач формуватиме наступні програмні компетентності та результати навчання:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати задачі інноваційного характеру в професійно-педагогічній та науково-пошуковій діяльності у сфері дошкільної освіти.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні компетентності (СК):

СК-5. Здатність моделювати, проектувати та реалізовувати науково-експериментальну діяльність в системі дошкільної освіти в широких мультидисциплінарних контекстах, нових або незнайомих середовищах за наявності неповної чи обмеженої інформації.

1.4. Програмні результати навчання.

ПРН 6. Відповідати критеріям академічної доброчесності у власній науково-пошуковій діяльності в галузі дошкільної освіти.

ПРН 7. Планувати, організовувати і здійснювати наукові (експериментальні) дослідження у сфері дошкільної освіти; аналізувати, узагальнювати й презентувати результати дослідження; доводити власну наукову позицію.

2. Інформаційний обсяг освітньої компоненти.

Змістовий модуль 1. Організація і керівництво музичною діяльністю у ЗДО. Структура дитячої та дорослої та дорослої музичної діяльності у сучасних ЗДО.

Календарний план роботи. План проведення масових заходів, дійств музично-естетичного циклу. Сценарії свят, розваг, інсценізації, театральні вистави та ін. Щоденник обліку індивідуальної роботи. Щоденник обліку гурткової роботи. Робота з батьками. Посадові обов'язки та кваліфікаційні вимоги до категорії музичного керівника.

Педагогічний процес як система. Музична мова і її специфіка (музична фонетика, нотна графіка, музична морфологія, музичні форми). Структура музично-художньої діяльності: музичне сприймання і художнє сприйняття. Виконавство. Музичний твір (пісня, танець, марш, речитатив). Музична імпровізація. Провідні вітчизняні й закордонні наукові підходи до розвитку музичних здібностей дошкільників. Провідні вітчизняні й зарубіжні наукові підходи до музично-художньої діяльності дошкільників.

Показники прояву музичних здібностей дошкільників. Обдарованість. Геніальність. Талант. Соціокультурний, психологічний і педагогічний аспекти проблеми розвитку музичних здібностей у дошкільному дитинстві.

Ціннісний аналіз навчально-наукової діяльності у вищій школі. Відображення наукового пошуку викладача в педагогічному процесі музичного мистецтва. Процес викладання основ естетичного циклу як наукова самоосвіта.

3. Рекомендована література

1. Дитина: Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту: В.О. Огнев'юк, К.І. Волинець; наук. кер. програмою: О.В. Проскура, Л.П. Кочина, В.У. Кузьменко, Н.В. Кудикіна; авт. кол.: Г.В. Беленька, Е.В. Белкіна, О.Л. Богініч, Н.І. Богданець-Білоskalенко, С.А. Васильєва, М.С. Вашуленко [та ін.] / Мін. осв. і наук., мол. та спорту України, Головн. упр. осв. і наук. викон. орг. Київміськради (КМДА), Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. – 3-є вид., доопр. та доп. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 492 с.

2. Методичні рекомендації до Програми виховання і навчання дітей від двох до семи років «Дитина» / наук. кер. проекту: В.О. Огнев'юк; наук. ред. Н.В. Кудикіна, В.У. Кузьменко; авт. кол. Е.В. Белкіна, Н.І. Богданець-Білоskalенко, О.Л. Богініч, З.Н. Борисова, М.С. Вашуленко / Мін. осв. і наук., мол. та спорту України, Головн. упр. осв. і наук. викон. орг. Київміськради (КМДА), Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. – 3-є вид., доопр. та доп. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 400 с.

3. Романюк І. А. Музичне виховання. Організація роботи у дошкільному навчальному закладі: навчально-методичний посібник. / І.А.Романюк. – Тернопіль: Мандрівець, 2014. 98 с.

4. Садовенко С.М. Світ фольклору: Український дитячий музичний фольклор як засіб формування музичних здібностей дітей дошкільного віку. Науково-методичний

посібник / С.Садовенко. – Київ: КТ «Київська нотна фабрика», 2007. – 332 с.

Допоміжна література

1. Шевчук А.С. Прилучаємо дітей до музичної скарбниці //Дитина: Метод, рек. до програми виховання і навчання дітей від 3 до 7 років. – 2-ге вид., /А.С. Шевчук. – К.: Богдана, 2004.-С. 167 – 184.

2. Шевчук А.С. Розвиток дошкільнят у музично-руховій діяльності: Навч.-метод. посіб. /А.С. Шевчук. – К.: Вид. дім Шкільний світ»: Вид. Л.Галіцина, 2006. – 128с.

3. Музичний керівник: Щомісячний спеціалізований журнал МЦФЕР освіта. Видається за підтримки Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

4. Отенко Л.В. Музичне виховання як засіб усебічного розвитку дошкільників. // Дошкільний навчальний заклад: Практичний журнал вихователя. /Л.В. Отенко. – 2015. – № 10.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: усне опитування, тестування, виконання творчого завдання, підготовка презентації.

5. Засоби діагностики успішності навчання.

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності й системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю: усний, письмовий контроль; тестові завдання; творчі завдання, які мають сприяти підвищенню мотивації майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності.

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ МУЗИЧНО-ЕСТЕТИЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Навчальна програма обов'язкової компоненти освітньої програми «Дошкільна освіта» циклу професійної підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Програма розроблена: Гриценко І.В., доцентом кафедри педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти, кандидатом педагогічних наук.

Вступ. Програма вивчення освітньої компоненти «Сучасні технології музично-естетичного розвитку дітей дошкільного віку» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта.

Предметом вивчення є сучасні наукові концепції, поняття, методи та технології музичного розвитку дошкільників

Міжпредметні зв'язки: дисципліна «Сучасні технології музично-естетичного розвитку дітей дошкільного віку» є складовою частиною спеціалізації «Музичний керівник ЗДО» освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» і пов'язана з навчальними дисциплінами освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта, а також є основою для проходження майбутніми вихователями та музичними керівниками ЗДО педагогічної практики.

1. Мета та завдання освітньої компоненти.

1.1. Мета вивчення курсу “Дидактика” – надати майбутнім учителям початкової школи розуміння сутності дидактики початкової освіти та шляхів застосування її закономірностей у різних умовах навчання молодших школярів; розвивати педагогічне мислення студентів; формувати у них досвід самоаналізу і самооцінки педагогічних явищ і ситуацій, уміння моделювати та проектувати освітній процес, формувати системне та критичне педагогічне мислення.

1.2. Завдання:

- методичні: оволодівати сучасними знаннями з теорії і методики музичного виховання дітей дошкільного віку, зокрема інноваційними методичними підходами щодо музичного розвитку, навчання та виховання дошкільників, сучасними музичними

системами, методиками, технологіями музичного розвитку дітей; пошук та використання новітніх методів і технологій в музичному вихованні та розвитку дітей дошкільного віку, оброблення та аналізу наукової літератури, систематизації й узагальнення інформації, зокрема музично-педагогічної, з різних джерел та формулювання логічних висновків;

- пізнавальні: ознайомити майбутніх педагогів з сучасними технологіями роботи з музичного виховання й розвитку дітей дошкільного віку;

- практичні: навчити студентів використовувати навчальний матеріал у конкретних умовах педагогічної ситуації, спираючись на засвоєні теоретичні положення; підготувати до свідомого оволодіння сучасними технологіями музичного виховання ; залучати до діяльності творчого характеру (виступу, доповіді, плану дії тощо);

- виховні - виховувати у студентів працьовитість, відповідальність до виконання завдань курсу і майбутньої професії; дисциплінованість, самостійність.

1.3. Програмні компетентності:

Інтегральна компетентність - здатність компетентно розв'язувати складні задачі й проблеми в організації та моніторингу освітнього процесу в системі дошкільної освіти або в процесі навчання фахівців із дошкільної освіти в закладах вищої освіти, що передбачає проведення досліджень, та/або здійснення інновацій у ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.

Компетентності загальні(КЗ):

КЗ-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

КЗ-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

КЗ-8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (КС)

КС-1. Здатність організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

КС-2. Здатність здійснювати методичний супровід освітньої діяльності закладу дошкільної освіти.

КС-3. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами.

КС-9. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.

КС-10. Здатність розробляти і реалізовувати дослідницькі та інноваційні проекти у сфері дошкільної освіти.

1.4. Програмні результати навчання:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває компетентностями, що відповідають наступним програмним результатам навчання:

ПР 2. Впроваджувати інформаційні та комунікаційні технології і генерувати нові ідеї в організації освітнього процесу закладів дошкільної освіти різного типу.

ПР 3. Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів.

ПР 4. Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності.

ПР 5. Організовувати методичний супровід освітньої діяльності в мультикультурному середовищі закладу дошкільної освіти для формування в дітей поваги до різних національностей та здатності до взаємодії

2. Інформаційний обсяг освітньої компоненти.

Модуль 1. Зарубіжні системи музичного виховання.

Система музично-ритмічного виховання Є. Ж. Далькроза. Єдність музики, слова і руху (ритмопластика) як основа методики Є. Ж. Далькроза. Педагогічні принципи музично-ритмічного виховання Є. Ж. Далькроза. Ритмічна гімнастика. Корекційний потенціал ритмічної гімнастики. Основні методи і прийоми розвитку чуття ритму і навичок виконання музично-ритмічних рухів. Відображення в рухах музичних образів у їх

розвитку. Використання різних рухів з галузі фізкультури, гри-драматизації, танцю при слухання музики чи розучування пісні.

Музична педагогіка К. Орфа. Система комплексної музичної діяльності Карла Орфа. Елементарне музикування, використання елементарної музики – новаторство німецького вчителя і композитора. Поєднання руху, співу та гри на дитячих музичних інструментах як основа методики К. Орфа. Орф-педагогіка як особливий тип музичної (креативної) педагогіки. Дитяча творчість як головна ідея музичнопедагогічної системи К. Орфа. Використання «озвучених жестів» (звуків тіла) як основний принцип роботи за системою К. Орфа. «Шульверк» – п'ятитомний посібник К. Орфа. Використання ідей К. Орфа в сучасних методиках (арт-терапія).

Методика М. Монтесорі в аспекті музичного виховання. Музичний розвиток дитини як складова педагогічної системи М. Монтесорі. Уроки тиші, спеціальні вправи на виявлення зв'язку звуку та руху, дихальні вправи, вправи на розвиток звуковисотного, ритмічного відчуття, музичного слуху. Використання елементів системи К. Орфа (природних матеріалів як шумових інструментів). Підтвердження ефективності методики М. Монтесорі (приклад).

Модуль 2. Сучасні технології музичного виховання дошкільників. Музично-дидактичні ігри. Характеристика гри як особливого виду пізнавальної діяльності дітей дошкільного віку. Роль музично-дидактичних ігор у процесі музичного виховання дошкільників (призначення, форми реалізації, структура, класифікація, особливості використання з дітьми дошкільного віку різних вікових категорій). Інноваційні види музичних ігор. Музичні пальчикові ігри. Вплив пальчикових ігор на організм дитини. Особливості використання та рекомендації щодо проведення музичних пальчикових ігор.

Здоров'язбережувальні технології. Засоби оздоровчо-освітньої роботи з дітьми дошкільного віку. Дихальна гімнастика. Артикуляційна гімнастика. Оздоровчі та фонетичні вправи. Вокалотерапія або «Цілющі звуки». Вокальна міміка. Ігровий масаж та масажні вправи. Пальчикові ігри. Мовленнєві ігри. Ритмопластика. Релаксаційні вправи та ігри. Алгоритм використання здоров'язбережувальних технологій на музичному занятті.

Корекційні технології. Логоритміка, її напрями та роль у музичному вихованні дітей дошкільного віку. Види логоритмічної діяльності. Ритмічна гімнастика за системою Е. Жак-Далькроза для дітей з особливими освітніми потребами. Музика як обов'язковий компонент у системі логоритмічних занять. Особливості організації занять з логоритміки. Арт-терапія. Ритмодекламація. Психогімнастика.

Музикотерапія (історичні відомості про лікувальні властивості музики; її розповсюдження у країнах світу; основні форми, напрями, передумови, принципи, показання та протипоказання для використання музикотерапевтичної роботи в системі освіти з дітьми; значення в сучасній музичній терапії інтеграції музики із виражальними можливостями інших видів мистецтв. Особливості музично-оздоровчої роботи з дітьми. Зміст програми оздоровчо-освітньої роботи з дітьми дошкільного віку «Веселкова музикотерапія».

Інформаційні технології (використання інформаційно-комп'ютерної технології (ІКТ) на заняттях у дитячих дошкільних закладах має ряд переваг перед традиційними формами організації занять); пізнавально-дослідницька діяльність (технологія ТРВЗ (теорія рішення винахідницьких завдань). Особистісно-орієнтовані технології: комунікативні танці та ігри, технології музично-ритмічного виховання (програма з ритмічної пластики «Ритмічна мозаїка» А. Буреніної. Педагогічні умови використання інноваційних технологій на музичних заняттях в ЗДО.

3. Рекомендована література.

Основна література.

1. Газіна І. О. Методика музичного виховання дітей дошкільного віку навч.-метод. посіб. для студентів напряму підготовки "Дошкільна освіта", вихователів дошкільних навчальних закладів та батьків / І. О. Газіна. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2015. – 196 с.

2. Лісовська Т.А. Музичне виховання дітей дошкільного віку / Т. А. Лісовська. – Навчально-методичний посібник. – Миколаїв: Вид.-цъ Прокопчук Т. Ю., 2014. – 342с.
3. Новгородська Ю. Г. Методика музичного виховання дошкільників. Тексти лекцій : навч. посіб. / Ю. Г. Новгородська. – Ніжин, Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2008. – 128 с.
4. Теорія та методика музичного виховання дітей дошкільного віку : навч. посіб. / С. І. Матвієнко. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. – 297 с.

Додаткова література.

1. Музичне виховання у дошкільному навчальному закладі: збірник методичних матеріалів / Упор. І.А. Романюк. – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 104 с.
2. Новикова Г.П. Музичне виховання дошкільнят [Текст]: посібник для працівників дошкільних навчальних закладів / Г.Н. Новикова. – К.: Музична Україна, 2000. – 202 с.
3. Розвиток дошкільнят в музично-руховій діяльності: Навч.-метод. Л.Галіцина, 2006. – 128 с.
4. Романюк І. А. Організація роботи у дошкільному навчальному закладі: Навчально-методичний посібник // І. А. Романюк. Тернопіль: Мандрівець. 2014. – 280 с.
5. Слухання музики в дитячому садку. Нотна хрестоматія / Укл. Л. Ю.Судина. – Х.: Вид група «Основа», 2012. – 120 с. (Серія «ДНЗ. Музика»).

INTERNET – ресурси (Основні Web-сторінки в INTERNET)

1. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт». – Тернопіль: Мандрівець, 2012. – 104 с. – [http :// www . mon . gov . ua / images / files / doshkilna -crednya /](http://www.mon.gov.ua/images/files/doshkilna-crednya/)
2. Про організацію роботи з музичного виховання дітей у дошкільних навчальних закладах (лист Міністерства освіти і науки України від 02.09.2016 № 1/9-454) <https://www.pedrada.com.ua/article/194-qqq-16-m9-07-09-2016-organzovumorobotu-z-muzichnogo-vihovannya-dtey-doshklnogo-vku> 20 3
3. Радынова О.П. Слушаем музыку. М.: Просвещение, 1990. – 160с. – [http :// bibliofond . ru / view . aspx ?id =564972#1](http://bibliofond.ru/view.aspx?id=564972#1) 13. Ребёнок, которого учат музыке – <https://tatzilbert.ru>
4. Форма підсумкового контролю успішності навчання.
Усне опитування, тестування, виконання творчого завдання, підготовка презентації.

ДРУГИЙ (МАГІСТЕРСЬКИЙ) РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 013 ПОЧАТКОВА ОСВІТА

МЕНЕДЖМЕНТ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Навчальна програма обов'язкової компоненти освітньої програми «Початкова освіта» циклу професійної підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Програма розроблена: Федяєвою В.Л., професоркою кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту імені проф. Є.Петухова, доктором педагогічних наук; Щербиною В.Ю., доцентом кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту імені проф. Є.Петухова, кандидатом педагогічних наук.

Вступ. Програма вивчення освітньої компоненти «Менеджмент у закладах освіти» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта.

Предметом вивчення освітньої компоненти є теоретико-методологічні, науково-методичні та організаційно-педагогічні основи побудови функціонування, структурування та управління освітніми установами на регіональному, державному, міжнародному рівнях; засвоєння нової законодавчої бази у сфері освіти на створенні системи безперервної освіти, наближення до реальних потреб світового ринку праці; усвідомлення, що система управління сферою освіти стає державно-громадською, а нова модель управління є відкритою і демократичною, що призводить до модернізації змісту, форм, функцій і методів управлінської діяльності керівників закладів освіти конкретного типу і рівня, зокрема початкової ланки освіти. В предметному полі менеджменту в освіті розглядається широке коло питань з управління освітніми закладами: менеджмент як спеціальний вид діяльності в організаціях; менеджмент як одна із головних функцій управління; менеджмент як наука в історичному вимірі; менеджмент в наукових дослідженнях вітчизняних і зарубіжних учених.

Міжпредметні зв'язки: засвоюючи визначений зміст теоретичних основ, набуваючи практичні уміння і навички, магістри повинні систематизувати, інтегрувати знання з освітніми компонентами «Філософія та методологія науки», «Професійні іміджологія», «Виробнича практика», «Переддипломна практика», «Методологія та технологія організація педагогічних досліджень», виконання кваліфікаційної роботи, що сприятиме в подальшому формування науково-професійної компетентності працівників в галузі освіти, зокрема початкової освіти в сфері вирішення сучасних проблем управління та її модернізації.

1. Мета та завдання освітньої компоненти.

1.1. Мета: засвоєння магістрами знань у царині освітнього менеджменту, ознайомлення з основними положеннями директивних і нормативних документів, що регламентують діяльність органів управління освітою, особливостями управління освітою в умовах соціально-економічних перетворень у країні; сформування умінь працювати над підвищенням рівня професійної компетентності, підвищення кваліфікації, вирішення питань з реалізації структурно-функціональної моделі управління освітньою системою на рівні класу, школи, громади тощо.

1.2. Завдання:

Методичні:

1. Навчити здобувачів виділяти теоретичні поняття курсу і охарактеризувати їх: «менеджмент в закладі освіти», «освітній менеджмент», «принципи, методи і функції управління», «планування», «контроль і керівництво у закладі освіти», «інноваційний досвід», методична робота в системі початкової освіти, закладах освіти: школі, ліцеї, гімназії, закладі вищої освіти.

Використовувати теоретичні поняття у практичній діяльності: уміти аналізувати форми роботи методичної служби, інноваційного досвіду, планування розвитку педагогічної творчості;

- домогтися розвитку у здобувачів сучасного науково-педагогічного знання та його конкретних умінь інтерпретувати принципи, форми і методи управління освітою з урахуванням сучасних тенденцій розбудови української школи відповідно до чинного державного законодавства.

2. Пізнавальні:

сформувати у здобувачів наукові знання, що розкривають: предмет, зміст, структуру, категорії освітнього менеджменту; провідні теорії та концепції в сфері управління закладом освіти, нормативно-правові основи функціонування освітнього менеджменту в Україні та світі; особливості побудови структурно-функціональної моделі управління навчальним закладом.

2. Виховні:

сприяти успішному використанню майбутніми фахівцями у галузі початкової освіти форм, методів, засобів співпраці з дорадчими органами, батьківськими об'єднаннями, громадськими організаціями та ін. задля ефективної роботи з організації та управлінням соціалізацією дітей у різних соціальних інститутах, зокрема дошкільних, позашкільних закладах освіти.

3. Практичні:

- сформувати навички та вміння творчо переносити знання у реальні умови діяльності; розвивати здатність до творчої рефлексії та самостійної організації й управління освітнім процесом у системі початкової освіти, враховувати та застосовувати знання з освітнього менеджменту у науково-методичній роботі, підвищенні кваліфікації, поєднувати управлінські, науково-методичні та організаційно-педагогічні чинники як складові реалізації творчої діяльності вчителя, керівника, організатора методичного об'єднання того чи того закладу освіти;

- сформувати у здобувачів наукові знання, що розкривають: предмет, зміст, структуру, категорії освітнього менеджменту; провідні теорії та концепції в сфері управління закладом освіти, зокрема в системі початкової освіти; нормативно-правові основи функціонування освітнього менеджменту в Україні та світі; особливості побудови структурно-функціональної моделі управління закладом освіти та його структурними підрозділами, дорадчими органами та методичними об'єднаннями на рівні класу, школи, територіальних об'єднань та громад.

1.3. Програмні компетентності:

Інтегральна компетентність - здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в професійно-педагогічній та науково-пошуковій діяльності у сфері початкової освіти.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК-4. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК-5. Здатність працювати автономно

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (КС)

СК-1. Здатність усвідомлювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

СК-2. Здатність спілкуватися академічною українською та іноземною мовами в усній та письмовій формах, використовувати різні стратегії комунікації, формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.

СК-3. Здатність застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.

СК-4. Здатність організовувати та управляти робочими та освітніми процесами в початковій освіті, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, співпраці з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців,

використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси.

СК-5. Здатність моделювати, проєктувати та реалізовувати науково-експериментальну діяльність в системі початкової освіти в широких мультидисциплінарних контекстах, нових або незнайомих середовищах за наявності неповної чи обмеженої інформації.

СК-6. Здатність створювати власний професійний імідж, самопрезентувати результати професійної діяльності, керувати власним життям і кар'єрою.

1.4. Програмні результати навчання:

ПР-01. Критично осмислювати та інтегрувати знання про концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування початкової освіти в Україні у перебігу розв'язання складних задач у широких мультидисциплінарних контекстах.

ПР-02. Спілкуватися академічною українською та іноземною мовами в усній та письмовій формах, використовувати комунікативні стратегії, формувати в учнів здатність до взаєморозуміння, міжособистісної взаємодії.

ПР-03 Застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.

ПР-04 Створювати особисту методичну систему навчання здобувачів початкової освіти предметів початкової школи, адаптувати її до різних умов освітнього процесу.

ПР-05 Організовувати та управляти робочими та освітніми процесами у складних, непередбачуваних умовах, що потребують нових стратегічних підходів, налагоджувати співпрацю з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси.

ПР-06 Відповідати критеріям академічної доброчесності у власній науково-пошуковій діяльності в галузі початкової освіти.

ПР-07 Планувати, організовувати і здійснювати наукові (експериментальні) дослідження у сфері початкової освіти; аналізувати, узагальнювати й презентувати результати дослідження; доводити власну наукову позицію.

ПР-08 Складати програму саморозвитку та самовдосконалення, обирати ефективний інструментарій самопрезентації результатів власної професійної діяльності, створювати власний професійний імідж

2. Інформаційний обсяг освітньої компоненти.

Змістовий модуль 1. Актуальні питання менеджменту в закладі освіти в умовах сьогодення

Менеджмент в освіті в системі науково-педагогічного знання. Структура управління освітою в Україні на різних рівнях, її законодавча база, особливості реалізації управлінських функцій в системі початкової освіти. Принципи управління освітньою галуззю. Менеджмент освіти у науковому доробку вітчизняних вчених, зокрема фундаторів і організаторів початкової освіти. Вітчизняні наукові школи в галузі освітнього менеджменту закладів початкової освіти. Сучасні методи та функції управління закладами початкової освіти. Наукова організація праці працівників освітньої галузі. Керівник закладу освіти, його заступники, керівники методичних об'єднань початкових класів в нормативно-законодавчому полі сучасної освітньої системи України. Робота органів громадського самоврядування, дорадчих органів, наглядових рад в освітньому законодавчому просторі України. Організація планування та управління освітнім процесом в системі початкової освіти.

Змістовий модуль 2. Організаційно-педагогічне забезпечення освітнього менеджменту в системі початкової освіти

Форми, особливості та зміст поточного планування структурних підрозділів закладів початкової освіти. Особливості формування розкладу, планування навчального навантаження, доведення оперативної інформації в закладах початкової освіти, їх узгодженість з загальним освітнім процесом у школі. Види, форми, методи контролю в початковій школі, вищому закладі освіти. Науково-методична робота та організаційно-педагогічна забезпечення освітнього процесу в системі початкової освіти. Педагогічні

інноваційні технології, їх вивчення, узагальнення та втілення в практику діяльності закладу початкової освіти.

3. Рекомендована література.

Основна література:

1. Шоутен Т., Даниленко Л.І., Зайченко О.І., Софій Н.З. Менеджмент керівників закладів дошкільної і початкової освіти / За заг. ред. Л. Даниленко. Всеукраїнський фонд «Крок за кроком». — К.: СПФО Парашин К.С., 2009. — с.112.

Додаткова література:

1. Закон «Про вищу освіту» (2014)
2. Закон «Про освіту» (2017)
3. Закон «Про загальну середню освіту» (2019)
4. Черниш А.П. Менеджмент освіти: Навчальний посібник. — К.: Видавництво «Університет» КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2008.
5. Мармаза О.І. Менеджмент освітньої організації / О. І. Мармаза. — Х.: ТОВ «Щедра садиба», 2017. — 126 с.
6. Педагогічний менеджмент : навчальний посібник / В. Е. Луначек. — 2-е вид., випр. — Х. : Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2015. — 512 с

Електронні підручники:

1. Черниш А.П. Менеджмент освіти: Навчальний посібник. — К.: Видавництво «Університет» КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2008. — URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/7034/1/A_Chernysh_NP_OM_IS.pdf
2. Мармаза О.І. Менеджмент освітньої організації / О. І. Мармаза. — Х.: ТОВ «Щедра садиба», 2017. — 126 с. URL: <http://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/1763/1/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D0%BC%D0%B0%D0%B7%D0%B0%20%D0%9E.%20%D0%86.%20%D0%9C%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D0%B4%D0%B6%D0%BC%D0%B5%D0%BD%1%82%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%8C%D0%BE%D1%97%20%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97%20.pdf>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання.

Усне опитування, тестування, виконання практичного завдання, залік / екзамен, побудова структурно-функціональної моделі управління закладом початкової освіти, вивчення педагогічного досвіду одного із закладів освіти з питань освітнього менеджменту.

5. Засоби діагностики успішності навчання.

Педагогічний контроль реалізується на засадах об'єктивності, ґрунтовності, науковості, компетентності, креативності, неперервності в освіті з дотриманням вимог практико-орієнтованого, професійно-спрямованого навчання.

Методи контролю: індивідуальне і фронтальне опитування, дискусійне обговорення науково-методичних проблем менеджменту в освіті; проведення контрольних робіт, тестових завдань; написання наукових есе, доповідей, опис управлінського педагогічного досвіду, захист інноваційних структурно-функціональних моделей управління закладом початкової освіти, створення електронних презентацій за матеріалами виробничої практики тощо. Всі форми роботи спрямовуються на підвищення професійної підготовки в сфері освітнього менеджменту.

ОСНОВИ НАУКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ

Навчальна програма обов'язкової компоненти освітньої програми «Початкова освіта» циклу професійної підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Програма розроблена: Валуєвою Ією Вікторівною, кандидатом філологічних наук, доцентом кафедри теорії та методики дошкільної та початкової освіти.

Вступ. Програма навчальної дисципліни «Основи наукової комунікації іноземною мовою», складена відповідно до підготовки рівня вищої освіти «магістр» за спеціальністю 013 Початкова освіта.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є формування основ наукової комунікації іноземною мовою для майбутньої професійної діяльності магістра за фахом.

Міждисциплінарні зв'язки: «Основи наукових досліджень», «Англійська мова за профілем спрямування», «Ділова англійська мова», «Практика усного та писемного мовлення»

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навпрограма навчальної дисципліни

“Основи наукової комунікації іноземною мовою” є оволодіння нормами наукового етикету та зразками кореспонденції, розвиток вмінь вести професійну бесіду, дискутувати та аргументувати, перекладати текст за профілем спрямування.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Основи наукової комунікації іноземною мовою” є:

- накопичення та систематизація словникового запасу за профілем спрямування магістра;
- систематизація правил граматичної організації мовлення, які забезпечують наукову комунікацію;
- розвиток вмінь та навичок усного та письмового перекладу;
- оволодіння нормою наукового функціонального стилю англійської мови в усній та письмовій формах.

1.3. Програмні компетентності:

Загальні :

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК-4. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК-5. Здатність працювати автономно.

Спеціальні компетентності (СК):

СК-1. Здатність усвідомлювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

СК-2. Здатність спілкуватися академічною українською та іноземною мовами в усній та письмовій формах, використовувати різні стратегії комунікації, формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.

СК-3. Здатність застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.

СК-4. Здатність організовувати та управляти робочими та освітніми процесами в початковій освіті, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, співпраці з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси.

СК-5. Здатність моделювати, проєктувати та реалізовувати науково-експериментальну діяльність в системі початкової освіти в широких мультидисциплінарних контекстах, нових або незнайомих середовищах за наявності неповної чи обмеженої інформації.

СК-6. Здатність створювати власний професійний імідж, самопрезентувати результати професійної діяльності, керувати власним життям і кар'єрою. комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність.

1.4. Програмні результати:

ПР-01 Критично осмислювати та інтегрувати знання про концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування початкової освіти в Україні у перебігу розв'язання складних задач у широких мультидисциплінарних контекстах.

ПР-02 Спілкуватися академічною українською та іноземною мовами в усній та письмовій формах, використовувати комунікативні стратегії, формувати в учнів здатність до взаєморозуміння, міжособистісної взаємодії.

ПР-03 Застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.

ПР-04 Створювати особисту методичну систему навчання здобувачів початкової освіти предметів початкової школи, адаптувати її до різних умов освітнього процесу.

ПР-05 Організовувати та управляти робочими та освітніми процесами у складних, непередбачуваних умовах, що потребують нових стратегічних підходів, налагоджувати співпрацю з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси

ПР-06 Відповідати критеріям академічної доброчесності у власній науково-пошуковій діяльності в галузі початкової освіти.

ПР-07 Планувати, організовувати і здійснювати наукові (експериментальні) дослідження у сфері початкової освіти; аналізувати, узагальнювати й презентувати результати дослідження; доводити власну наукову позицію.

ПР-08 Скласти програму саморозвитку та самовдосконалення, обирати ефективний інструментарій самопрезентації результатів власної професійної діяльності, створювати власний професійний імідж.теоретичні основи освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти;розуміти мету, завдання, зміст, методи, організаційні форми й засоби початкової освіти, суть процесів виховання, навчання й розвитку учнів початкової школи (педагогічна компетентність + ПКК)..

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Закордонна подорож на наукову конференцію

Тематика змістового модуля має країнознавчий та науковий напрямок і охоплює такі теми, як: мовленнєва поведінка, ділова та наукова кореспонденція країни, мова якої вивчається, подорож за кордон на наукову конференцію, організація роботи конференції, підготовка друкованих праць. Навчання базується на ситуативному принципі. На заняттях впроваджуються мовні лексико-граматичні вправи, умовно-мовленнєві та мовленнєві вправи, удосконалюються вміння діалогічного та монологічного мовлення, за рахунок яких формується комунікативна компетенція та країнознавча обізнаність. Навчання читання та перекладу проводиться на текстовому матеріалі, який складається з уривків і цілих текстів з оригінальної літератури. Тематика текстів тісно пов'язана з основною темою заняття і слугує базою і мовним матеріалом для активізації усного та писемного мовлення наукового спілкування, який опрацьовується на практичному занятті за наступними темами:

1. Вступ до основ наукової комунікації
2. Подорож за кордон на наукову конференцію
3. Мовленнєвий етикет спілкування англійською мовою
4. Ділова та наукова кореспонденція
5. Організація роботи конференції
6. Загальна інформація про хід конференції
7. Обов'язки організаційного комітету

8. Підготовка друкованих праць

Змістовий модуль 2. Міжнародна наукова конференція

Тематика змістового модуля має науковий напрямок і охоплює такі теми як: відкриття роботи конференції, робота секцій, захист наукового дослідження. Навчання базується на ситуативному принципі. Передбачено реалізацію комплексного підходу в процесі формування у магістрантів мовної та мовленнєвої компетенції у процесі моделювання, з використанням прийомів поглиблення та ділової гри, комунікативної діяльності магістрантів по організації та проведенню міжнародної наукової конференції засобами англійської мови. На заняттях та під час самостійної роботи проходить навчання читанню та перекладу текстів за профілем спрямування, анотування та реферування на матеріалі, який надається в методичному забезпеченні самостійної роботи з дисципліни. Все це здійснюється на практичних заняттях за наступними темами:

1. Відкриття роботи конференції
2. Доповідь на конференції
3. Дискусія на конференції
4. Робота секцій на конференції
5. Закриття роботи конференції
6. Розважальна програма на конференції
7. Наукові статті за темою дослідження
8. Вступ до наукового дослідження

3. Рекомендована література

Основна література

1. Є. Ю. Ніколаєва, М. І. Соловей, Ю. В. Головач та ін. Програма з англійської мови для університетів/інститутів. – Київ: державний лінгвістичний університет, Британська рада, міністерство освіти і науки України, 2011. – 134 с.
2. Ворончук А. П., Шабатіна К. М. Підручник англійської мови. - К.: Вища школа, 2008. – С. 21 – 37.
3. Бойко В. А. и др. Английский язык для пединститутов. – К: Высшая школа, 2009. – 380 с.
4. Борковская Н. Б. Пособие для научных работников по развитию навыков устной речи. – Л.: Просвещение. – 2000. – 90 с.
5. Д. В. Бэдэрэу. Научная конференция. Пособие по развитию навыков устной речи. – Кишинёв: Штиинца. – 2005. – 122 с.
6. Бурова З. И. Английский язык. Учебник для гуманитарных специальностей вузов. - М.: Высшая школа, 2007. – 280 с.
7. М. Вавилова. Учимся читать быстрее. - М.: Высшая школа, 2004. – 94 с.
8. Вигдорович Е. С. Oral Practice for Scientific Students. – М.: Высшая школа. – 2002. – 104 с.
9. Горкун М. Г. Учебник английского языка для студентов неязыковых специальностей вузов. - К.: Вища школа, 2003. – 232 с.
10. Королькова В. А., Лызова Р. Н. и др. Учитесь читать газеты. - М.: Высшая школа, 2009. – 98 с.
11. Клементьева Т. Б. Повторяем времена английского глагола. Учебное пособие. 2-е издание. - М.: Высшая школа, 2000. – 102 с.
12. Цоброва І. А. Навчально-методичний посібник з англійської мови як загальноосвітньої дисципліни для студентів І–ІІІ курсів заочної та екстернатної форми навчання. – Херсон: Видавництво ХДПУ, 2002. – 48 с.
13. Э. П. Ельникова, З. В. Зарубина, Л. А. Кудрявцева, М. Ф. Ширманова. Совершенствуйте свой английский: Учебное пособие для ин-тов и факультетов иностранных языков. – 2-е изд. – М.: Высшая школа, 2008. – 182 с.
14. Зарубина З. В. и др. Продолжайте совершенствовать свой английский.: Учебное пособие. / 2-е изд.- М.: Высшая школа, 2008. – 196 с.

15. Русанова С. В. Английский язык для гуманитарных специальностей педагогических вузов. - М.: Высшая школа, 2007. – 148 с.
16. Скалкин В. Л. Коммуникативные упражнения по английскому языку. - М.: Просвещение, 2003. – 134 с.
17. Яблочкова Т. К. Conference Guide. – Высшая школа. – 2002. – 83 с.
18. Кнодель Л. В. Англійська мова для магістрів. Навчальний посібник. – К.: Паливода, 2008.- 240 с.
19. Васильєва О. В. Формування основ наукової комунікації іноземною мовою в магістрантів. – Збірник наукових праць. Педагогічні науки. Випуск XI. – Херсон: Видавництво ХДУ, 2011. – С.219-222.
20. Вартанов А. В. Від навчання іноземної мови до викладання іноземної мови та культури. ИЯШ, 2003, №2 – С.5-10.
21. Вікторова О. В. Діалогова концепція культури. Парадигма. Журнал міжкультурної комунікації, 2008, - №1 – С. 12-19.
22. Терминасова С. Г. Міжкультурне навчання: проблема цілей і зміст навчання іноземним мовам. М., ИЯШ., 2000, №2 – С. 21-27.
23. Сисоев П. В. Мова і культура: у пошуках нового напрямку у викладанні культури країни досліджуваної мови. ИЯШ., 2001, №4 – С. 24-31.
24. Наумова І. О. Languages and The Bologna Process. – Харків: ХНАМГ, 2008.
25. Наумова І. О., Бучковська С. А. Мультимедійний посібник з англійської мови для організації самостійної роботи з відеоматеріалами (для студентів, магістрів і аспірантів). - Харків: ХНАМГ, 2008. – 196 с.
26. Верещагін Є. М., Костомаров В. Г. Наукова комунікація. К.: Вища школа. – 2010. – 108 с.
27. Гальскова Л. Л. Глобализация и университет. Alma mater, 2000. №4 – С. 31-40.
28. Naumova I. O. Videlectures on Academic English (DVD Forthcoming). – Харків: ХНАМГ, 2011.
29. Yachontova T. V. English academic Writing. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2002. – 220 р.
30. Наумова И. О. Методические указания к организации самостоятельной работы студентов при обучении чтению литературы по специальности. – Харьков, ХИИКС, 2009. – 148 с.
31. Наумова І. О., Маматова Н. В. Методичні вказівки для розвитку навичок читання та перекладу спеціальних текстів (англійська мова для магістрів та аспірантів). – Харків: ХНАМГ, 2007. – 162 с.
32. Wilson W. L. Gaining funding for Research. – Edinburg, Glasgow and Strathclyde of Design and Print, 2009. – 153 p.
33. Galbraith J. Note Talking//Study Skills. – Dundee: University of Abertay Dundee, 2009. – 109 p.
34. Whelan M. Dealing with Text//Study skills. - University of Abertay Dundee. Centre for assessment, Learning and Teaching, 2009. – 105 p.

Додаткова література

1. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти. – К., 1997. – 63 с.
2. Бондар В. Дидактичне забезпечення управління процесом навчання // Освіта і управління. – 1997. – № 2. – С.85-101.
3. Євдокимов О.В. Ефективність нових технологій організації навчання студентів // Педагогіка і психологія. – 1997. – № 2. – С. 161-172.
4. Кисельов М. Феномен гуманітарної освіти в Україні // Освіта і управління. – 1997. – № 4. – С. 129-133.
5. Шкіль М. Реформування вищої педагогічної освіти // Освіта і управління. – 1997. – № 2. – С. 39-44.

Internet-ресурси

1. Офіційний сайт Міністерства і освіти, молоді та спорту України <http://mon.gov.ua>
 2. Сайт учителя початкових класів <http://metodportal.net>
 3. Всеукраїнська газета для вчителів початкових класів Початкова освіта <http://www.osvitaua.com/po/>
 4. Форма підсумкового контролю успішності навчання
- Відповідно до курсу та логіки навчального планування підсумковий контроль передбачено у формі диференцованого заліку.

5. Засоби діагностики успішності навчання

З метою формування професійних компетентностей впроваджуються засоби діагностики успішності навчання, що ґрунтується на вимогах об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності, всебічної та професійної спрямованості контролю. Використовуються такі засоби як усне (фронтальне та індивідуальне) опитування, метод проектів, тестова діагностика.

ТЕХНОЛОГІЇ МАТЕМАТИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Навчальна програма обов'язкової компоненти освітньої програми «Початкова освіта» циклу професійної підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Програма розроблена: Раєвською І.М., доцентом кафедри теорії та методики дошкільної та початкової освіти, кандидатом педагогічних наук.

Вступ. Програма вивчення освітньої компоненти «Технології математичної освітньої галузі в початковій школі» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Початкова освіта» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є навчальні технології, які забезпечують підвищення ефективності навчання молодших школярів освітньої галузі «Математика».

Міжпредметні зв'язки: вивчення курсу базується на знанні здобувачів освіти педагогіки, дидактики, загальної та вікової психології, методики навчання математики, основ педагогічних технологій. опановуючи зазначений перелік знань, умінь і навичок, студенти мають актуалізувати знання з освітніми компонентами «Виробнича практика», «Переддипломна практика», що сприятиме в подальшому формуванню професійної компетентності педагога в аспекті

1. Мета та завдання освітньої компоненти

1.1. Метою вивчення дисципліни є формування професійної компетентності у майбутніх педагогів початкової школи через засвоєння ними науково-теоретичних та організаційно-методичних засад впровадження навчальних технологій математичної освіти у початкову школу.

1.2. Завдання курсу:

методичні: ознайомлення здобувачів освіти із концептуальними і теоретичними положеннями про сучасні освітні технології в початковій школі;

формування знань щодо моделювання уроків математики за різними навчальними технологіями;

практичні: формування практичних умінь і навичок використання сучасних навчальних технологій на уроках математики в початковій школі;

розвивати уміння прогнозувати й проєктувати педагогічні умови впровадження педагогічних технологій;

навчити моделювати уроки математики у початковій школі на основі застосування різних навчальних технологій;

виховні: формування професійних та особистісних якостей майбутнього вчителя

початкової школи, здатного до творчої діяльності в умовах стрімкого зростання темпів інформатизації життя;

мотивації до ефективного використання майбутніми педагогами навчальних технологій математичної освіти у освітньому процесі початкової школи.

1.3. Програмні компетентності :

Після успішного завершення дисципліни здобувач формуватиме наступні програмні компетентності та результати навчання:

Інтегральна компетентність - здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в професійно-педагогічній та науково-пошуковій діяльності у сфері початкової освіти.

Загальні компетентності:

ЗК-2 - Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-4 - Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК-5 - Здатність працювати автономно.

Спеціальні компетентності

СК-3. Здатність застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях

СК-6. Здатність створювати власний професійний імідж, самопрезентувати результати професійної діяльності, керувати власним життям і кар'єрою.

1.4. Програмні результати навчання:

ПРН 3 - Застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях

ПРН 4 - Створювати особисту методичну систему навчання здобувачів початкової освіти предметів початкової школи, адаптувати її до різних умов освітнього процесу.

2. Інформаційний обсяг освітньої компоненти

Змістовий модуль 1. Технології на основі ефективності управління та організації освітнього процесу.

Технологія навчання освітньої галузі «Математика» у початковій школі: теоретичний аспект. Мета, завдання і зміст курсу «Технологія навчання освітньої галузі «Математика» у початковій школі». Нові цілі засвоєння молодшими школярами освітньої галузі «Математика» в контексті модернізації початкової освіти. Сутність, зміст та особливості впровадження сучасних навчальних технологій на уроках математики у початковій школі.

Здоров'язбережувальна організація освітнього процесу як пріоритет модернізації початкової освіти. Основні умови здоров'язбережувальної організації освітнього процесу та особливості їх урахування на уроках математики. Моделювання уроку математики на основі здоров'язбережувальної організації освітнього процесу.

Технологія організації навчального співробітництва учнів і вчителів.

Технологія мотивації пізнавальної активності учнів. Способи навчальної взаємодії вчителя і учнів на уроках математики в початковій школі. Технологія комунікативної взаємодії у освітній діяльності молодших школярів: організація навчального діалогу-полілогу, формування умінь ставити питання, виконання учнями на уроці ролі вчителя, самооцінювання діяльності на уроці тощо. Форми організації навчального співробітництва на уроках математики та їх поєднання в системі уроків.

Технологія майстерень. Педагогічні ідеї майстерні. Принципи та правила впровадження майстерні в освітній процес. Алгоритм процесу організації та проведення педагогічної майстерні. Особливості алгоритмізації роботи в майстернях. Етапи уроків-майстерень. Тематика проведення майстерень на уроках математики.

Технологія рівневої диференціації. Психолого-педагогічні особливості організації диференційованого навчання в початковій школі. Методика вхідного, поточного та підсумкового діагностування навчальних досягнень учнів на уроках математики. Способи диференціювання навчальних завдань на уроках математики. Особливості використання диференційованих навчальних завдань на різних етапах уроку математики. Способи

диференціювання домашніх завдань та їх оцінювання.

Технологія формування критичного мислення. Характеристика критичного мислення. Таксономія Блума, стратегії розвитку критичного мислення. Структура уроку математики за технологією формування критичного мислення. Планування уроків, які сприяють розвитку критичного мислення. Методи і форми роботи з формування критичного мислення на уроках математики.

Технологія досягнення учнями обов'язкових навчальних результатів. Загальні підходи до визначення цілей виховання і розвитку учнів в системі уроків. Особливості визначення виховних і розвивальних цілей уроку математики. Структурний аналіз навчального матеріалу.

Змістовий модуль 2. Технології на основі активізації та інтенсифікації діяльності учнів

Кейс-технологія. Кейс-технологія як навчальний метод. Історія виникнення кейс-методу. Типи кейсів. Етапи кейс-методу. Особливості застосування кейс-методу у початковій школі. Роль учителя під час використання кейс-технології на уроках математики.

Укрупнення дидактичних одиниць – УДО (П.Ерднієв). Математична вправа як основа процесу навчання математики у початкових класах. Метод протиставлення. Системність знань як результат укрупнення дидактичних одиниць при вивченні математики у початкових класах. Моделювання уроку математики з використанням технології укрупнення дидактичних одиниць.

Технологія організації навчальної проєктної діяльності. Особливості реалізації технології організації навчальної проєктної діяльності. Класифікація проєктів. Етапи роботи над проєктом. Веб-квест як різновид проєктної технології. Вимоги до створення веб-квесту.

Технологія інтенсифікації навчання на основі схемних і знакових моделей навчального матеріалу. Особливості технології інтенсифікації навчання на основі схемних і знакових моделей навчального матеріалу на уроках математики. Опорні сигнали та опорні конспекти. Характеристика інтелект-карт. Основні принципи створення карт пам'яті. Контроль та оцінювання досягнень учнів в межах технології інтенсифікації навчання на основі схемних і знакових моделей навчального матеріалу на уроках математики.

Технологія проблемного навчання. Проблемне навчання як метод організації навчальної діяльності учнів. Психолого-педагогічні цілі, функції проблемного навчання. Основні форми проблемного навчання. Принципи проблемного навчання. Методи проблемного навчання. Структура методу проблемного вивчення матеріалу.

Ігрова навчальна технологія. Ігрова діяльність дітей молодшого шкільного віку як психолого-педагогічна проблема. Функції ігрової діяльності в освітньому процесі початкової школи. Класифікація дидактичних ігор дітей молодшого шкільного віку. Технологія педагогічного керівництва ігровою діяльністю на уроках математики. Особливості ігрової технології на уроках математики в умовах НУШ. Технологічні підходи до організації ігрової діяльності в умовах засвоєння змісту інших освітніх галузей.

Технологія розвивального навчання. Історичний аспект становлення і розвитку розвивального навчання. Функції розвивального навчання. Організація діяльності учнів під час навчання. Розвиток мислення, пам'яті учнів. Особливості курсу математики за теорією В.В. Давидова, Д.Б. Ельконіна. Підходи до вивчення математики в системі «Росток». Загальний розвиток за дидактичною системою Л.В. Занкова. Технологія раннього навчання математики М. Зайцева.

3. Рекомендована література

Основна література:

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посібник. К.: Академвидав, 2004. 352 с.
2. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій /Автор-укладач

Н.П. Наволокова. Х.: Вид. група «Основа», 2011. 176 с.

3. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: метод. посіб. /Авт.-уклад.: О. Пометун, Л. Пироженко. К.: АПН, 2002.136 с.

4. Коваль Л. В., Ніконенко Т.В. Сучасні технології навчання освітньої галузі «Математика» в початковій школі. За ред. д. п. н., проф. Л. В. Коваль, д. п. н., проф. А. М. Крамаренко. Бердянськ: Видавець Ткачук О. В., 2016. С. 27-47.

5. Логачевська С.П. Диференціація у звичайному класі. Донецьк: Центр підготовки абітурієнтів, 1998. 288с.

6. Калошин В.Ф., Гоменюк Д.В., Сушенцева Л.Л. Методика Шаталова В.Ф.: сутність, здобутки, перспективи: [методичний посібник]. К.: Київська Русь, 2008. 46 с.

7. Митник О.Я. Навчально-творча діяльність молодших школярів на уроках математики. К.: Вид-во Початкова школа, 2005. 96с.

8. Михайлова Э. А. Кейс и кейс-метод. М.: Центр Марк. исслед. и менеджд., 1999. 206с.

9. Онопрієнко О.В. Управління проектною діяльністю молодших школярів. Навчання і виховання учнів 4 класу: Методичний посібник для вчителів. Упор. О.Я. Савченко. К. Видавництво «Початкова школа» 2005. С. 53-64.

10. Пометун О.І. та ін. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. К.: А.С.К., 2003.192с.

11. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии. М.: Народное образование, 1998. 256 с.

12. Эрдниев П.М. Укрупнение дидактических единиц в обучении математике: [книга для учителя]. М.: Просвещение, 1986. 255 с.

Допоміжна література:

1. Землянська В. Технологічний підхід до вивчення освітньої галузі «Математика» у початкових класах. Початкова школа. 2007. №10. С. 55-58.

2. Нова українська школа: поради для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.

3. Освітні технології: Навч.-метод. посібн. / За ред. О.М.Пехоти.К.: А.С.К., 2002. 255с.

4. Коваль Л.В. Підготовка майбутнього вчителя до моделювання уроків за різними навчальними технологіями. Початкова школа. 2005. № 11. С. 32-36.

5. Коваль Л.В. Сучасні навчальні технології в початковій школі: навч.-метод. посіб. Донецьк : ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2006. 225 с.

6. Кодлюк Я.П. Формування вміння вчитися. Навчання і виховання учнів 1 класу: Методичний посібник для вчителів / Упор. О.Я. Савченко К.: Видавництво «Початкова школа». 2002. 464с.

7. Кочерга О.В. Психофізіологічні особливості першокласників. Початкова школа. 2005. №3. С.5-9.

8. Кочина Л. Особливості побудови уроку математики в початкових класах. Початкова школа. 2006. №7. С.27-32. №8. С.22-24.

9. Логачевська С. Індивідуалізація завдань на етапі закріплення знань у математики. Початкова школа. 1998. №5. С. 16-18.

10. Сиротинко Г. О. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання. Х.: Вид-во гр. «Основа», 2003. 80 с.

11. Сікорський П. І. Теорія і методика диференційованого навчання. Львів: Вид-во «СПОЛОМ», 2000. 421 с.

12. Фадєєва Т.О. Інноваційні технології навчання математики у початкових класах: [навчально-методичний посібник для студентів психолого-педагогічного факультету педагогічного університету]. Кіровоград: Авангард, 2011. 95 с.

Інтернет-ресурси

1. Державний стандарт загальної початкової освіти. Концепція Нової української школи. URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczya.html>
2. Формування ключових компетентностей школярів. URL: <http://nus.org.ua/nova-ukrayinska-shkola-osnovy-standartu-osvity-shhe-odyn-krok-met>
3. Основи кейс-технологій в освітньому процесі школи. URL: <https://www.pedrada.com.ua/article/1203-qqq-17-m2-08-02-2017-osnovi-keys-tehnology-v-osvtnomu-protses-shkoli>
4. Кейс-уроки. URL: <http://refob.edufuture.biz/news/28-keys-uroki.html>
5. Формирование самоконтроля в процессе обучения математике по системе Д.Б.Эльконина – В.В.Давыдова: URL: <http://vyksa-school-8.narod.ru/kon.htm>

Електронні підручники:

1. Коваль Л.В., Скворцова С.О. Методика навчання математики: теорія і практика: Підручник для студентів за спеціальністю 6.010100 „Початкове навчання”, освітньо-кваліфікаційного рівня „бакалавр” [2-ге вид., допов. і переробл.]. Харків: ЧП «Принт-Лідер», 2011. 414 с. URL: <http://bdpu.org:8080/bitstream/123456789/254/1/Koval%20L.V.%2C%20Skvortsova%20S.O.%20Metodyka%20navchannya%20matematyky%20v%20pochatkoviy%20shkoli.Teoriy>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен.

5. Засоби діагностики успішності навчання

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю: усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування; усного обговорення методичних проблем. Метод письмового контролю здійснюється за допомогою контрольних робіт, творчих робіт, які мають сприяти підвищенню мотивації студентів – майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному й письмовому контролю.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку і визначення рівня підготовленості студента до використання технологій математичної освіти в освітньому процесі НУШ.

Форми проведення поточного контролю: усне опитування, обговорення проблемних питань, розв'язання ситуаційних завдань, виконання тестів, виконання творчих робіт, контрольних робіт тощо.

Модульний контроль за 1 та 2 модулі може здійснюватися під час проведення останнього практичного заняття у вигляді тестових завдань або проведенням контрольної роботи і включає підсумок усіх форм поточного контролю.

Підсумкова оцінка з вивчення освітньої компоненти «Технології математичної освітньої галузі в початковій школі» формується за двома складовими - результатами поточної навчальної діяльності та результатами діагностики якості знань під час складання екзамену.

ТЕХНОЛОГІЇ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Навчальна програма обов'язкової компоненти освітньої програми «Початкова освіта» циклу професійної підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Програма розроблена: Борисенко Н.М., доцентом кафедри теорії та методики дошкільної та початкової освіти, кандидатом педагогічних наук.

Вступ. Програма вивчення освітньої компоненти «Технології природничої освітньої галузі в початковій школі» складена відповідно до освітньо-професійної програми

підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта галузі знань 01 Освіта / Педагогіка. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин / 4 кредити ECTS. Підсумковою формою контролю знань є екзамен.

Предметом вивчення освітньої компоненти є навчальні технології, що забезпечують підвищення ефективності навчання молодших школярів у галузі «Природознавство» та «Я досліджую світ». Студенти опановують теоретичні та методичні засади технологій реалізації завдань природничої освітньої галузі в початковій школі, стан практики роботи закладів освіти з проблеми формування функціональної грамотності у природничій галузі та сучасний передовий досвід формування природознавчої компетентності здобувачів освіти.

Міжпредметні зв'язки: студенти мають актуалізувати знання з загально-дидактичних та природничих освітніх компонент: педагогіка, вступ до спеціальності, загальні основи педагогіки, дидактика, психологія, теорія та методика виховання, історія педагогіки, трисуб'єктна дидактика), галузі «Я досліджую світ» та галузі «Природознавство».

1. Мета та завдання освітньої компоненти.

1.1. Метою визначаємо засвоєння здобувачами освіти науково-теоретичних та організаційно-методичних засад впровадження навчальних технологій у природничій освіті та процесі формування функціональної грамотності учнів початкової школи відповідно до Державних стандартів освітньої галузі «Природознавство», «Я досліджую світ» та Концепції «Нова українська школа», оволодіння технологіями екологічного виховання та формування природознавчої компетентності учнів початкової школи.

1.2. Завдання:

Завданнями курсу визначаємо такі, що забезпечують формування загальних та фахових компетентностей майбутнього вчителя початкових класів, а саме:

Теоретичні - розкриття теоретичних основ технологій викладання природничої освітньої галузі початкової школи, сучасних досягнень технологій навчання природознавства в Новій українській школі, перспективного досвіду їх викладання у закладах освіти різних типів.

Практичні – формування методичних вмінь і навичок із розроблення та застосування різних педагогічних технологій, розвиток самоосвіти та самовдосконалення, формування професійних вмінь опрацювання теоретичного та практичного матеріалу біологічної та суспільствознавчої спрямованості, уміння використовувати педагогічні технології в процесі навчальної роботи з учнями, формуванні навичок організації дослідницької діяльності.

Прогностичні - стимулювання впровадження інноваційних технологій навчання в процесі формування функціональної грамотності та природознавчої компетентності учнів.

Виховні - формування мотивації ефективного використання майбутніми педагогами педагогічних технологій в освітньому процесі початкової школи.

1.3. Програмні компетентності:

Інтегральна компетентність - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.

Загальні компетентності (КЗ) (generic competences, transferable skills):

ЗК-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-4. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК-5. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК) (subject specific competences):

СК-3. Здатність застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.

СК-6. Здатність створювати власний професійний імідж, самопрезентувати результати професійної діяльності, керувати власним життям і кар'єрою.

1.4. Програмні результати навчання:

ПР-03. Застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.

ПР-04. Створювати особисту методичну систему навчання здобувачів початкової освіти предметів початкової школи, адаптувати її до різних умов освітнього процесу.

З метою формування фахових компетентностей особлива увага приділяється інноваційним методам навчання, що забезпечують комплексне оновлення педагогічного процесу, а саме: комп'ютерній підтримці, впровадженню інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань), моделюванню тих ситуацій реальних протиріч та утруднень що трапляються у професійній діяльності вчителя початкової школи.

2. Інформаційний обсяг освітньої компоненти.

Змістовий модуль 1. Технології ефективності управління та організації освітнього процесу

Технології навчання освітньої природничої освітньої галузі у початковій школі: теоретичний аспект: мета, завдання, зміст курсу. Нові цілі засвоєння учнями освітніх галузей в контексті модернізації початкової освіти. Сутність, зміст, особливості впровадження сучасних навчальних технологій на уроках природознавства, «Я у світі» та в контексті інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Природничий компонент програм «Smart-kids», «Інтелект України». Класифікація сучасних технологій навчання. Наукові підходи та вимоги PISA до природничої підготовки здобувачів освіти. Функціональна грамотність.

Зміст природознавчої складової освіти: сучасна різноманітність програм та типів освітнього процесу в Україні. Екологічна освіта в країнах Західної Європи і США. Діячі освіти України щодо ролі природи у формуванні особистості дитини. Авторські технології : Педагогічна система В.О. Сухомлинського в екологічному вихованні молодших школярів. Особливості технології всебічного розвитку дитини через фізичне виховання та оздоровлення за М.Ефіменком. Характеристика екологічного компоненту в технології «Школа успіху і радості» С.Френе. Характеристика компоненту здоров'язбереження в технології антропософської школи Р.Штейнера. Форми організації екологічного виховання у розділі «Космічне виховання» М.Монтессорі. Характеристика сучасних підходів до екологічного виховання.

Основні принципи педагогічної техніки (свободи вибору, відкритості, діяльності, зворотного зв'язку). Здоров'язбережувальна організація навчально-виховного процесу як пріоритет модернізації початкової освіти. Основні умови здоров'язбережувальної організації навчально-виховного процесу та особливості її урахування на уроках. Особливості моделювання уроку на основі здоров'язбережувальної організації навчально-виховного процесу.

Технологія організації навчального співробітництва учнів і вчителів.

Технологія мотивації пізнавальної активності учнів. Способи навчальної взаємодії вчителя і учнів на уроках в початковій школі. Технологія комунікативної взаємодії у навчальній діяльності молодших школярів: організація навчального діалогу-полілогу, формування умінь запитувати, виконання учнями на уроці ролі вчителя, участь в оцінюванні уроку тощо. Форми організації навчального співробітництва на уроках природознавства та їх поєднання в системі уроків.

Підходи до вивчення природознавчого матеріалу в системі «Росток», інтегрованому курсі «Довкілля». Загальний розвиток за дидактичною системою Л.В.Занкова. Технологія раннього навчання М.Зайцева.

Психолого-педагогічні особливості організації диференційованого навчання в початковій школі. Методика вхідного, поточного та підсумкового діагностування навчальних досягнень учнів на уроках природознавства. Способи диференціювання навчальних завдань на уроках природознавства. Особливості використання диференційованих навчальних завдань на різних етапах уроку природознавства. Способи диференціювання домашніх завдань та їх оцінювання.

Технології розвитку критичного мислення. Характеристика критичного мислення. Таксономія Блума, стратегії розвитку критичного мислення у природничій галузі. Структура уроку за технологією формування критичного мислення. Планування уроків, які сприяють розвитку критичного мислення. Методи і форми роботи формування критичного мислення. Робота з фреймами. Технології створення інтелект-карт (В.Шаталов, Т.Б'юзен).

Технологія досягнення учнями обов'язкових навчальних результатів. Загальні підходи до визначення цілей виховання і розвитку учнів в системі уроків. Особливості визначення виховних і розвивальних цілей уроку природознавства та суспільствознавства. Структурний аналіз навчального матеріалу.

Змістовий модуль 2. Технології активізації та інтенсифікації діяльності учнів у природничій освітній галузі.

Використання технологій онлайн-навчання: особливості, недоліки та перспективи Комп'ютеризація навчання: Хмарні технології як засіб навчання на уроках природознавства. STEM – освіта. Характеристика можливостей платформи GetAClass як освітньої онлайн-платформи, електронний журнал, віртуальні завдання, мультимедіа-видання, flash-, shockwave-ігри, мультимедіа-тренажери, навчальні мультимедіа-системи; мультимедійні Internet-ресурси. LearningApps.org – безкоштовний сервіс. Застосування скрайбінгу та сторітелінгу як дидактичних інструментів в процесі громадянського виховання. Аналіз навчальних комп'ютерних програм, он-лайн додатків та сервісів, що можуть бути застосовані в галузях «Суспільствознавство» та «Природознавство».

Кейс-технологія. Кейс-технологія як навчальний метод. Історія виникнення кейс-методу. Типи кейсів. Етапи кейс-методу. Особливості застосування кейс-методу у початковій школі. Роль учителя під час використання кейс-технології.

Технологія організації навчальної проектної діяльності. Особливості реалізації технології організації навчальної проектної діяльності. Класифікація проектів. Етапи роботи над проектом. Квест як різновид проектної технології.

Технологія інтенсифікації навчання на основі схемних і знакових моделей навчального матеріалу на уроках природознавства. Особливості технології інтенсифікації навчання на основі схемних і знакових моделей навчального матеріалу на уроках природознавства. Опорні сигнали та опорні конспекти. Інтелект-карти (ментальні карти). Характеристика інтелект карти. Основні принципи створення карт пам'яті. Контроль та оцінювання досягнень учнів в межах технології інтенсифікації навчання на основі схемних і знакових моделей навчального матеріалу на уроках природознавства.

Технологія проблемного навчання. Проблемне навчання як метод організації навчальної діяльності учнів. Психолого-педагогічні цілі, функції проблемного навчання. Основні форми проблемного навчання. Принципи проблемного навчання. Методи проблемного навчання. Структура проблемного вивчення матеріалу.

Ігрова навчальна технологія. Ігрова діяльність дітей молодшого шкільного віку як психолого-педагогічна проблема. Функції ігрової діяльності в навчальному процесі початкової школи. Класифікація дидактичних ігор дітей молодшого шкільного віку. Технологія педагогічного керівництва ігровою діяльністю на уроках природознавства та «Я у світі». Особливості ігрової технології на уроках з учнями 6-річного віку. Технологічні підходи до організації ігрової діяльності в умовах засвоєння змісту інших освітніх галузей.

3. Рекомендована література.

Основна література:

1. Борисенко Н.М., Інтеграція природничо-математичних знань у початковій школі [навч.-метод. посібник] / Сухіна Л.А., Саган О.В., Н.М. Борисенко. – Херсон: Вид-во ХДУ, 2006.-76с.

2. Гін А.О. Прийоми педагогічної техніки: Свобода вибору. Діяльність. Зворотній зв'язок. Ідеальність: посібник для вчителя / А.О.Гін. – 13-видання. – Х.: Вид. група «Основа», 2015. – 112с.

3. Досліджуємо права дітей: Освіта для демократичного громадянства та з прав людини (ОДГ/ОПЛ): Серія уроків для 1-9 класів/Р Голлоб, П Крапф.- Пер з англ. та адапт. В.В.Полторак.-К.: Основа,2016.- Т.5.- 100с .

4. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / автор-укладач Н.П.Наволокова. –Х.:Вид.група „Основа”, 2009. – 176с. – (Серія „Золота педагогічна скарбниця”)

5. Живемо в демократії: плани уроків з питань освіти для демократичного громадянства та освіти з прав людини для загальноосвіт. навч. закл./ Р. Голлоб, Т. Хаддлестон, П. Крапф та ін.; пер. з англ., наук. редагування та адапт. О. В. Овчарук; заг. ред. : Р. Голлоб, П. Крапф ; заг. ред. укр. версії : Н. Г. Протасова. - 3-тє вид. – К. : Основа, 2016. – Т.3. – 212 с.

6. Зростаємо у демократії: Плани уроків для початкового рівня з питань демократичного громадянства та прав людини / Р. Голлоб, В. Вайдінгер; ред. Р. Голлоб, П. Крапф, В. Вайдінгер. – Пер. з англ. та адапт. О. В. Овчарук; заг. ред. укр. версії: Н. Г. Протасова. – 3 тє вид. – К. : Основа, 2016. – Т. 2. – 164 с.

7. Основні напрями теорії та технології природничо-математичної освіти у початковій школі. [навч.-метод. рекомендації] / Н.М.Борисенко, Л.А.Сухіна /- Херсон: Айлант, 2010.- С.42-60.

8. Садкіна В. І. 101 цікава педагогічна ідея. Як зробити урок цікавим./ Х.: Вид. група «Основа», 2008.— 88 с.

9. Садкіна В. І. Маленькі секрети учительського успіху. Навчаємо з радістю. / В.І.Садкіна Х.: Вид. група «Основа», 2017.— 144 с.

10. світні технології. Навчально-методичний посібник / За заг. ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2001. - 348 с.

11. Співаковський О.В. Інформаційно-комунікаційні технології в початковій школі [навч.-методичний посібник для студентів напряму підготовки «Початкова освіта»] // О.В.Співаковський, Л.Є.Петухова, В.В.Коткова – Херсон: Айлант, 2012. – 386 с.

Допоміжна література

1. Бондар О.І., Світові тенденції в екологічній освіті // Екологічний вісник. – 2006. – № 4. – С. 18-23.

2. Пустовіт Г.П. Європейський досвід неформальної екологічної освіти / Г.П. Пустовіт // Біологія і хімія в школі. – 2000. – № 2. – С. 28-31.

3. Савченко О.Я. Удосконалення професійної підготовки майбутніх вчителів початкових класів / О.Я. Савченко // Початкова школа. – 2001. – № 7. – С. 3-6.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського – www.nbuv.gov.ua.

2. Сайт «Освітня мережа України» – www.ednu.kiev.ua.

Нормативна база та Інтернет-ресурси

1. Державний стандарт загальної початкової освіти. Концепція Нової української школи. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczya.htm>

2. Закон України “Про Вищу освіту” // Офіційний вісник України. – К., 2002. – № 8.- С. 327.

3. Кейс-уроки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://refob.edufuture.biz/news/28-keys-uroki.html>

4. Основи кейс-технологій в освітньому процесі школи. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:: <https://www.pedrada.com.ua/article/1203-qqq-17-m2-08-02-2017-osnovi-keys-tehnology-v-osvtnomu-protses-shkoli>

5. Розроблення освітніх програм. Режим доступу: <http://www.qaa.ac.uk/assuring-standardsand-quality/the-quality-code/subject-benchmark-statements>.

6. Формування ключових компетентностей школярів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nus.org.ua/nova-ukrayinska-shkola-osnovy-standartu-osvity-shhe-odyn-krok-met>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання. екзамен

Усне опитування, тестування, виконання практичного завдання, робота на ksu-online.

5. Засоби діагностики успішності навчання.

Використовуються такі методи контролю: усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування; усного обговорення методичних проблем; метод письмового контролю здійснюється за допомогою контрольних робіт, тестових завдань, творчих робіт, які мають сприяти підвищенню мотивації студентів-майбутніх фахівців до освітньо-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному та письмовому контролю. Використовуються методи усного і письмового контролю, які мають сприяти підвищенню мотивації майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності. Контроль знань та вмінь з дисципліни здійснюють шляхом, виконання тестових завдань, контрольних робіт, проведення залікових уроків, складання конспектів уроків,

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості.

ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ДИТИНИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Навчальна програма варіативної компоненти освітньої програми «Початкова освіта» циклу професійної підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта Галузь знань 01 Освіта /Педагогіка

Програма розроблена: Казанніковою О.В., доцентом кафедри педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти

Вступ. Програма вивчення варіативної навчальної дисципліни «Психічне здоров'я дитини в освітньому процесі» складена відповідно до освітньої-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта.

Зміст навчальної дисципліни скерований на подальше вдосконалення вузівської підготовки кваліфікованих педагогічних кадрів та вирішенню актуальних проблем, які стоять перед системою освіти на сучасному етапі розвитку.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є психічне здоров'я як показник адаптації та самореалізації дітей в умовах освітнього процесу.

Міжпредметні зв'язки: студенти мають актуалізувати знання з навчальних дисциплін «Анатомії людини», «Фізіології ВНД», «Вікової фізіології», «Загальної психології», «Дитячої психології», «Психодіагностики», що сприятиме в подальшому формуванню професійної компетентності педагога в системі дошкільної освіти.

4. Мета та завдання курсу:

4.1. Мета курсу: сформувати у майбутніх педагогів професійну компетентність через озброєння сучасними знаннями про сутність, критерії психічного здоров'я дітей в умовах освітнього процесу.

4.2. Завдання курсу: в результаті вивчення дисципліни студент має володіти теоретичними знаннями щодо:

- розуміння психічної норми, психічної патології, психічного здоров'я та психічної хвороби, співвідношення психічного здоров'я і хвороби;
 - критеріїв психічного здоров'я, факторів та причин порушення психічного здоров'я;
 - знання психологічних особливостей періодів розвитку дитини в аспекті збереження психічного здоров'я дитини;
 - сучасних інструментів діагностики психічного здоров'я дитини в умовах освітнього процесу та родини;
 - сучасних технологій формування психологічної компетентності дітей стосовно власного психічного здоров'я та корекції порушень психічного здоров'я.
- уміннями та навичками:

- використовувати набуту систему психологічних знань для аналізу й оцінки психічного здоров'я дитини в умовах освітнього процесу;
- застосовувати технології організації колекційної та розвивальної роботи з дітьми в контексті освітнього процесу;
- аналізувати й оцінювати ефективність організації діагностики психічного здоров'я дітей та корекційно-розвивальної роботи з ними.

1.4. Компетентності

Загальні компетентності:

КЗ-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

КЗ-3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні (фахові) компетентності:

КС-1. Здатність усвідомлювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти.

КС-3. Здатність моделювати, проектувати та реалізовувати науково-експериментальну діяльність і в системі початкової освіти в нових або незнайомих середовищах за наявності неповної чи обмеженої інформації.

1.4. Програмні результати навчання

ПР-5. Організовувати та управляти освітніми процесами у складних, непередбачуваних умовах, що потребують нових стратегічних підходів, налагоджувати співпрацю з різними соціальними інституціями.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться годин/ кредитів ECTS.

5. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичний аналіз проблеми психічного здоров'я дітей.

Психічна норма і психічна патологія. Психіка як відображення дійсності. Психічне здоров'я і психічна хвороба. Проблема здоров'я та хвороби як актуальна проблема біології, еволюційної теорії, психології. Проблема співвідношення психічного здоров'я і хвороби. Нозоцентризм, нормоцентризм.

Ступені стану психічного здоров'я: ідеальне здоров'я, середньостатистичне здоров'я, конституційне здоров'я (норма), акцентуація (варіант норми), перед хвороба, хвороба. Загальне здоров'я людини. Основні критерії загального здоров'я.

Психічне здоров'я як складова загального здоров'я. Критерії та індикатори психічного здоров'я (за ВОЗ). Індивідуальна модель психічного здоров'я. Умови збереження психічного здоров'я людини.

Психічна хвороба. Психічна аномалія. Фактори та причини психічної хвороби. Розпізнавання психічної хвороби.

Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти психічного здоров'я дитини в умовах освітнього процесу.

Характеристика чинників психічного здоров'я дитини. Психологічні особливості вікових періодів розвитку дитини як основа збереження психічного здоров'я дитини. Нормативи психічного розвитку.

Характеристика психічного розвитку в дитинстві. Психічно здорова дитина. Порівняльна психологічна характеристика психічно здорової дитини й дитини з порушенням психічного здоров'я.

Освітній процес і психічне здоров'я дитини. Психогігієнічна роль освіти. Вплив освіти на психічне здоров'я дитини.

Психічне здоров'я дитини дошкільного віку. Стиль ставлення дорослих і психічне здоров'я дитини. Адаптація дитини до закладу дошкільної освіти як показник психічного здоров'я дітей. Проблеми дітей дошкільного віку та їх вплив на психічне здоров'я дітей.

Психічне здоров'я молодших школярів. Готовність до шкільного навчання та адаптація до систематичного навчання в школі як показники психічного здоров'я. Шкільна тривожність як причина порушення психічного здоров'я молодших школярів. Причини шкільних неврозів.

Діагностика показників психічного здоров'я дітей. Змістова характеристика психодіагностичного інструментарію. Психодіагностика педагогів та батьків.

Психологічні засоби корекції порушень психічного здоров'я дітей. Напрями психокорекційної роботи. Психолого-педагогічні умови збереження психічного здоров'я дітей. Умови побудови оптимальних стосунків педагога з дітьми. Рекомендації педагогам щодо організації оптимальної взаємодії з дітьми. Формування психологічної компетентності дітей дошкільного і молодшого шкільного віку. Прерогативи сімейного виховання. Психологічна підтримка в сім'ї. Профілактика порушень психічного здоров'я у дітей дошкільного і молодшого шкільного віку.

3. Рекомендована література.

Основна література:

1. Бухановский А.О., Кутявин Ю.А., Литвак М.Е. Общая психопатология. Пособие. Рн/Д.: Феникс, 2003. 416с.
2. Дуткевич Т.В. Дитяча корекційно-розвивальна психологія. Модульний навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2017. 304с.
2. Медіна Дж. Правила розвитку мозку дитини. пер. з англ. К.: Наш формат, 2017. 320с.
3. Молодушкіна І.В. Навігатор психічного здоров'я дошкільників. Х.: Основа, 2018. 112с.
4. Коробко С.Л., Коробко О.І. Робота психолога з молодшими школярами. Метод. посібник. К.: Літера ЛТД, 2014. 416с.
5. Пісоцький В.П., Горянська А.М. Психічний розвиток та формування особистості в онтогенезі. Навч. посібник. К.: КНТ, 2019. 144с.
6. Психічний та фізіологічний розвиток учня та норми навантаження./ За заг. ред. В.В. Клименка. К.: Главник, 2005. 224с.
7. Психічне здоров'я дитини / Упоряд. Т.Гончпренко. К.: Редакції загально педагогічних газет, 2003. 112с.
8. Терещенко Л.А. Як зберегти психічне здоров'я дітей 5-7 років. К.: Редакції газет з дошкільної та початкової освіти, 2012. 104с.
9. Терлецька Л.Г. Психологія здоров'я: арттерапевтичні технології. Навч. посібник. К.: ВД Слово, 2016. 128с.

Додаткова література:

1. Марінушкіна О.Є., Замазай Ю.О. Корекційні програми на допомогу практичному психологу ДНЗ. Х.: Основа, 2008. 204с.
2. Маценко Ж.М. Адаптація дитини в ДНЗ. К.: Шкільний світ, 2016. 136с.
3. Молодушкіна І.В. На допомогу практичному психологу ЗДО. Х.: Основа, 2020, 208с.
4. Омельченко Я.М., Кісарчук З.Г. Психологічна допомога дітям з тривожними станами. К.: Шкільний світ, 2011. 112с.
5. Практична психологія. Старший дошкільний вік / Упоряд. О.А. Атемасова. Х.: Ранок, 2012. 176с.
6. Проблеми розвитку та корекції емоційної сфери молодших школярів / Упоряд. О.А. Атемасова. – Х.: Ранок, 2010. 176с.
7. Проценко О.В. Профілактика соціальної дезадаптації дошкільнят. К.: Шкільний світ, 2011. 128с.
8. Психогімнастика. Старший дошкільний вік / Упоряд. О.А. Атемасова. Х.: Ранок, 2012. 160с.
9. Психологічне здоров'я дошкільників /Уклад. Т.І. Прищепа. Х.: Основа, 2010. 239с.
10. Руководство практического психолога: Психическое здоровье детей и подростков в контексте психологической службы / Под ред. И.В. Дубровиной. М.: Академия, 1997. 176с.

Інтернет-ресурси

Електронні книги з психології – <http://readbookz.com/>
Каталог психодіагностичних методик та професійної літератури. <http://www.edu.yar.ru/russuan/psih>

Психологічний словник - <http://psi.webzone.ru/> -

6. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Диференційний залік

7. Засоби діагностики успішності навчання

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю: усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування; усного обговорення методичних проблем; метод письмового контролю здійснюється за допомогою контрольних робіт, тестових завдань, творчих робіт, які мають сприяти підвищенню мотивації студентів-майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному та письмовому контролю.

ТЕХНОЛОГІЇ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Навчальна програма обов'язкової компоненти освітньої програми «Початкова освіта» циклу професійної підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Програма розроблена: Сугейко Л.Г., доценткою кафедри теорії та методики дошкільної та початкової освіти, кандидаткою педагогічних наук.

Вступ. Програма вивчення освітньої компоненти «Технології мовно-літературної освітньої галузі в початковій школі» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта.

Предметом вивчення освітньої компоненти є технології мовно-літературної освіти учнів початкової школи.

Міжпредметні зв'язки: опановуючи матеріали курсу, студенти мають актуалізувати знання з освітніми компонентами «Методика навчання мовно-літературної освітньої галузі», «Методика навчання іноземної мови», «Українознавство з методикою навчання українознавства», «Сучасна українська мова з практикумом», «Сучасний ІКТ – інструментарій в професійній діяльності», «Основи мовленнєвої діяльності», що сприятиме в подальшому формуванню професійної компетентності вчителя початкової освіти в аспекті використання новітніх технологій у практичній діяльності.

1. Мета та завдання освітньої компоненти

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Технології навчання освітньої галузі «Мови і літератури» в початковій школі» є оволодіння майбутніми вчителями початкової школи методикою застосування сучасних навчальних технологій мовної і літературної освіти для подальшого використання їх в практичній діяльності.

1.2. Завдання: Основними теоретичними завданнями вивчення дисципліни «Технології навчання освітньої галузі «Мови і літератури» в початковій школі» є:

- ознайомлення студентів з концептуальними і теоретичними положеннями про сучасні навчальні технології, державними документами, що регламентують процес навчання української мови, літературного читання, іноземних мов у Новій українській школі;

- розгляд найефективніших методів, прийомів, форм навчання молодших школярів на сучасному етапі розвитку освіти.

Практичні завдання дисципліни:

- професійно-методична підготовка студентів до моделювання уроків рідної мови, іноземної мови та літературного читання за різними навчальними технологіями;
- формування практичних умінь і навичок використання сучасних навчальних технологій на уроках української мови та літературного читання у початковій школі;
- дослідження практики роботи кращих вчителів шкіл щодо застосування педагогічних технологій на уроках української мови.

Виховні: ефективно використовувати форми, методи, засоби навчання, найдоцільніші, правильно дібрані технології, які сприяють розвитку критичного мислення, виховують почуття толерантності, поваги до рідної мови, культури і традицій українського народу.

Розвивальні: озброїти студентів варіативними технологіями; сформувати у фахівців початкової освіти знання, уміння й навички оцінювати і контролювати навчально-мовленнєву діяльність учнів.

1.3. Програмні компетентності:

Інтегральна компетентність – здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі початкової освіти з розвитку, навчання і виховання учнів, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик початкової освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-4. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК-5. Здатність працювати автономно.

Спеціальні компетентності:

СК-3. Здатність застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.

СК-6. Здатність створювати власний професійний імідж, самопрезентувати результати професійної діяльності, керувати власним життям і кар’єрою.

Програмні результати навчання:

ПР-02. Спілкуватися академічною українською та іноземною мовами в усній та письмовій формах, використовувати комунікативні стратегії, формувати в учнів здатність до взаєморозуміння, міжособистісної взаємодії.

ПР-03. Застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях. ПР-04. Створювати особисту методичну систему навчання здобувачів початкової освіти предметів початкової школи, адаптувати її до різних умов освітнього процесу.

2. Інформаційний обсяг освітньої компоненти

Змістовий модуль 1. Теорія і технологія мовно-літературної освіти молодших школярів. Державні вимоги до рівня підготовки учнів початкової школи у закладах загальної середньої освіти. Нова українська школа. Особистісно-орієнтований підхід до навчання української мови та літературного читання. Методика використання освітніх технологій у мовній освіті учнів початкової школи. Ключові компетентності учня Нової української школи. Технологія сучасного уроку української мови. Інтегрований урок – особливий тип уроку. Оцінка діяльності учнів на уроці.

Індивідуальність учителя і освітні технології. Технологія організації навчального співробітництва учнів і учителя. Технологія інтерактивного навчання. Проектні технології на уроках навчання грамоти, української мови та літературного читання. Технологія уроку-майстерні як одного із видів стимулюючого навчання. Технологія розвитку критичного мислення. Здоров’язбережувальна організація навчального процесу в початковій школі.

Проблемна ситуація в навчальному процесі. Технології створення інтелект-карт. Хмарні технології. Педагогічні основи диференційованого навчання молодших школярів. Методичні прийоми організації навчального співробітництва на уроці. Кейс-технології. Технологія формування творчої особистості (Розвиток креативного мислення).

Змістовий модуль 2. Методика використання освітніх технологій на уроках української мови та літературного читання.

Ігрова технологія як спосіб організації навчання. Технологія проблемного навчання у початковій школі. Використання ейдетики на сучасному уроці. Методичні прийоми організації навчального співробітництва на уроці. Технологія опрацювання дискусійних питань. Основні критерії діагностики рівня готовності учнів до засвоєння нового матеріалу. Технологія розвивального навчання. ІКТ на уроках української мови та літературного читання. Технологія формування творчої особистості. Технологія «Створення ситуації успіху» (за А. Белкіним). Технологія комунікативного навчання. Основні критерії діагностики рівня готовності учнів до засвоєння нового матеріалу. Технологія Монтесорі. Особливості організації мовної освіти в умовах технологізації.

Технологія розвивального навчання (Л.В.Занков, Д.Б.Ельконін–В.В.Давидов).

Технологія ситуативного моделювання на уроках української мови. Новітні форми роботи під час навчання грамоти у Новій українській школі.

3. Рекомендована література.

Основна література:

1. Богданова І.М. Професійна підготовка майбутніх вчителів на основі застосування інноваційних технологій. Автореферат дисертації на здобуття ступеня доктора пед. наук. К., 1998. 22 с.
2. Большакова І. Критичне мислення. Початкова школа. К.: Вид. дім “Перше вересня”, 2016. 144 с.
3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: підручник. К. : Академвидав, 2012. 352 с.
4. Інноваційні технології в початковій школі. К.: Шк. світ, 2008. 112 с.
5. Інтерактивні методи навчання в практиці роботи початкової школи / упорядн. Стребна О. В., Соценко А. О., 8-е вид. Х. : Вид. група «Основа», 2010. 174 с.
6. Кондратюк О. Особистісно-орієнтований підхід в початковій освіті / О.Кондратюк. К.: Шк. світ, 2008. 128 с.
7. Освітні технології: навч.-метод, посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. ред. О.М. Пехоти. К.: А.С.К., 2001. 256 с.
8. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. К., 2002. 135 с.
9. Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти. К.: ТД «Освіта – ЦЕНТР+», 2018. 240 с.
10. Урок: 100 інноваційних моделей/ упоряд. В.І.Ковальчук, О.А.Макаренко. К.: Ред.газет. з управління освітою, 2012. 128 с.
11. Чекіна О.Ю. Інтегровані уроки в початковій школі. Х.: Вид. група “Основа”: “Тріада +”, 2007. 192 с.
12. Чепіль М. М., Дудник Н.З. Педагогічні технології : навч. посіб. К. : Академвидав, 2012. 224 с.

Додаткова література:

13. Баханов К. Що ж таке технологія навчання// Шлях освіти. 1999. №3. 24 с.
14. Інноваційні технології в початковій школі/ Упоряд. О.Кондратюк. К.: Шк. світ, 2008. 112с.
15. Метод проектів у початковій школі / Упоряд. О.Кондратюк. К.: Шк. світ, 2007. 128с.
16. Онопрієнко О. Метод проектів у початковій школі. К.: Шк. світ, 2007. 128 с.
17. Інтерактивні вправи та ігри. Харків: Вид. група «Основа», 2009. 144 с.
18. Ярошенко О.Г. Групова навчальна діяльність школярів: теорія і методика. К.: Партнер, 1997. 19 с.
19. Інтерактивні технології при вивченні української мови /Р. Орищин, Л. Залюбовська. Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. 80 с.

20. Інтерактивні технології навчання у початкових класах / І.І. Дівака. Тернопіль: Мандрівець, 2012. 180 с.

Інтернет ресурси:

1. Приклади існуючих технологій навчання <http://users.kpi.kharkov.ua/lre/bde/ukr/pd/8examples.htm> -

2. Реферати: Сучасні освітні технології <http://www.ukrreferat.com/index.php?referat=65086> –

3. Сокурєнко О. О. Ігрові педагогічні технології у початковій школі <http://www.moippo.mk.ua/attachments/article/62/soc1.pdf> -

4. Проект "Сучасний урок української мови в початковій школі"
http://kalashnikova.ucoz.ua/publ/proekt_quot_suchasnij_urok_ukrajinskoji_movi_v_pochatkovij_shkoli_quot/1-1-0-5

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання. Усне опитування, тестування, виконання практичних завдань, екзамен.

5. Засоби діагностики успішності навчання.

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю: усний контроль здійснюється шляхом індивідуального та фронтального опитування; усного обговорення методичних проблем; метод письмового контролю здійснюється за допомогою контрольних робіт, тестових завдань, творчих робіт, які мають сприяти підвищенню мотивації майбутніх фахівців початкової освіти до освітньо-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному та письмовому контролю.

ПРОФЕСІЙНА ІМІДЖОЛОГІЯ

Навчальна програма обов'язкової компоненти освітньої програми «Початкова освіта» циклу професійної підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Програма розроблена: Денисенко В.В., доцентом кафедри педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти, кандидатом педагогічних наук.

Вступ. Програма вивчення освітньої компоненти «Професійна іміджологія» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта.

Предметом вивчення освітньої компоненти є спеціальні знання та уміння, призначені для виконання відповідних педагогічних функцій, пов'язаних з викладацькою діяльністю за спеціальністю 013 Початкова освіта. Освітня компонента «Професійна іміджологія» спрямована на формування знань про функції (ціннісні та технологічні), різновиди з огляду на типи носіїв (особистий та колективний іміджі), особливості побутування іміджу в різних сферах суспільного буття (це може бути освіта, політика, бізнес, культура, соціальна робота, державне управління, спорт тощо), специфіку внутрішнього та зовнішнього іміджу, засоби формування й канали транслявання, психологічні процеси сприйняття аудиторією, комплексний код іміджу, складові професійно-педагогічного іміджу (особистого й колективного) тощо.

Міждисциплінарні зв'язки: програма інтегрується зі змістом навчальних програми та освітньої компоненти «Менеджмент у закладах освіти», а також є практико-орієнтовною основою для атестації здобувачів вищої освіти.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни.

1.1. Мета навчальної дисципліни: формування знань із галузі іміджології в усіх її історичних та сучасних варіантах як форми соціальної комунікації, усвідомлення ключових понять і процесів у цій комунікативній сфері, вироблення практичних умінь і

навичок усебічного аналізу та створення іміджової продукції різних типів у педагогічній діяльності.

1.2. Завдання. Фахівець ступеня вищої освіти «магістр» за час навчання здобуває спеціальні знання та уміння, призначені для виконання відповідних педагогічних функцій, пов'язаних з освітньою діяльністю за спеціальністю «Початкова освіта» і готується до виконання наступних завдань:

- оволодіння теоретико-методологічними знаннями щодо педагогічної іміджології;
- вивчення психологічних основ та соціокультурних складових педагогічного іміджу та етичної культури педагогічних кадрів;
- опанування універсальними навичками реалізації іміджових атрибутів у створенні професійного самоіміджу, корпоративного іміджу, забезпеченні етичної поведінки сучасного педагога;
- розвиток етичної культури магістрів на рефлексивній основі тощо.

1.3. Програмні компетентності.

Після успішного завершення дисципліни здобувач формуватиме наступні програмні компетентності та результати навчання:

Інтегральна компетентність - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійно-педагогічній діяльності, що передбачають застосування теоретичних положень і методів педагогіки, психології та окремих методик навчання й характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-4. Здатність застосовувати знання на практиці.

Спеціальні компетентності:

СК 6. Здатність створювати власний професійний імідж, самопрезентувати результати професійної діяльності, керувати власним життям і кар'єрою.

1.4. Програмні результати навчання.

ПРН 5. Організовувати та управляти робочими та освітніми процесами у складних, непередбачуваних умовах, що потребують нових стратегічних підходів, налагоджувати співпрацю з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси.

ПРН 8. Складати програму саморозвитку та самовдосконалення, обирати ефективний інструментарій самопрезентації результатів власної професійної діяльності, створювати власний професійний імідж.

2. Інформаційний обсяг освітньої компоненти.

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи професійної іміджології.

Сутність поняття професійного іміджу. Аналіз поняття «імідж» у науковій літературі. Складові іміджу в професії. Порівняльна характеристика іміджу представників різних професій.

Історія розвитку іміджології як науки. Історія виникнення іміджології як науки. Розвиток іміджології в європейській та американській професійній освіті. Роль сучасного професійного іміджування в Україні (традиції та перспективи).

Особливості педагогічної іміджології. Образ педагога в різних видах мистецтва. Класифікація архетипів як основа педагогічного іміджу. Роль іміджу в професії педагога.

Специфіка використання інструментарію іміджології. Інструментарій іміджології. Креативність іміджу в проєкції на масову культуру. Іміджмейкинг та його особливості.

Психологічні основи професійно-педагогічного іміджу. Психологічні особливості створення іміджу професії педагога. Сучасні тренінгові програми для педагогів. PR у системі управління.

Змістовий модуль 2. Особливості створення іміджу педагога.

Професійний імідж сучасного педагога. Структура особистісного іміджу педагога. Передумови формування ділового іміджу вчителя. Компоненти ділового педагогічного іміджу, які підкреслюють гармонійність образу.

Корпоративний імідж учителя. Вимоги до корпоративного іміджу в закладах освіти. Техніки створення ефективного імідж-образу в колективі.

Імідж та педагогічне спілкування. Створення індивідуального стилю. Використання символів під час створення іміджу. Мовленнєвий етикет вчителя.

Використання засобів комунікації в створенні іміджу. Імідж ділової жінки, чоловіка у сучасному світі. Імідж українського вчителя в засобах масової комунікації. Образ педагога в соцмережах.

Особливості етичної поведінки сучасного педагога. Аналіз етикету вчителя. Специфіка поведінки вчителя в складних конфліктних ситуаціях. Роль етичної поведінки вчителя на формування особистості учня.

3. Рекомендована література

Основна література:

1. Барна Н. В. Імеджологія: навч. посіб. [для дист. навч.] / Н. В. Барна; за наук. ред. В. М. Бебика. – К. : Університет «Україна», 2007. – 217 с.
2. Бурстін Д. Імідж / Д. Бурстін. – СПб: Пітер, 2003. – 216 с.
3. Васянович Г. П. Педагогічна етика: Навчально-методичний посібник. – Львів: Норма, 2005. – С. 344.
4. Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація: [навч. посібник] / Н. П. Волкова. - К. : ВЦ "Академія", 2006. - 256 с. (Альма-матер).
5. Максименко В. Ф. Мова професійного спілкування / В. Ф. Максименко. - Харків : ТОРСІНГ ПЛЮС, 2008.
6. Маценко В. Технологія іміджу / В. Маценко. – К. : Главник, 2005. – 96 с.
7. Палеха Ю. І. Іміджологія: навч. посіб. / Ю. І. Палеха ; за заг. ред. З. І. Тимошенко. – К.: Європ. ун-т, 2005. – 324 с.
8. Педагогічна майстерність : Підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос [та ін.] ; за ред. І. А. Зязюна. – 3-тє вид., допов. і переробл. – К. : СПД Богданова А. М., 2008. – 376 с.
9. Почепцов Г. Г. Имиджелогия: теория и практика / Г. Г. Почепцов. – К. : Изд-во СП АДЕФ Украина, 2006. – 393 с.
10. Сидоренко В. К. Основы этикету: навч. посібник [для студентів вищих педагогічних навчальних закладів] / В. К. Сидоренко, І.О. Агалець. – Київ :Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2008.9. Холод А. М. Основы имиджологии / А. М. Холод. – К. : ЕУФІІБ, 2001. – 142 с.
11. Хоружа Л. Л. Педагогічна деонтологія: навч.-метод. посіб. / Л. Л. Хоружа. – К.: КМПУ імені Б. Д. Грінченка, 2008. – 96 с.

Додаткова література:

12. Васянович Г.В. Педагогічна етика: навч. посібник. К.: Академвидав, 2011. 256 с.
13. Денисенко В.В. Методичні рекомендації щодо аналізу педагогічної діяльності вчителя, викладача. – Херсон: Айлант, 2012. – 18с.
14. Пехота О.М. Індивідуальність учителя: теорія і практика: Навч. посіб. – Миколаїв: Іліон, 2009. – 272с.
15. Шевчук С. В. Ділове мовлення. Модульний курс : підручник / С. В. Шевчук - [3-тє вид.]. - К. : Арій., 2008.

INTERNET-ресурси:

16. Імідж сучасного педагога. Всеукраїнський науково-практичний освітньо-популярний журнал: <http://poippo.pl.ua/nml/imidzh-suchasnohopedahoha>
17. Нова українська школа. Порадник для вчителя <https://base.kristti.com.ua/>
4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: диференційований залік.
5. Засоби діагностики успішності навчання.

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності й системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю: усний, письмовий контроль; тестові завдання; творчі завдання, які мають сприяти підвищенню мотивації майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності.

АКСІОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Навчальна програма вибіркової компоненти освітньої програми «Початкова освіта» циклу загальної підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Програма розроблена: Денисенко В.В., доцентом кафедри педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти, кандидатом педагогічних наук.

Вступ. Програма вивчення освітньої компоненти «Аксіологічні основи педагогічної освіти» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта.

Предметом вивчення освітньої компоненти є спеціальні знання та уміння, призначені для виконання відповідних педагогічних функцій, пов'язаних з викладацькою діяльністю за спеціальністю 013 Початкова освіта. Навчальний курс «Аксіологічні основи педагогічної освіти» передбачає забезпечення здобувачів освіти систематизованими знаннями, педагогічними уміннями, водночас збагачуватиме фахову підготовку та стимулюватиме формування професійно-педагогічних ціннісних орієнтацій і компетентностей.

Міждисциплінарні зв'язки: програма інтегрується зі змістом навчальних програм та освітніх компонент: «Філософія та методологія науки», «Професійна іміджологія», а також є теоретико-методологічною основою для виконання кваліфікаційної роботи та атестації здобувачів вищої освіти.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни.

1.1. Мета навчальної дисципліни: репрезентація ціннісного зрізу освітньої рефлексії задля реальної актуалізації проблеми вдосконалення і оновлення сучасної системи освіти України, дослідження змін моделей освітньої діяльності, системи цінностей і парадигм, на які спираються освітяни у власній професійній діяльності.

1.2. Завдання. Фахівець ступеня вищої освіти «магістр» за час навчання здобуває спеціальні знання та уміння, призначені для виконання відповідних педагогічних функцій, пов'язаних з освітньою діяльністю за спеціальністю «Початкова освіта» і готується до виконання наступних завдань:

- ознайомити студентську молодь зі специфікою наукового дискурсу з проблеми - філософія як аксіологія і - освіта як втілення ціннісних пріоритетів буття;
- проаналізувати аксіологічну складову освітньої теорії і практики;
- осмислити ментальну й національну основу освітньої аксіології як «ціннісного почерку суспільно-інтелектуального буття»;
- провести дослідницькі паралелі між аксіологічним підходами в освітній культурі;
- встановити зв'язок між науковими і освітніми ідеалами та цінностями;
- формувати відповідну педагогічну культуру і перспективні напрями аналізу ціннісної проблематики сучасної системи освіти України;
- вивчення науково-педагогічної літератури, Інтернет-джерел та вдосконалення на цій основі власного досвіду (професійного рівня) тощо.

1.3. Програмні компетентності.

Після успішного завершення дисципліни здобувач формуватиме наступні програмні компетентності та результати навчання:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в професійно-педагогічній та науково-пошуковій діяльності у сфері початкової освіти.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні компетентності (СК):

СК-5. Здатність моделювати, проєктувати та реалізовувати науково-експериментальну діяльність в системі початкової освіти в широких мультидисциплінарних контекстах, нових або незнайомих середовищах за наявності неповної чи обмеженої інформації.

1.4. Програмні результати навчання.

ПРН 6. Відповідати критеріям академічної доброчесності у власній науково-пошуковій діяльності в галузі початкової освіти.

ПРН 7. Планувати, організовувати і здійснювати наукові (експериментальні) дослідження у сфері початкової освіти; аналізувати, узагальнювати й презентувати результати дослідження; доводити власну наукову позицію.

2. Інформаційний обсяг освітньої компоненти.

Змістовий модуль 1. Аксиологічний підхід в педагогічній освіті.

Сутність та специфіка системи освітньої галузі в Україні. Освіта як цінність, система, процес, результат. Освіта як сфера репрезентації усталених традицій і вічних цінностей. Освіта як сфера запровадження інноваційних технологій навчання і виховання. Фактори, що впливають на розвиток системи освіти. Соціокультурний тип освіти. Поняття про освітню галузь України. Правові засади функціонування.

Сучасні заклади освіти, їх особливості та характеристика. Соціальні завдання сучасної системи освіти. Місце вищої школи в системі освіти. Завдання вищої професійної освіти. Основні принципи освіти і напрями вдосконалення системи вищої освіти. Основні парадигми (концепції, підходи) освіти. Новітня парадигма навчання впродовж життя. Безперервність і різноманітність освіти. Система освіти зарубіжних країн (Польща, Угорщина, Англія, Німеччина, Швеція, Фінляндія та ін.).

Аксіологія як наука про цінності. Історія поняття «аксіологія». Педагогічна аксіологія. Предмет педагогічної аксіології. Функції педагогічної аксіології. Принципи педагогічної аксіології. Професійна підготовка освітніх кадрів як предмет педагогічної аксіології.

Феномен цінностей в житті людини і суспільства. Ціннісний аспект буття особистості у вимірах філософського аналізу. Проблема цінного і антицінного в культурі. Соціальні функції ціннісного феномену. Проблема формування суспільних цінностей. Ментальність як підсумок формування суспільних чи національних цінностей. Проблема ціннісної свідомості і ціннісних образів.

Ієрархія цінностей людського буття. Світ цінностей як світ практичної діяльності. Ідеал як форма функціонування цінностей. Системи ціннісних орієнтацій в історії культури: етико-релігійна, образно-естетична, утилітарно-ціннісна, науково-теоретична, політична орієнтації). Класифікація цінностей за формами суспільної свідомості, за рівнем впливу на процес розвитку, за характером впливу. (Термінальні й інструментальні цінності. Національні і загальнолюдські цінності. Підсумкові цінності. Вищі цінності). Цінності освіти та педагогічні цінності.

Зміни ціннісних пріоритетів в освітній культурі України. Цінності й усталеності українства дохристиянської доби. Християнізація як чинник зламу ментальних вартостей, зміни освітніх пріоритетів, корегування моральних норм і переосмислення духовних традицій в цілому. Ціннісний вимір феномену «козацької педагогіки». Освіта і ментальність радянської і пострадянської доби. Освітні цінності і пріоритети в умовах духовно-національного відродження.

Ціннісний аналіз навчально-наукової діяльності у вищій школі. Співвідношення наукового і педагогічного аспектів в діяльності окремого викладача. Проблема узгодження рівня наукового потенціалу і рівня педагогічної майстерності. Відображення наукового пошуку викладача в педагогічному процесі. Педагогічна діяльність як стимул наукової творчості. Освіта як форма запровадження наукових знань. Викладання як інтерпретація наукового знання. Процес викладання як наукова самоосвіта.

Аксіологічні засади освіти сучасної України. Цінність освіти в умовах глобалізації і актуалізації інноваційних технологій. Комп'ютеризація освіти. Сучасний професіоналізм: від спеціаліста до компетентного фахівця. Інформаційна культура сучасного фахівця. Сучасне інформаційне суспільство і перспективи освіти.

3. Рекомендована література

Основна література:

1. Аксіологічні засади сучасної системи освіти України: навчально-методичний посібник / О.О.Базалук, О.П.Кравченко, Л.М. Харченко. Переяслав-Хмельницький (Київ.обл.): - Видавництво КСВ», 2019. 87 с.

2. Аксіологія освіти в сфері комунікативної культури: ціннісні акценти; комунікативні тенденції; дистанційний формат: навчально-методичний посібник / за заг. ред. Хрипко С.А. К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. 270 с.

3. Андрущенко В.П. Роздуми про освіту: Статті, нариси, інтерв'ю. К: Знання України, 2004. 804 с.

4. Денисенко В.В. Методичні рекомендації щодо аналізу педагогічної діяльності вчителя, викладача. – Херсон: Айлант, 2012. – 18с.

5. Калюжна Т.Г. Педагогічна аксіологія в умовах модернізації професійно-педагогічної освіти: монографія. Київ, 2012. 128с.

6. Крижко В.В. Антологія аксіологічної парадигми управління освітою: підручник для пед. ун-тів. К.: Освіта України, 2005. 440 с.

7. Навчальний посібник з курсу «Філософія освіти» для осіб, що навчаються в магістратурі за спеціальністю -Педагогіка вищої школи» / Т.Н. Кучера, Л.І.Насонова, В.В. Дейнека. Харків: ХНМУ, 2015. 63 с.

8. Філософія освіти: навч. посіб. / заг. ред. В.Андрущенко, І.Предборської. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. 329 с.

Додаткова література:

9. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. - К.: Либідь, 1997.-376 с.

10. Пехота О.М. Індивідуальність учителя: теорія і практика: Навч. посіб. – Миколаїв: Іліон, 2009. – 272с.

11. Кузнецова Т. В. Аксіологічні моделі мас-медійної інформації. Суми: ВТД «Університетська книга», 2010. 304 с.

12. Культура історичної пам'яті: європейський та український досвід / ЇЮ. Шаповал, Л. Нагорна, О. Бойко та ін.; за загальною редакцією Ю. Шаповала. Київ: ІПЕНД, 2013. 600 с.

INTERNET-ресурси:

13. Закон України “Про вищу освіту”. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

14. Нова українська школа. Порадник для вчителя <https://base.kristti.com.ua/>

15. Освітній портал Педагогічна преса <http://pedpresa.ua/>

16. Educational Era Студія онлайн-освіти www.ed-era.com.

17. Аксіологічні засади сучасної системи освіти України: навчально-методичний посібник / О.О.Базалук, О.П.Кравченко, Л.М.Харченко. Переяслав-Хмельницький (Київ.обл.): «Вид-во КСВ», 2019. 87 с. Режим доступу: <http://ephseir.phdpu.edu.ua/bitstream/handle/8989898989/4482/>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: диференційований залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання.

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності й системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю: усний, письмовий контроль; тестові завдання; творчі завдання, які мають сприяти підвищенню мотивації майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності.

ДРУГИЙ (МАГІСТЕРСЬКИЙ) РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 016 СПЕЦІАЛЬНА ОСВІТА

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

*Навчальна програма нормативної компоненти освітньої програми
«Олігофренопедагогіка», «Логопедія» циклу професійної підготовки другого
(магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта 016.01.
Логопедія 016.02 Олігофренопедагогіка галузі знань 01 Освіта/Педагогіка*

Програма розроблена: Яковлевою С.Д., професором кафедри спеціальної освіти, доктором психологічних наук.

Вступ. Програма вивчення нормативної дисципліни «Актуальні проблеми спеціальної педагогіки, психології та інклюзивної освіти» складена згідно освітньої програми «Олігофренопедагогіка», «Логопедія» для здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня магістр спеціальності 016 Спеціальна освіта

Предметом вивчення навчальної дисципліни є своєрідність психічного розвитку і закономірностей проявів психічних явищ та їх механізмів у дітей з психічними та фізичними вадами розвитку та можливостей їх навчання як в умовах спеціального навчального закладу, так і в умовах інклюзивного навчального простору. Дисципліна включає олігофренопсихологію, психологію дітей із ЗПР, сурдопсихологію, тифлопсихологію, логопсихологію, ортопсихологію.

Міждисциплінарні зв'язки: Вивчення курсу спирається на знання та вміння, отримані студентами під час вивчення психології, анатомії і фізіології дітей і підлітків, мовленнєвих і сенсорних систем і їх порушень, невропатології, клініки інтелектуальних порушень. Знання та вміння, що надаються студентам в курсі спеціальної психології, використовуються при вивченні курсів курсів «Корекційна психопедагогіка», «Логопедія», «Сурдопедагогіка», «Тифлопедагогіка», спецметодик викладання шкільних дисциплін.

1. Мета та завдання освітньої компоненти.

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є формування компетентного фахівця з корекційної освіти шляхом засвоєння ключових компетенцій щодо діагностичного вивчення дітей з психофізичними вадами розвитку, розуміння особливостей їхнього психічного розвитку, розробки засобів психологічної корекції недоліків розвитку.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Актуальні проблеми спеціальної педагогіки, психології та інклюзивної освіти» є:

- інноваційні тенденції розвитку сучасної спеціальної педагогічної освіти; структура та динаміка розвитку освітніх інноваційних процесів, типи структур, умови ефективності інноватики, умови ефективності нововведень в спеціальну педагогічну теорію та практику, вивчити системні спеціальні педагогічні технології; навчитися проводити заняття з дітьми з психофізичними вадами розвитку, використовуючи модульні та локальні інноваційні технології в спеціальній педагогіці та інклюзивній освіті;

- формування понятійно-термінологічної бази інтегрованого та інклюзивного навчання; висвітлення науково-теоретичних основ побудови процесу інклюзивного навчання та виховання дітей з вадами психофізичними розвитку за кордоном і в Україні;

- формування знань про роль педагога у системі інтегрованої та інклюзивної освіти дітей з вадами психофізичного розвитку;

- формування знань, вмінь і навичок здійснення психолого-педагогічного супроводу дитини, що потребує корекції психофізичного розвитку, в умовах інтегрованого та інклюзивного навчання;

- формування знань і вмінь роботи з батьками інтегрованих дітей.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні володіти наступними компетенціями:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Загальні компетентності:

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК-1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами (залежно від спеціалізації).

СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-10. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або освітні проекти у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Програмні результати навчання:

РН 1. Здійснювати аналіз еволюційних процесів у сфері освіти осіб з особливими освітніми потребами, обґрунтовувати власне бачення шляхів розв'язання наявних проблем.

РН 2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

РН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

РН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

РН 7. Робити фаховий внесок до професійних знань і практики та оцінювання результатів діяльності команди у сфері психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі, мотивувати учасників команди супроводу до досягнення спільних цілей.

РН 10. Відшукувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

РН 11. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері спеціальної та інклюзивної освіти та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

РН 13. Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей дітей.

РН 14. Створювати та реалізовувати наукові розробки та/або освітні проекти, спрямовані на підвищення якості організації освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами.

2. Інформаційний обсяг освітньої компоненти.

Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти спеціальної педагогіки. Класичні та інноваційні педагогічні технології у спеціальній освіті

Основні поняття, терміни спеціальної педагогіки. Взаємозв'язок термінології спеціальної педагогіки з термінологією психології, медицини та загальної педагогіки. Шлях до впорядкування понятійно-термінологічного словника. Історія розвитку

термінологічного словника дефектологічної науки. Об'єкт, суб'єкт, предмет, мета та завдання спеціальної педагогіки. Історичні аспекти педагогічної технології. Розвиток технологізації навчального процесу. Сутність і особливості педагогічної технології. Педагогічні технології як система конструювання навчального процесу. Рівні педагогічної технології. Освітня технологія, педагогічна технологія та середовище її реалізації. Поняття «інноваційні педагогічні технології». Інноваційна педагогічна діяльність та її форми. Новаторський педагогічний досвід.

Напрямки розвитку педагогічної освіти у вищому навчальному закладі. Заходи щодо реалізації напрямів реформування світи України. Розробка концептуальних засад підготовки корекційних педагогів. Питання фахової діяльності та її структура корекційного педагога. Концепція дослідження фахової діяльності майбутніх педагогів корекційної освіти. Умови підготовки майбутніх корекційних педагогів. Зміст та програма «Основи корекційної педагогіки», її мета. Сфери професійної компетенції педагога-дефектолога та вимоги до нього. Проблема корекційної спрямованості навчання та пошуки оптимальних шляхів її реалізації. Вчені про корекційну спрямованість навчання. Принципи корекційної роботи О.Габарова, Л.В.Занкова, М.Ф.Гнезділова, Г.М.Дульнев про завдання корекції розвитку розумово відсталих дітей. Проблема корекційно-виховної роботи у визначення І.Г.Єременко та основні вимоги до корекційної спрямованості навчання. Сучасні науковці про психолого-педагогічні основи корекційної роботи. Умови повноцінного здійснення корекційної роботи з дітьми з психофізичними вадами розвитку.

Проблема підготовки кадрів в системі дефектологічної освіти. Комплекс вимог до підготовки спеціаліста. Кваліфікаційна характеристика вчителя-дефектолога згідно до категорії. Зміст діяльності корекційного педагога. Професійні функції корекційного педагога: діагностична, орієнтовно-прогностична, конструктивно-проектувальна, корекційна, організаційна, інформаційно-пояснювальна, комунікативно-стимулююча, аналітико-оцінювальна, дослідницько-творча. Вимоги до педагога –дефектолога. Вчені про проблеми особистості педагога-дефектолога. Система професійної орієнтації. Професійна придатність абітурієнтів-дефектологів.

Модуль 2. Система психологічної допомоги дітям та підліткам з особливими освітніми потребами. Загальні закономірності психічного дизонтогенезу.

Спеціальна психологія як наука. Предмет, об'єкт, мета спеціальної психології. Сучасні підходи до термінологічного позначення аномального розвитку. Поняття «атипія», «розвиток, що відхиляється», «соціально-психологічний норматив», «функціональна норма». Задачі спеціальної психології, її структура. Основні категорії спеціальної психології: діти з атипією розвитку, психопрофілактика, психодіагностика, психокорекція, психологічна реабілітація, психологічна компенсація, психологічна адаптація, інтеграція.

Поняття про норму та аномалію психічного та фізичного розвитку. Поняття «дитина з особливими потребами». Предмет і завдання дефектології. Міжпредметні зв'язки дефектології. Теоретичні основи вивчення психічного онтогенезу. Психологічна теорія діяльності. Теорія П.Я.Гальперіна про поетапне формування розумових дій. Ідеї Л.С.Виготського про зону найближчого розвитку. Теорія О.Р.Лурії про мозкову організацію вищих психічних функцій. Теорія соціалізації і соціального впливу.

Взаємозв'язок біологічного та соціального в онтогенезі дитини. Структура нормального розвитку дитини: сенсорний, психомоторний, афективний, пізнавальний, соціальний розвиток. Характеристика грудного, раннього, дошкільного, молодшого шкільного віку. Основні психічні новоутворення цих періодів.

Причини аномалій розвитку, їх класифікація. Фактори, що вказують на можливий спадковий характер аномалії. Параметри психічного дизонтогенезу. Вплив на особливості дизонтогенезу функціональної локалізації порушення. Часовий параметр дизонтогенезу. Недорозвиток і пошкодження. Вікові особливості реагування організму на несприятливі впливи. Співвідношення між первинним дефектом і вторинними відхиленнями.

Порушення міжфункціональних взаємодій в ході дизонтогенезу. Класифікація дизонтогенезу за В.В.Лебединським. Характеристика видів дизонтогенезу: стійкий

недорозвиток, затриманий розвиток, пошкоджений розвиток, дефіцитарний розвиток, перекручений розвиток, дисгармонійний розвиток.

Загальна характеристика процесу компенсації недорозвинених або пошкоджених функцій. Умови, необхідні для успішного протікання компенсаторних процесів. Надкомпенсація. Псевдокомпенсація. Декомпенсація, її причини та прояви. Особливості взаємовідношення біологічного та соціального в ході аномального розвитку. Соціальна депривація, її причини та наслідки. Значення корекційного впливу на розвиток дитини з особливими потребами.

Психолого-педагогічний супровід як важлива умова інтеграції дітей з вадами психофізичного розвитку.

Основні поняття та принципи супроводу. Особливості психолого-педагогічного супроводу дітей з вадами психофізичного розвитку. Педагогічна та соціальна інтеграція. Зміст та форми психолого-педагогічного супроводу дітей з вадами психофізичного розвитку. Створення індивідуальних контрольних документів на дітей з вадами психофізичного розвитку з метою корекційної допомоги.

3. Рекомендована література

Основна

1. Воспитание и обучение детей во вспомогательной школе/ Под ред. В.В.Воронковой. – М., 1994.
2. Гилевич И.М., Тигранова П.И. К проблеме интеграции (программа подготовки учителей массовых школ в работе с детьми с нарушениями слуха)// Дефектология. – 1996. - № 6.
3. Гилевич И.М., Тигранова П.И. К проблеме интеграции (программа подготовки учителей массовых школ в работе с детьми с нарушениями слуха)// Дефектология. – 1996. - № 6.
4. Дети с отклонениями в развитии: Метод. пособие для педагогов, воспитателей массовых и спец. учреждений и родителей /Сост. Н.Д.Шматко. - М.,1997
5. Дошкольное воспитание аномальных детей: книга для учителя и воспитателя/ Под. Ред. Л.П.Носковой. – М., 1993.
6. Интегрированное обучение: проблемы и перспективы. – СПб. 1996.
7. Компенсирующее обучение: опыт, проблемы и перспективы. – М., 1995.
8. Компенсирующее обучение: опыт, проблемы, перспективы. – М., 1996. – Ч.1,2.
9. Коррекционная помощь детям раннего возраста с органическими поражениями центральной нервной системы в группах кратковременного пребывания: Метод. пособие/ Под ред. Е.А.Стребелевой. – 2-е изд. – М.: Экзамен, 2004. – 128 с.
10. Коррекционное обучение как основа личностного развития аномальных дошкольников /Под. ред. Л.П.Носковой. – М., 1989.
11. Матвеева М.П., Миронова С.П. Корекційна робота в системі освіти дітей з вадами розумового розвитку: Навчально-методичний посібник. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, 2005. – 164 с.
12. Миронова С.П. З історії підготовки вчителів допоміжної школи в Україні //Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі: Наук.-метод. зб.: Вип.5 / За ред. В.І Бондаря, В.В. Засенко – К.: Наук. світ, 2004. – С. 39-42.
13. Миронова С.П. Сучасний стан забезпечення фахівцями спеціальних шкіл для дітей з вадами інтелекту // Нові технології навчання: наук.-метод. зб./ Кол. авт.. – К.: Наук.-метод. центр вищої освіти, 2006. – Вип.44. – С.91-96.
14. Миронова С.П. Підготовка вчителів до корекційної роботи в системі освіти дітей з вадами інтелекту. – Кам'янець-Подільський: «Абетка-НОВА». – 2007. – 303 с.
15. Монтессори М. О принципах моей школы. – М., 1993.
16. Обучение детей с задержкой психического развития /Под ред. В.И.Лубовского. – Смоленск,1994.

17. Обучение детей в проблематику в развитии в разных странах мира: Хрестоматия/ Состав. и науч. и ред. Л.М.Шипицина. – Спб., 1997.

18. Основы педагогики и психологии высшей школы: Уч. пос./ Аванесов В.В., Вербицкий А.А., Ительсон Л.Б. и др./ Под ред. А.В. Петровского. – М.: Изд-во МГУ, 1986. – 302 с.

19. Основи спеціальної дидактики/ За ред. І.Г.Єременка. – 2-е вид., перероб. – К.: Радянська школа. – 1986. – 200 с.

20. Педагогика Марии Монтессори: теория и практика/ М еждународная научно-практическая конференция. – Белгород, 1995.

21. Педагогика Марии Монтессори: теория и практика/ М еждународная научно-практическая конференция. – Белгород, 1995.

22. Проблемы младенчества: нейро-психолого-педагогическая оценка развития и ранняя коррекция отклонений. – М., 1999.

23. Синьов В.М. Корекційно-виховна спрямованість навчально-виховного процесу допоміжної школи / Спеціальна психологія. Тексти. Ч II. С.128- Кам'янець-Подільський державний педагогічний університет: інформаційно-видавничий відділ, 2001.

24. Синьов В., Шевцов А. Нова стратегія розвитку корекційної педагогіки в Україні//Дефектологія. – 2004. - № 2. – С.6-10

25. Сорокова М.Г. Математика по методу М.Монтессори в детском саду и школе: Учебное пособие/ Под ред. Г. Сорокова. – М., 1997.

26. Спеціальна психологія. Тексти в 2-х том.- Кам'янець-Подільський: держав. пед. ун-т, 2001.

27. Специальная дошкольная педагогика: Учебное пособие/ Е.А.Стребелева, А.Л.Венгер, Е.А.Екжанова и др. Под ред. Е.А.Стребелевой. – М.:Академия.2001. – 312 с.

28. Шипицина Л.М., Рейсвейк ван К. Навстречу друг другу: пути интеграции. – СПб, 1997.

Додаткова

1. Аксенова Л.И. Маленькие ступеньки, ведущие в большую жизнь//Дефектология. – 1999. - № 3.

2. В.Баудиш Сущность коррекционно-воспитательной работы во вспомогательной школе//Дефектология. – 1978. - № 3. – С.42-54.

3. Воронкова В.В. О структуре в учебном плане школы-интерната (школы VIII вида) для детей с умственной отсталостью// Дефектология. – 1996. - № 3.

4. Выготский Л.С. Собр. Соч. в 6 т. – М., 1983. – Т.5.

5. Выготский Л.С. Принципы воспитания физически дефективных детей // Собр. Соч. в 6 т. -. М., 1983. – Т.5

6. Грюнелиус М.Э. Вальдорфский детский сад. – М., 1992.

7. Егажнова И.М. Стандарты образования и система измерителей знаний в школе для детей с нарушениями интеллекта//Дефектология. – 1996. - № 3.

8. Заика Е.В. Комплекс интеллектуальных игр для развития мышления учащихся // Вопросы психологии. – 1990. - № 6.

9. Игры и упражнения по развитию умственных способностей у детей дошкольного возраста. – М., 1989

10. Компенсирующее обучение в России//действующие нормативные документы и учебно-методические материалы. – М., 1997.

11. Кожевникова Е.В., Мухамедрахимов Р.Ж., Чистович Л.А. Санкт-Петербургская программа «Абилитация младенцев» - первая в России программа раннего вмешательства //Педиатрия. – 1995. - № 4.

12. Лернер И.Л. Процесс обучения и его закономерности. – М.: Знание,1980. – 96 с.

13. Лисина М.М. Проблемы онтогенеза общения. – М., 1986

14. Малофеев Н.Н. Реабилитация средствами образования должна начинаться с первых месяцев жизни ребенка //Программы младенчества: нейро-психолого-педагогическая оценка развития и ранняя коррекция отклонений:

- Материалы научно-практической конфер. – М. 1999
15. Манчуленко Л. Значення творчої діяльності у процесі практичної підготовки майбутнього педагога //Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. – 2005. – Вип.19. – Ч.1. – С.254-258.
16. Маркова А.К. Психология труда учителя. – М.: Просвещение, 1993. – 146 с.
17. Марцинковская Е.Н. Основы предметно-практического обучения глухих школьников. – М.. 1985.
18. Мастюкова Е.М. Ребенок с отклонениями в развитии. – М., 1992
19. Миронова С.П. Концептуальні основи підготовки вчителя-дефектолога до колекційної роботи у спеціальних закладах // Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. – 2003. – Вип.17. – С.19-24.
20. Миронова С.П. Методична робота як складова професійної діяльності вчителів спеціальних шкіл //Дефектологія. – 2005. - № 3. – С.13-18.
21. Миронова С.П.Соціальні функції педагога в сучасному суспільстві //Збірник наукових праць / Гол. ред. В.Г. Кузь. – К.: Наук. світ, 2003. –С.149-152.
- 22.Миронова С.П. Сучасний стан забезпеченнями фахівцями спеціальних шкіл для дітей з вадами інтелекту // Нові технології навчання: наук.-метод. зб./ Кол. авт.. – К.: Наук.-метод. центр вищої освіти, 2006. – Вип.44. – С.91-96.
23. Монтессори М. О принципах моей школы. – М., 1993.
- 24.Моргулис Я.С. Некоторые вопросы теории специального обучения//Дефектология. – 1989. - № 5.
25. Мухамедрахимов Р.Ж Мать и младенец: психологическое взаимодействие. – СПб., 1999
- 26.Назарова Н.М. Закономерности развития интеграции как социального и педагогического феномена //Компенсирующее обучение: опыт, проблемы, перспективы. – М., 1996. – Ч.1.
- 27.Никитина Н.Н., Железнякова О.М., Петухов М.А. Основы профессионально-педагогической деятельности: Уч. пос. для студ. учр. сред. проф. образ. - М.: Мастерство, 2002. – 228 с.
28. Николенко Д.Ф, Шкиль Н.И. Становление учителя. – К.: Знання, 1986. – 48 с.
29. Обучение детей с проблемами в развитии в разных странах мира: Хрестоматия/ Состав. и ред. Л.М.Шипицина. – СПб., 1997
30. Обучение детей с проблемами в развитии в разных странах мира: Хрестоматия/ Состав. и ред. Л.М.Шипицина. – СПб., 1997.
31. Организация учебно-методического процесса в Институте специальной педагогики и психологии. – Дефектология. – 2003. - № 5. – С.17-28.
32. Педагогика Марии Монтессори: теория и практика/ Международная научно-практическая конференция. – Белгород, 1995.
33. Питерси М и др. Маленькие ступеньки. – Сидней (Австралия): Ун-т Маккуери.- 1998.
34. Проблемы младенчества: нейро-психолого-педагогическая оценка развития и ранняя коррекция отклонений. – М., 1999.
35. Психолого-медико-педагогическая консультация: Метод. Рекомендации/Науч. ред. Л.М.Шипицина. – СПб. - 1999.
36. Разенкова Ю.А. Пути коррекционной работы с детьми первого года жизни в условиях дома ребенка: Метод. рекомендации. Ч. I // Дефектология. – 1998. - № 1.
37. Разенкова Ю.А. Пути коррекционной работы с детьми первого года жизни в условиях дома ребенка: Метод. рекомендации. Ч. II // Дефектология. – 1998. - № 2.
38. Разенкова Ю.А. Содержание индивидуальных программ развития детей младенческого возраста с ограниченными возможностями, воспитывающихся в доме ребенка: Методические рекомендации //Дефектология. – 1998. - № 3.
39. Синев В.Н. Коррекционная направленность учебно-воспитательного процесса вспомогательной школы //Введение в историю олигофренопедагогики/ Под ред.

А.И.Капустина. – Донецк, ТОВ «Лебідь». – 1996. – С.10-20.

40. Сорокова М.Г. Математика по методу М.Монтессори в детском саду и школе: Учебное пособие/ Под ред. Г. Сорокова. – М., 1997.

41. Сорокова М.Г. Современное дошкольное образование: США, Германия, Япония. – М., 1998

42. Справочник по дошкольному воспитанию /Под ред. А.И.Шустова. – М., 1980

43. Хилтунен Е.А. Педагогика Монтессори //Учительская газета. – 1992. - № 28.

44. Чекалева Н.В. Современные теории и технологии образования. – Омск, 1993.

45. Штейнер Р. Методика обучения и предпосылки воспитания. – М., 1994.

46. Шевченко С.Г. Вариативные формы образования детей с трудностями в обучении в массовых школах //Дефектология. – 1996. – Ж.1.

47. Шматко Н.Л. Интегрированный подход к обучению детей с нарушениями слуха в России //Интегрированное обучение проблемы и перспективы. – СПб., 1996.

48. Ямбург Е.А. Школа для всех. Адаптивная модель (теоретические основы и практическая реализация) – М., 1997

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання екзамен

5. Засоби діагностики успішності навчання усний, письмовий контроль

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

*Навчальна програма нормативної компоненти освітньої програми
«Олігофренопедагогіка», «Логопедія» циклу професійної підготовки другого
(магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта 016.01.*

Логопедія 016.02 Олігофренопедагогіка галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Програма розроблена: Яковлевою С.Д., професором кафедри спеціальної освіти, доктором психологічних наук.

Вступ. Вибіркова навчальна дисципліна «Організація інклюзивного навчання в закладі загальної середньої освіти» входить до числа дисциплін за вільним вибором студента на рівні вищої освіти «магістр» для усіх спеціальностей Херсонського державного університету.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є особливості навчання дітей з вадами розвитку у системі загальноосвітніх шкіл

Міждисциплінарні зв'язки: Вивчення курсу «Організація інклюзивного навчання в закладі загальної середньої освіти» спирається на знання та вміння, отримані студентами під час педагогіки, психології, вікової фізіології, методик викладання шкільних дисциплін.

1. Мета та завдання освітньої компоненти:

1.1. Мета: підготовка майбутніх корекційних педагогів до роботи з дітьми, що потребують корекції психофізичного розвитку в системі інтегрованої та інклюзивної освіти, надати студентам знання про особливості психічного розвитку дітей з вадами, ознайомити зі змістом і методами корекційно-розвивальної роботи з ними в системі загальноосвітніх шкіл.

1.2. Завдання:

- формування понятійно-термінологічної бази інтегрованого та інклюзивного навчання; висвітлення науково-теоретичних основ побудови процесу інклюзивного навчання та виховання дітей з вадами психофізичними розвитку за кордоном і в Україні;

- формування знань про роль педагога у системі інтегрованої та інклюзивної освіти дітей з вадами психофізичного розвитку;

- формування знань, вмінь і навичок здійснення психолого-педагогічного супроводу дитини, що потребує корекції психофізичного розвитку, в умовах інтегрованого та інклюзивного навчання;

- формування знань і вмінь роботи з батьками інтегрованих дітей.

1.3. Програмні компетентності:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі спеціальної освіти, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог до професійної, навчальної або дослідницької діяльності

Загальні компетентності:

ЗК 6. Вміння виявляти, ставити, обґрунтовано вирішувати проблеми в галузі спеціальної освіти, спроможність забезпечувати їх оцінювання і прогнозування шляхів ефективного розв'язання.

ЗК 7. Здатність до ділового спілкування з фахівцями та експертами різного рівня інших галузей знань.

ЗК 8. Здатність до колективних дій та організації взаємодії в колективі.

ЗК 11. Здатність виконувати професійну діяльність у відповідності до стандартів якості, вміння управляти комплексними діями або проектами.

Фахові компетентності:

ФК 4. *Корекційно-розвиткова* (здатність виконувати корекційну освітню роботу з профілактики, подолання вад психофізичного розвитку дітей з порушеннями інтелекту, мовлення в освітньому, реабілітаційному процесі незалежно від типу закладу і форми організації освітньої діяльності розвитку дитини).

ФК 5. *Функціонально-поведінкова* (здатність до виконання професійно-функціональних обов'язків вчителя-дефектолога в різних типах закладів, підвищення фахової компетентності, уміння дотримуватися норм професійного етикету)

ФК 6. *Орієнтаційно-прогностична* (впроваджувати в корекційно-освітній процес компетентнісний та особистісно зорієнтований підходи щодо оцінювання індивідуальних навчальних досягнень дітей з особливими освітніми потребами).

ФК 7. *Проектуальна* (здатність розробляти, адаптувати та впроваджувати освітні програми та навчальні матеріали, які забезпечують індивідуальний та диференційований підхід щодо осіб з особливими освітніми потребами залежно від їх етіології та патогенезу).

ФК 8. *Організаційна* (здатність здійснювати корекційно-розвитковий процес з урахуванням індивідуальних психічних, фізичних, вікових особливостей осіб з порушеннями розвитку (мовлення, слуху, зору, інтелекту, опорно-рухового апарату тощо) у закладах дошкільної і загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням, спеціальних школах, реабілітаційних установах тощо).

ФК 9. *Інформаційно-аналітична* (здатність до застосування знань основних принципів, правил, прийомів і форм педагогічної комунікації; вміння використовувати різноманітні інформаційні джерела та способи отримання інформації у професійних цілях, продумано й виважено будувати процес корекційно-педагогічного спілкування).

ФК 11. *Технологічна* (вміння враховувати та за потреби – впроваджувати у практику роботи закладів спеціальної освіти результати досліджень у галузі корекційної психопедагогіки та логопедії).

ФК 12. *Діагностико-прогностична* (здатність здійснювати діагностику стану психофізичного розвитку дитини з особливими освітніми потребами та передбачати результати корекційно-розвиткової роботи).

2. Інформаційний обсяг освітньої компоненти.

Модуль 1. Актуальні проблеми розвитку інклюзивної освіти

Інклюзія як психолого-педагогічна проблема. Поняття «інклюзії» та «інтеграції».

Погляди суспільства на проблему інклюзивної освіти

1. Нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти: Основні правові документи в галузі інклюзивної освіти. Зміст Саламанської декларації. Законодавчі акти України щодо освіти дітей з ООП. Досвід інклюзивної освіти за кордоном : Інклюзивна освіта в країнах Європи. Інклюзивна освіта Канади та США. Програми раннього супроводу дітей з ООП. Поняття раннього втручання як комплексної системи допомоги дітям з ООП.

Програми раннього втручання в Україні і за кордоном. Інклюзія в закладах дошкільної освіти: Організація інклюзивного навчання в закладах дошкільної освіти. Стан готовності педагогів до роботи в інклюзивному просторі. Інклюзія в закладах загальної середньої освіти. Особливості організації інклюзивної освіти на основі законодавчих нормативних документів. Компоненти психологічної готовності педагогів до роботи в умовах інклюзивного навчання.

Модуль 2. Психолого-педагогічний супровід та педагогічні стратегії у підході до навчання дітей з вадами психофізичного розвитку.

Особливості навчання дітей з сенсорними порушеннями. Навчання учнів з порушенням фізичного та сенсорного розвитку. Соціалізація осіб з порушеннями опорно-рухового апарату. Навчання дітей з інтелектуальними порушеннями та розладами емоційно-вольової сфери. Особливості розвитку дітей з порушеним інтелектом. Робота з дітьми з мовленнєвими порушеннями. Особливості роботи з дітьми з аутистичним спектром проявів. Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП. Психолого-педагогічний супровід як необхідна умова соціалізації дітей з порушеним розвитком. Специфіка соціального розвитку дітей з різними психофізичними розладами. Практики інклюзивного навчання Індивідуальна програма розвитку учня з ООП. Індивідуальний навчальний план. Компоненти індивідуального навчального плану. Співпраця команди психолого-педагогічного супроводу з батьками дітей з порушеним розвитком. Роль сім'ї в процесі інклюзії. Індивідуальний підхід в роботі з батьками дітей. Умови формування батьківської компетентності у родинах дітей з порушеним розвитком. Методи викладання в інклюзивному середовищі. Технології індивідуалізації освітнього процесу (особистісно-орієнтоване навчання). Диференційоване навчання. Пряме навчання. Стратегії співвикладання. Асистент вчителя. Його функції. Партнерська співпраця. Методики співпраці.

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основна

1. Діти з особливостями розвитку в звичайній школі [автор-укладач Л.В.Туріщева]. / Л.В.Туріщева. Х.: Вид. група «Основа», 2011. 111, [1] с. (Серія «Психологічна служба школи»).

2. Ілляшенко Т.Д. Аномальна дитина в школі: навчально-методичний посібник. К.: ІСДО, 1995. 120 с.

3. Тім Лорман, Джоан Деппелер, Девід Харві. Інклюзивна освіта. Підтримка розмаїття у класі: практ. посіб. / Тім Лорман, Джоан Деппелер, Девід Харві; пер. з англ. К.: СПДФО Парашин І.С. 2010. 196 с

4. Колупаєва А. А., Савчук Л.О. Діти з особливими потребами та організація їх навчання: Наук.-метод. посіб. видання доповнене та перероблене, К.: Видавнича група «АТОПОЛ», 2011. 273 с. (Серія «Інклюзивна освіта»).

5. Колупаєва А.А., Таранченко О.М Діти з особливими потребами в загальноосвітньому просторі: початкова ланка. Путівник для педагогів: Навч.-метод. посібник К.: «АТОПОЛ». 2010. 96 с. (Серія «Інклюзивна освіта»).

6. Колупаєва А.А., Софій Н.В., Найда Ю.М. Інклюзивна школа: Особливості організації та управління: Навч.-метод. посібник / за заг. ред. Даниленка Л.І. 2-ге видання, стереотипне К.: ФО П Парашин І.С., 2010, 128 с.

7. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Діти з особливими потребами загальноосвітньому просторі: початкова ланка. Путівник для педагогів/ А.А. Колупаєва, О.М. Таранченко. – Київ, 2010.– 96 с.

9. Обухівська А.Г., Ілляшенко Т., Жук Т. Психологу про дітей з особливими потребами у загальноосвітній школі К.: Редакція загальнопед. газет, 2012. 128 с. (Бібліотека «Шкільного світу»).

10. Освіта Полтавщини назустріч дітям (з досвіду впровадження інклюзивної освіти у навчальних закладах області) [упорядник І.О. Калініченко] Полтава: ПОППО, 2012 62 с.

11. Чеботарьова О.В. Путівник для батьків дітей з особливими освітніми потребами: Навч. – метод. посіб. / за заг. ред. Колупаєвої А.А.. К.: ТОВ ВПЦ «ЛітописХХ». 2010.

(Серія «Інклюзивна освіта»: у 9 книгах).

12. Методичні рекомендації з досвіду роботи щодо організації та проведення індивідуального навчання вдома з учнями, які мають вади у психічному чи фізичному розвитку. / О.В.Чеботарьова К., 2000. 32 с.

13. Інклюзивна освіта: теоретико-методологічні, організаційні засади впровадження: навчально-методичний посібник / В.І.Шнайдер. Хмельницький: ОППО, 2010. 176 с.

14. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: Монографія. К.: Самміт-Книга, 2009. 272 с.

15. Колупаєва А.А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку у загальноосвітні навчальні заклади: Монографія. К.: Педагогічна думка, 2007. 458 с.

16. Миронова С.П., Гаврилов О.В., Матвєєва М.П. Основи корекційної педагогіки: Навчально-методичний посібник; / За заг. ред. С.П.Миронової. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. 264 с.

17. Положення (тимчасове) про організацію інтегрованого навчання дітей з особливими потребами в загальноосвітніх (дошкільних) навчальних закладах. К. 2002. 16 с.

Додаткова

18. Коррекционно-педагогическая работа в школе для детей с нарушениями опорно-двигательного аппарата / Под ред. И.А. Смирновой. СПб..., 2000

19. Липа В.А. Психологические основы педагогической коррекции. Донецк: Лебідь, 2000. 319 с.

20. Логопедія: Підручник, друге видання перероблене та доповнене. / За ред. М.К.Шеремет. К.: Видавничий Дім «Слово». 2010. 672 с.

21. Мастюкова Е.М. Особенности личности учащихся с церебральным параличом. Психология детей с отклонениями и нарушениями психологического развития: Хрестоматія. СПб. 2001

22. Бадалян Л.О., Журба П.А., Тимонина О.В. Детский церебральный паралич. К. 1998 – 200 с.

23. Дети с острым церебральным параличом. Руководство по образованию. / Под ред. Хеннинг Рай и Мириам Сьюортен М. 1989 154 с.

24. Бородулина С.Ю. Коррекционная педагогика: психолого-педагогическая коррекция отклонений в развитии и поведении школьников. Ростов н/Д: Феникс, 2004. 352 с.

25. Миронова С.П. Олігофренопедагогіка. Компактний навчальний курс: Навчальний посібник. - Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, редакційно-видавничий відділ, 2008. 204 с.

26. Миронова С.П. Особливості інклюзивної дошкільної освіти. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2010. №11. С.8 - 15

27. Положення про індивідуальну форму навчання в загальноосвітніх навчальних закладах *Управління освітою*. 2003. № 9 (57). С. 11.

28. Положення про навчально-реабілітаційний центр // Інформаційний вісник. – 1997.- № 11. – С.27 – 30.

29. Положення про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку. К. 2008. 24 с.

30. Психолого-педагогическое консультирование и сопровождение развития ребенка: Пособие для учителя-дефектолога / Под ред. Л.М. Шипицыной. М.: ВЛАДОС, 2003. 528 с.

31. Синьов В.М., Коберник Г.М. Основи дефектології: навчальний посібник. К.: Вища школа, 1994. 143 с.

32. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: Підручник. Частина I. К.: Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2007. 238 с.

33. Специальная педагогика: Учебное пособие / Под ред. Н.М.Назаровой. М.: Академия, 2000. 400 с.

34. Петрова В.Г., Белякова И.В. Кто они, дети с отклонениями в развитии? М.: Флинта: Московский психологосоциальный институт, 2000. 104 с.
35. Питання догляду за особами з розумовою відсталістю в сучасній дефектології: Навч. посіб. [укладач Л.М. Руденко]. К.: «ДІА» 2007. 128 с.
36. Селигман М., Дарлинг Р. Обычные семи – особые дети [пер. с англ.] М.: Теревинф, 2007. 368 с.
37. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. 224 с.
38. Спеціальна педагогіка: понятійно-термінологічний словник / за ред. академіка В.І. Бондаря. Луганськ: Альма – Матер, 2006. – 464 с.
39. Шипицына Л.М., Иванов Е.С., Данилова Л.А., Смирнова И.А. Реабилитация детей с проблемами в интеллектуальном и физическом развитии. СПб. 1998. 132 с.
40. Шипицына Л.М., Мамайчук И.И. Психология детей с нарушениями функций опорно-двигательного аппарата: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. Гуманит. издат. центр ВЛАДОС, 2004.
41. Матвеева М.П., Миронова С.П. Корекційна робота в системі освіти дітей з вадами розумового розвитку: навчально-методичний посібник. Кам'янець – Подільський державний університет. 2008. 204 с.
42. Матвеева М.П., Гаврилов О.В., Миронова С.П. Основы корекційної педагогіки: навчальний посібник / за заг. ред. С.П. Миронової. – Кам'янець – Подільський державний університет., 2010. 264 с.
43. Миронова С. П., Гаврилов О.В., Матвеева М.П. Основы корекційної педагогіки. / за заг. ред. Миронової С.П. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. 2010. 264 с.
44. Мони́на Г.Б., Лютова-Робертс Е.К., Чутко Л.С., Гиперактивные дети: психолого-педагогическая помощь. Монография. СПб.: Речь, 2007. 186 с.
45. Никольская О.С., Баенская Е.Р., Либлинг М.М. Аутичный ребенок. Пути помощи М.: Теревинф, 2012. 288 с.
1. Форма підсумкового контролю успішності навчання залік
 2. Засоби діагностики успішності навчання усний, письмовий контроль.

РОБОТА ВЧИТЕЛЯ З ОСОБЛИВОЮ ДИТИНОЮ

Навчальна програма нормативної компоненти освітньої програми

«Олігофренопедагогіка», циклу професійної підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта 016.01 Логопедія 016.02

Олігофренопедагогіка галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Програма розроблена: Яковлевою С.Д., професором кафедри спеціальної освіти, доктором психологічних наук.

Вступ. Програма вивчення вибіркової дисципліни «Робота вчителя з особливою дитиною» підготована згідно Освітньої програми «Олігофренопедагогіка», «Логопедія» для здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня магістр спеціальності 016 Спеціальна освіта

Предметом вивчення навчальної дисципліни є своєрідність психічного розвитку і закономірностей проявів психічних явищ та їх механізмів у дітей з психічними та фізичними вадами розвитку та можливостей їх навчання як в умовах спеціального навчального закладу, так і в умовах інклюзивного навчального простору. Дисципліна включає олігофренопсихологію, психологію дітей із ЗПР, сурдопсихологію, тифлопсихологію, логопсихологію, ортопсихологію.

Міждисциплінарні зв'язки: Вивчення курсу спирається на знання та вміння, отримані студентами під час вивчення психології, анатомії і фізіології дітей і підлітків, мовленнєвих і сенсорних систем і їх порушень, невропатології, клініки інтелектуальних порушень. Знання та вміння, що надаються студентам в курсі спеціальної психології,

використовуються при вивченні курсів «Корекційна психопедагогіка», «Логопедія», «Сурдопедагогіка», «Тифлопедагогіка», спецметодик викладання шкільних дисциплін.

1. Мета та завдання освітньої компоненти:

1.1. Мета: викладання навчальної дисципліни є формування компетентного фахівця з корекційної освіти шляхом засвоєння ключових компетенцій щодо діагностичного вивчення дітей з психофізичними вадами розвитку, розуміння особливостей їхнього психічного розвитку та педагогічних підходів щодо засобів психолого-педагогічної корекції недоліків розвитку.

1.2. Завдання:

- вивчити системні спеціальні педагогічні технології для роботи з особливою дитиною ; навчитися проводити заняття з дітьми з психофізичними вадами розвитку;
- формування понятійно-термінологічної бази інтегрованого та інклюзивного навчання;
- формування знань про роль педагога у системі освіти дітей з вадами психофізичного розвитку;
- формування знань, вмінь і навичок здійснення психолого-педагогічного супроводу дитини, що потребує корекції психофізичного розвитку;
- формування знань і вмінь роботи з батьками дітей з особливими освітніми потребами.

1.3. Програмні компетентності:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Загальні компетентності:

ЗК-3. Здатність працювати в команді.

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК-5. Здатність спілкуватися іноземною мовою

ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

1.4. Фахові компетентності:

ФК-1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем спеціальної та інклюзивної освіти.

ФК-2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами (залежно від спеціалізації).

ФК-3. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

ФК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

ФК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

ФК-7. Здатність до організації освітнього процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

ФК-8. Здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища.

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

ПРН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних

результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

ПРН 5. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

ПРН 6. Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.

ПРН 8. Приймати ефективні рішення з питань спеціальної та інклюзивної освіти, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати їх розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, зокрема, вимоги споживачів; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

ПРН 11. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері спеціальної та інклюзивної освіти та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

ПРН 12. Організовувати та здійснювати методичний супровід процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах спеціальних закладів освіти та інклюзивного освітнього середовища.

2. Інформаційний обсяг освітньої компоненти.

1. Змістовий модуль 1. Загальні закономірності психічного дизонтогенезу. Робота вчителя з дітьми з порушенням розумового розвитку та емоційно-вольової сфери

Лекція 1. Основні причини і види психофізичних відхилень у дітей.

Поняття «діти з порушенням психофізичного розвитку». Екзогенні та ендогенні причини порушень психофізичного розвитку. Нейрофізіологічні основи порушень розвитку. Вчені дефектологи та психологи про загальну концепцію аномального розвитку. Вклад Л.С.Виготського у питання порушеного розвитку у дітей. Класифікація порушень розвитку. Категорії дітей з порушеним дизонтогенезом. Категорії дітей з порушеним розвитком. Первинний дефект розвитку та вторинні порушення.

Лекція 2. Особливості роботи вчителя з дітьми з затримкою психічного розвитку (ЗПР).

Визначення поняття «затримка психічного розвитку». Форми ЗПР та їх характеристика. Особливості перебігу кожної форми. Пізнавальна діяльність дітей з ЗПР: стан розвитку уваги, сприйняття, пам'яті, мислення, мовленнєвої діяльності. Основні завдання корекційного навчання дітей з ЗПР і форми організації, види робіт, корекційні завдання та прийоми.

Лекція 3. Особливості навчання дітей з порушенням розумового розвитку (ПРР).

Визначення поняття «порушення розумового розвитку». Причини порушень розумового розвитку та прояви порушень. Поняття «олігофренія» та «деменція». Класифікація розумової відсталості за Міжнародною класифікацією хвороб 10-го перегляду. Ступені розумової відсталості. Характеристика особливостей пізнавальної діяльності дітей з ПРР та прийоми її корекції. Корекція вищих психічних функцій та психічних процесів в дітей з ПРР.

Лекція 4. Особливості організації дітей з порушенням емоційно-вольової сфери.

Порушення емоційно-вольової сфери як своєрідний вид дизонтогенезу. Прояви порушень емоційно-вольової сфери та їх особливості. Умови виникнення порушень емоційно-вольової сфери. Недорозвиток емоційно-вольової сфери внаслідок недостатньо регулюючої функції кори головного мозку: гіперактивність з дефіцитом уваги, мінімальна мозкова дисфункція, гіперкінетичні розлади. Основні прояви порушень. Критерій синдрому гіперактивності з дефіцитом уваги, його прояви. Поняття «гіперактивність», «гіперімпульсивність». Психолого-педагогічна характеристика дітей з гіперактивністю. Напрямки корекційної роботи з дітьми, які мають порушення емоційно-вольової сфери. Корекційні прийоми під час роботи з дітьми, які мають порушення емоційно-вольової

сфери. Робота з дітьми з аутичним спектром проявів.

Змістовий модуль 2. Робота вчителя з дітьми з порушенням сенсорних систем.

Лекція 5. Особливості навчання дітей з порушенням функції зору.

Складність порушення зорової функції. Поняття «сліпота» та «слабозорість». Гострота зору та розлади зорової функції. Причини виникнення зорових порушень та їх наслідки. Пізнавальна діяльність дітей з порушенням зору. Причини шкільної неуспішності дітей з порушенням зору. Корекційна робота з дітьми, які мають порушення зору. Зорове сприймання при різних захворюваннях очей та корекційні прийоми з їх подолання та корекції.

Лекція 6. Особливості навчання дітей з порушенням слуху.

Складність порушення слухової функції. Поняття «глухота», «туговухість», «пізнооглухлість». Причини порушення слухової функції. Вплив порушень слуху на психічний розвиток дитини. Пізнавальна діяльність дітей з слуховою сенсорною деривацією. Специфічні помилки дітей з порушеним слухом під час навчання. Корекційні прийоми, які використовуються педагогом загальноосвітнього навчального закладу для спілкування та корекції порушень слуху.

Лекція 7. Особливості організації навчання дітей з порушеннями опорно-рухового апарату.

Сутність поняття «дитячий церебральний параліч». Причини рухових порушень: вроджені патології та набуті захворювання. Наслідки патологічного розвитку. Характеристика дітей з ДЦП. Вплив рухових порушень на розвиток пізнавальної функції. Вторинні порушення при ДЦП: порушення мовлення, слуху, зору, перцептивних функцій та емоційно-вольової сфери. Показники розвитку, які має враховувати педагог загальноосвітнього навчального закладу. Корекційні прийоми під час роботи з дітьми з ДЦП.

Лекція 8. Особливості організації навчання дітей з порушеннями мовлення.

Загальні відомості про порушення мовлення. Умови формування нормальної мовленнєвої діяльності. Основні причини порушення мовлення. Порушення зовнішнього оформлення вимовної сторони мовлення. Порушення тембру голосу та звуковимови. Характеристика темпо-ритмічної сторони мовлення. Групи дітей з заїкуванням. Системні порушення мовлення. Прояви мовленнєвих порушень. Корекційні прийоми при роботі з дітьми з мовленнєвими порушеннями.

3. Список рекомендованої літератури:

Основна:

1. Бадалян Л.О., П.А. Журба, О.В. Тимонина Детский церебральный параліч. К. , 1998 . 200 с.
2. Дети с острым церебральным параличом. Руководство по образованию /Под ред. Хеннинг Рай и Мириам Скъюортен. М. 1989. 154 с.
3. Діти з особливостями розвитку в звичайній школі [автор-укладач Л.В.Туріщева]. Х.: Вид. група «Основа», 2011. 111с.1] с. (Серія «Психологічна служба школи»).
3. 4. Ілляшенко Т.Д. Аномальна дитина в школі: навчально-методичний посібник.К.: ІСДО, 1995. 120 с.
5. Колупаєва А.А., Савчук Л.О. Діти з особливими потребами та організація їх навчання. К.:2011. 274с.
6. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Діти з особливими потребами загальноосвітньому просторі: початкова ланка. Путівник для педагогів Київ, 2010. 96 с.
7. Корекционно-педагогическая работа в школе для детей с нарушениями опорно-двигательного аппарата/Под ред. И.А. Смирновой СПб. 2000.
8. 8.Липа В.А. Психологические основы педагогической коррекции. В. Донецк: Лебідь, 2000. 319 с.
- 9.Логопедія.: Підручник, друге видання перероблене та доповнене. / За ред. М.К.

- Шеремет. К.: Видавничий Дім «Слово». 2010. 672 с. 10. Мастюкова Е.М. Особенности личности учащихся с церебральным параличом. Психология детей с отклонениями и нарушениями психологического развития: Хрестоматія. СПб., 2001.
11. Матвеева М.П., Миронова С.П. Корекційна робота в системі освіти дітей з вадами розумового розвитку: навчально-методичний посібник. Кам'янець – Подільський державний університет. 2008. 204 с.
12. Матвеева М.П., Гаврилов О.В., Миронова С.П. Основи корекційної педагогіки: навчальний посібник / за заг. Ред. С.П. Миронової. Кам'янець – Подільський державний університет. 2010. 264 с.
13. Миронова С. П., Гаврилова О.В., Матвеева М.П. Основи корекційної педагогіки. / за заг. ред. Миронової С.П. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. 2010. 264 с.
15. Мони́на Г.Б., Лютова-Робертс Е.К., Чутко Л.С. Гиперактивные дети: психолого-педагогическая помощь.: Монография. СПб.: Речь, 2007. 186 с.
16. Никольская О.С., Баенская Е.Р., Либлинг М.М. Аутичный ребенок. Пути помощи. М.: Теревинф, 2012. 288 с.
17. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. 224 с.
18. Шипицына Л.М., Иванов Е.С., Данилова Л.А., Смирнова И.А. Реабилитация детей с проблемами в интеллектуальном и физическом развитии. СПб. 1998. 132 с.
- Додаткова:*
19. Тім Лорман, Джоан Деппелер, Девід Харві. Інклюзивна освіта. Підтримка розмаїття у класі: практ. посіб. пер. з англ. – К.: – СПДФО Парашин І.С. 2010 196 с.
19. Колупасєва А. А., Савчук Л.О. Діти з особливими потребами та організація їх навчання: Наук.-метод. посіб. видання доповнене та перероблене, К.: Видавнича група «АТОПОЛ», 2011. 273 с. (Серія «Інклюзивна освіта»).
20. Колупасєва А.А., Таранченко О.М. Діти з особливими потребами в загальноосвітньому просторі: початкова ланка. Путівник для педагогів: Навч.-метод. посібник. К.: «АТОПОЛ». 2010. 96 с. (Серія «Інклюзивна освіта»).
21. Колупасєва А.А., Софій Н.В., Найда Ю.М. та інші. Інклюзивна школа: Особливості організації та управління: Навч.-метод. посібник / за заг. ред. Даниленка Л.І. 2-ге видання, стереотипне К.: ФО П Парашин І.С., 2010, 128 с.
22. Колупасєва А.А. Педагогічні умови інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку у загальноосвітні навчальні заклади: Монографія. К.: Педагогічна думка, 2007. 458 с.
23. Обухівська А.Г., Ілляшенко Т., Жук Т. Психологу про дітей з особливими потребами у загальноосвітній школі. К.: Редакція загальнопед. газет, 2012. 128 с. (Бібліотека «Шкільного світу»).
24. Освіта Полтавщини назустріч дітям (з досвіду впровадження інклюзивної освіти у навчальних закладах області) / [упорядник І.О. Калініченко] Полтава: ПОППО, 2012 62 с.
25. Петрова В.Г., Беякова И.В. . Кто они, дети с отклонениями в развитии? М.: Флинта: Московский психологосоциальный институт, 2000. 104 с.
26. Питання догляду за особами з розумовою відсталістю в сучасній дефектології: Навч. посіб. [укладач Л.М. Руденко]. К.: «ДІА» 2007. 128 с.
27. Путівник для батьків дітей з особливими освітніми потребами: Навч. метод. посіб. / за заг. ред. Колупасєвої А.А. К.: ТОВ ВПЦ «Літопис ХХ». 2010. (Серія «Інклюзивна освіта»: у 9 книгах).
28. Селигман М., Дарлинг Р. Обычные семи – особые дети [пер. с англ.] М.: Теревинф, 2007. 368 с.
29. Спеціальна педагогіка: понятійно-термінологічний словник / за ред. академіка В.І.Бондаря. Луганськ: Альма – Матер, 2006. 464 с.
30. Чеботарьова О.В. Методичні рекомендації з досвіду роботи щодо організації та проведення індивідуального навчання вдома з учнями, які мають вади у психічному чи фізичному розвитку К., 2000. 32 с.

31. Шипицына Л.М. , Мамайчук И.И. Психология детей с нарушениями функций опорнодвигательного аппарата: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. Гуманит. издат. центр ВЛАДОС – 2004.

1. Форма підсумкового контролю успішності навчання диференційований залік
2. Засоби діагностики успішності навчання усний, письмовий контроль.

ДІАГНОСТИКА ТА КОРЕКЦІЯ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ

Навчальна програма вибіркової компоненти освітньої програми «Логопедія» циклу загальної підготовки Другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта 016.01. Логопедія галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Програма розроблена: Кабельніковою Н.В., доцентом кафедри спеціальної освіти, кандидатом педагогічних наук.

Вступ. Програма вивчення освітньої компоненти «Діагностика та корекція мовленнєвого розвитку дітей раннього віку» скерована на формування додаткових спеціальних (фахових) компетентностей та складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта 016.01 Логопедія.

Предметом вивчення освітньої компоненти є теоретичні та методичні засади методики діагностики та корекції відхилень в опануванні комунікативно-мовленнєвою функцією дітьми у перші роки життя та засоби профілактики мовленнєвого дизонтогенезу.

Міжпредметні зв'язки: опановуючи зазначений перелік знань, умінь і навичок, здобувачі мають актуалізувати знання за освітніми компонентами «Педагогіка», «Психологія», що сприятиме в подальшому формуванню професійної компетентності в аспекті моніторингу мовленнєвого розвитку дітей та профілактиці відхилень в опануванні комунікативно-мовленнєвою діяльністю на ранніх етапах життя.

1. Мета та завдання освітньої компоненти.

1.1. Мета: ознайомити здобувачів освіти з теоретико-методичними засадами методики психолого-педагогічного вивчення стану опанування мовленням, комплексним підходом до організації корекційно-розвивального впливу на дітей раннього віку з метою профілактики виникнення тяжких наслідків порушення мовленнєвої функції.

1.2. Завдання:

Методичні: озброєння знаннями щодо мовленнєвого онтогенезу на ранніх етапах життя.

Ознайомлення з причинами та механізмами відхилень в опануванні мовленням дітьми у перші роки життя.

Ознайомлення з метою, принципами, завданнями, формою та змістом діагностики стану мовленнєвої функції в ранньому.

Ознайомлення здобувачів із методиками абілітації, стимуляції, корекції та розвитку мовленнєво-комунікативної діяльності у дітей перших років життя.

Формування теоретичної бази знань про завдання, зміст, форми та методи роботи щодо психолого-педагогічного вивчення, моніторингу, корекції та розвитку мовлення.

Підготовка до практичного втілення набутих знань у сучасних умовах виховання дітей раннього віку.

Сформувати вміння і навички складати програму індивідуальної корекційно-розвивальної роботи з дітьми раннього віку.

Виховні: сприяти ефективному використанню форм, методів, засобів діагностики та формування мовленнєвої функції у дітей раннього віку з урахуванням індивідуальних особливостей та соціальних умов виховання дитини.

Розвивальні: озброєння здобувачів варіативними технологіями діагностики та корекції мовленнєвої функції у дітей раннього віку.

1.3. Програмні компетентності:

Інтегральна компетентність - здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі спеціальної освіти, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог до професійної, навчальної або дослідницької діяльності

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 2. Здатність використання методологічного апарату наукових досліджень для вирішення теоретичних і прикладних завдань, що постають перед фахівцями у галузі спеціальної освіти.

ЗК 3. Здатність до формування світогляду, розвитку людського буття, суспільства і природи, духовної культури.

ЗК 4. Здатність розглядати суспільні явища в розвитку і конкретних історичних умовах.

ЗК 5. Здатність працювати з інформацією, знати інформаційні потреби суспільства, інформаційно-пошукові ресурси та вміння управляти інформацією в професійній діяльності.

ЗК 6. Здатність виявляти, ставити, обґрунтовано вирішувати проблеми в галузі спеціальної освіти, спроможність забезпечувати їх оцінювання і прогнозування шляхів ефективного розв'язання.

ЗК 7. Здатність до ділового спілкування з фахівцями та експертами різного рівня інших галузей знань.

ЗК 8. Здатність до колективних дій та організації взаємодії в колективі.

ЗК 9. Здатність працювати в культурному середовищі для забезпечення успішної взаємодії в галузі спеціальної освіти.

ЗК 10. Здатність працювати самостійно, автономно діяти з позиції соціальної відповідальності, займати активну життєву позицію та розвивати лідерські якості.

ЗК 11. Здатність виконувати професійну діяльність у відповідності до стандартів якості, вміння управляти комплексними діями або проектами.

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (КС)

ФК 1. Здатність до застосування знань провідних гуманістичних теорій, концепцій, вчень щодо виховання і навчання осіб з порушеннями мовленнєвого розвитку; дотримуватись їх у житті та професійній діяльності, дотримуватись цінностей та професійних переконань під час діяльності в галузі спеціальної освіти; відстоювати власні корекційно-педагогічні, навчально-реабілітаційні переконання).

ФК 2. Вміння ефективно застосовувати методи, прийоми, форми та засоби корекційного навчання і виховання дітей з порушеннями мовлення, проводити психолого-педагогічну, корекційно-методичну (логопедичну) роботу з дітьми з особливими освітніми потребами в різних типах спеціальних освітніх закладів.

ФК 4. Здатність виконувати корекційну освітню роботу з профілактики, подолання вад мовленнєвого розвитку дітей з порушеннями інтелекту, мовлення в освітньому, реабілітаційному процесі незалежно від типу закладу і форми організації освітньої діяльності розвитку дитини).

ФК 8. Здатність здійснювати корекційно-розвитковий процес з урахуванням індивідуальних психічних, фізичних, вікових особливостей осіб з порушеннями мовленнєвого розвитку у закладах дошкільної і загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням, спеціальних школах, реабілітаційних установах тощо).

ФК 9. Здатність до застосування знань основних принципів, правил, прийомів і форм педагогічної комунікації; вміння використовувати різноманітні інформаційні джерела та способи отримання інформації у професійних цілях, продумано й виважено будувати процес корекційно-педагогічного спілкування).

ФК 12. Здатність здійснювати діагностику стану психофізичного розвитку дитини з мовленнєвими порушеннями та передбачати результати корекційно-розвиткової роботи).

1.4. Програмні результати навчання:

РН 1. Володіє системними, усвідомленими спеціальними знаннями, набутими в процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи.

РН 2. Володіє загально-теоретичними знаннями в обсязі, необхідному для вирішення освітніх, корекційно-розвивальних, науково-дослідницьких, організаційних та інших фахових завдань.

РН 4. Здатний до широкого критичного осмислення освітніх проблем, вирішення яких лежить в площині взаємодії фахівців різних галузей (медичних фахівців, психологів, логопедів, соціальних педагогів, соціальними організаціями та ін.).

РН 5. Володіє знаннями спеціально дидактичних та методичних основ корекційної освіти дітей з порушеннями психофізичного та мовленнєвого розвитку.

РН 7. Володіє прийомами збору, зберігання, систематизації, узагальнення, використання та поширення інформації.

РН 8. Вміє планувати та прогнозувати результати власної корекційно-освітньої діяльності.

РН 14. Володіє методами, формами взаємодії та спілкування з батьками чи особами, які виховують дитину з особливими освітніми потребами (з порушеннями мовлення).

РН 16. Здатний систематично працювати над підвищенням своєї професійної компетентності.

2. Інформаційний обсяг освітньої компоненти.

Змістовий модуль. Теоретико-методичні засади діагностики та корекції стану мовленнєвої функції дітей раннього віку. Онтогенез мовлення на ранніх етапах життя. Нормативні показники опанування компонентами мовленнєвої функціональної системи (фонетичним, фонематичним, лексичним, граматичним), функціями мовлення (комунікативною, пізнавальною, регулюючою). Роль мовлення у загальному психічному розвитку дитини. Принципи опанування мовленням у ранньому віці.

Причини виникнення та механізми розвитку порушень в опануванні мовленням на ранніх етапах життя. Класифікація етіологічних факторів. Зовнішні та внутрішні фактори. Пренатальні, натальні та постнатальні причини. Патогенез відхилень у мовленнєвому розвитку.

Методика психолого-педагогічного вивчення стану мовленнєвої функції у дітей раннього віку. Мета, завдання, принципи, методи, форми логопедичного обстеження дітей раннього віку. Етапи діагностики стану мовленнєвої функції. Методика вивчення анамнезу. Методика дослідження психомоторних функцій. Методика дослідження звуковимовної сторони мовлення та фонематичних процесів. Методика вивчення стану лексико-граматичного розвитку мовлення.

Методики стимуляції, корекції та розвитку мовленнєвої функції у дітей на перших етапах життя. Методика формування звуковимовної сторони мовлення. Методика збагачення та активізації словникового запасу. Методика розвитку граматичної будови мовлення.

3. Рекомендована література.

Основна література:

1. Манько Н. В. Діагностика та корекція мовленнєвого розвитку дітей раннього віку: Навчальний посібник. К. : КНТ, 2008. 256 с.

Додаткова література:

1. Богуш А.М., Гавриш Н.В. Дошкільна лінгводидактика. Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник; за заг.ред. А.М.Богуш. К.: Вища школа, 2007. 526с.

2. Богуш А.М. , Гавриш Н.В. та ін. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку. – К: Вид.Дім «Слово», 2009. 368 с.

3. Кабельнікова Н.В. Первинне недорозвинення мовлення у дітей (клінічний, психолінгвістичний та психолого-педагогічний аспекти): навчальний посібник. Херсон:

Борисфен-про, 2017. 224с.

4. Логопедія: Підручник /за ред. М.К.Шеремет. К.: Вид. Дім «Слово», 2019. 783с.

Електронні підручники:

1. Богуш А.М., Гавриш Н.В. Дошкільна лінгводидактика. Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник; за заг.ред. А.М.Богуш. К.: Вища школа, 2007. 526с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk727623.pdf>

2. Богуш А.М., Гавриш Н.В. та ін. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку. – К: Вид.Дім «Слово», 2009. 368 с. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/9124/3/Bogush%2cHavrish%2cSaprykina%20%281%29.pdf>

3. Логопедія. Підручник. За ред. М.К.Шеремет. - К.: Видавничий Дім "Слово", 2010. 376 с.: іл. URL: <https://studfile.net/preview/2041266/>.

4. Федорович Л.О. Логопедичний альбом. Запорожжє: ЛИПС ЛТД, 2014. 144 с. URL: <https://www.twirpx.com/file/2223207/>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання.

Усне опитування, контрольна робота, виконання практичного завдання.

5. Засоби діагностики успішності навчання.

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю: усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування; усного обговорення методичних проблем; метод письмового контролю здійснюється за допомогою контрольних робіт, тестових завдань, творчих робіт, які мають сприяти підвищенню мотивації студентів-майбутніх фахівців до освітньо-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному та письмовому контролю.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬО-КОРЕКЦІЙНІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ З ТЯЖКИМИ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ

Навчальна програма обов'язкової компоненти освітньої програми «Логопедія» циклу професійної підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта 016.01. Логопедія галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Програма розроблена: Кабельніковою Н.В., доцентом кафедри спеціальної освіти, кандидатом педагогічних наук.

Вступ. Програма вивчення основної навчальної дисципліни «Інноваційні технології в освітньо-корекційній роботі з дітьми з тяжкими порушеннями мовлення» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Логопедія» на основі програми «Інноваційні технології в спеціальній освіті», розробленої О.В.Ревуцькою, кандидатом педагогічних наук, доцентом кафедри прикладної психології та логопедії Бердянського державного педагогічного університету (https://dspace.bdpu.org/bitstream/123456789/2639/1/Innovatsiy%CC%86ni%20tekhnolohii%CC%88%20v%20spetsial%CA%B9niy%CC%86%20osviti_SO_2109.pdf). Зміст навчальної дисципліни скерований на подальше вдосконалення вузівської підготовки кваліфікованих логопедичних кадрів та поліпшення системи логопедичної роботи з дітьми із тяжкими порушеннями за допомогою здійснення інноваційної корекційно-розвивальної та реабілітаційної діяльності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є інноваційні технології логопедичної корекції тяжких порушень мовлення (ТПМ) у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.

Міждисциплінарні зв'язки. Освітня компонента взаємопов'язана з такими дисциплінами, як «Логопедичний супровід осіб з особливими освітніми потребами»,

«Актуальні проблеми спеціальної педагогіки, психології та інклюзивної освіти», «Організація взаємодії фахівців під час комплексного супроводу дітей з тяжкими порушеннями мовлення в умовах лікувально-оздоровчого та корекційно-реабілітаційного середовища».

1. Мета та завдання освітньої компоненти

1.1. Мета: формування у здобувачів вищої освіти здатності до інноваційної діяльності процесі здійснення логопедичної роботи з дітьми із ТПМ; інтеграція та удосконалення знань здобувачів вищої освіти щодо здійснення корекційної функції професійної діяльності вчителя-логопеда; формування вмінь впровадження традиційних та інноваційних форм логокорекційної роботи з дітьми із ТПМ.

1.2. Завдання: в результаті вивчення дисципліни студент має володіти теоретичними знаннями щодо:

- системи наукових знань про інноваційну діяльність; предмету, об'єкту інноваційних технологій, ролі освіти в житті і діяльності людини;
- причин запровадження, структури і механізмів інноваційних технологій в спеціальній освіті;
- типових інноваційних технологій, що можуть використовуватися у логопедичній роботі з дітьми із ТПМ з корекційно-розвивальною метою; вміннями та навичками:
- аналізувати нововведення в логопедії з позиції їх доцільності у корекційно-розвивальному процесі з різними категоріями дітей із ТПМ;
- засвоїти технологію розробки та застосування нововведень, а також методику організації педагогічного експерименту;
- узагальнювати здобувачами вищої освіти теоретичних і прикладних знань про організацію роботи з дітьми з ТПМ;
- удосконалення логокорекційної діяльності шляхом поєднання традиційних та інноваційних форм роботи з дітьми із ТПМ;
- аналізувати й оцінювати ефективність інноваційної діяльності в системі логопедичної роботи.

1.3. Програми компетентності:

Інтегральна компетентність - здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК-1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)

ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-3. Здатність працювати в команді.

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК-9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК)

СК-2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами (залежно від спеціалізації).

СК-3. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах,

адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-7. Здатність до організації освітнього процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК-8. Здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища.

СК-9. Здатність до організації безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, у тому числі інклюзивного освітнього середовища.

1.4. Програмі результати навчання:

РН 1. Здійснювати аналіз еволюційних процесів у сфері освіти осіб з особливими освітніми потребами, обґрунтовувати власне бачення шляхів розв'язання наявних проблем.

РН 2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

РН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

РН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

РН 5. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

РН 6. Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.

РН 8. Приймати ефективні рішення з питань спеціальної та інклюзивної освіти, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати їх розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, зокрема, вимоги споживачів; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

РН 9. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

РН 10. Відшуковувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

РН 11. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері спеціальної та інклюзивної освіти та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

РН 12. Організовувати та здійснювати методичний супровід процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах спеціальних закладів освіти та інклюзивного освітнього середовища.

РН 13. Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей дітей.

РН 14. Створювати та реалізовувати наукові розробки та/або освітні проєкти, спрямовані на підвищення якості організації освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами.

2. Інформаційний обсяг освітньої компоненти.

Змістовий модуль 1. Інноваційна діяльність в сучасній логопедії. Розвиток інноваційних процесів як спосіб забезпечення модернізації освіти, підвищення його якості, ефективності та доступності. Визначення та сутність понять «новий», «нововведення», «новація», «інновація» у педагогічній науці. Види інновацій в освіті та їх класифікація. Інноваційні технології в освіті: зарубіжний досвід. Інноваційний розвиток освіти в Україні. Асистивні технології в освітньому корекційно-розвивальному середовищі. Інформаційні технології в спеціальній освіті. Сучасні комп'ютерні технології в роботі логопеда. Спеціальні сучасні логопедичні комп'ютерні програми, розробки, мультимедійні програми, комп'ютерні корекційні технології та програмно-апаратні комплекси.

Альтернативна (додаткова) комунікація як засіб комунікації, що доповнює або замінює мовлення. Мета використання альтернативної комунікації та групи користувачів додатковою та альтернативною комунікацією. Сучасні засоби підтримуючої комунікації та їх характеристика. Застосування невербальних засобів комунікації в роботі з дітьми із ТПМ. Комунікація за допомогою графічних символів, технічних пристроїв. Спеціальні електронні засоби комунікації. Основні принципи роботи з впровадження системи додаткової комунікації. Особливості навчання підтримуючої та навмисної комунікації. Стратегії стимулювання потреби в комунікації. Використання методу базальної стимуляції в корекційно-педагогічній роботі з дітьми із ТПМ.

Арттерапія як метод психокорекції. Класифікація арттерапевтичних засобів. Загальна характеристика. Основні принципи використання арттерапії в логопедичній роботі. Методика застосування засобів арттерапії в логокорекції тяжких порушень мовлення у дітей.

Технології збереження і стимулювання здоров'я та навчання здорового способу життя. Сучасні методи та прийоми навчання музично-ритмічній діяльності дітей дошкільного віку. Ритмопластика, як інноваційний підхід в системі корекційної роботи з дітьми. Психогімнастика як інноваційна технологія в корекційній роботі з дітьми. Евритмія – як невід'ємна частина педагогічного процесу. Фонетична ритміка як засіб розвитку мовлення дітей. Впровадження технології мовленнєво-рухової ритміки в систему корекційної роботи. Комунікативні танці як елемент музично-ритмічної діяльності в розвитку мовлення і навичок спілкування дітей.

Нетрадиційні методи лікування та реабілітації: офіційні й неофіційні. Методи альтернативної медицини. Лікувально-оздоровчі системи країн Сходу та традиційні школи європейської натуропатії, народна медицина слов'ян. Фітотерапія, ароматерапія, дієтотерапія, фаунотерапія, ампелотерапія й енотерапія. Металотерапія, лікування мінералами, каменями, постійними магнітами; гомеопатія. Використання нетрадиційних методів лікування та реабілітації в корекційній роботі з дітьми. Анімалотерапія в практиці спеціальної педагогіки. Історія, функції, види, особливості анімалотерапії. Іпотерапія – як метод лікувальної педагогіки. Особливості використання дельфінотерапії в терапевтичній роботі. Каністерапія. Використання лікувального ефекту собак.

Змістовий модуль 2 Інноваційні технології в логопедичній роботі з дітьми із різними видами мовленнєвого дизонтогенезу. Розвиток дрібної моторики з використанням піщаної терапії. Методики масажу і самомасажу в корекційній та лікувальній педагогіці. Використання методу Су-Джок у роботі логопеда. Технологія застосування «Сухого басейну» для розвитку дрібної моторики. Технологія розвитку дрібної моторики засобами кінезітерапії та пальчикових ігор. Використання методу тістопластики в логопедії. Гідрогімнастика в роботі з дітьми логопедичних груп. Використання скляних камінців «Марблс» в корекційно-логопедичній роботі з дітьми. Використання ЛЕГО-технологій у логопедичній роботі.

Напрями та зміст роботи з розвитку рухливості органів артикуляції – проведення диференційованого логопедичного масажу. Технологія розвитку артикуляційної моторики за допомогою зондового масажу. Технологія штучної локальної гіпо- та гіпертермії – робота з подолання салівації. Технологія кінезіологічного тейпірування в логопедії.

Технології проведення артикуляційної гімнастики. Метод біоенергопластики при виконанні артикуляційних вправ. Метод сенсорно-інтегративної логотерапії (сенсорно-інтегративна артикуляційна гімнастика).

Морфологічні особливості розвитку фізіологічних і патологічних прикусів, їх вплив на мовленнєвий розвиток. Взаємозв'язок процесу формування зубнощелепної системи та онтогенезу її основних функцій у дітей з логопатологією. Сучасні засоби для корекції міофункціональних та мовленнєвих порушень. Використання вестибулярних пластинок та міофункціональних трейнерів у дітей з логопатологією. Профілактика та корекція зубнощелепних аномалій та деформацій, міофункціональних і мовленнєвих порушень у дітей. Використання міогімнастики при корекції зубощелепних і міофункціональних порушень у дітей з мовленнєвими розладами. Корекція мовленнєвих порушень при використанні ортодонтичної апаратури.

Ієрархія та взаємозв'язок у формуванні фонематичних процесів у дітей із ТПМ. Розвиток слухової уваги, слухової пам'яті та фонематичного сприймання (методика Н. Чевельової). Розвиток фонематичного сприймання як передумова формування складової структури слова (методика С. Большакової). Методи розвитку навичок фонематичного аналізу у дітей із ТПМ. Використання мнемотехніки в логопедичній роботі з дітьми із ТПМ. Використання методу сінквейн в розвитку мовлення дітей. Медіадидактичні особливості використання мультфільмів як засобу навчання мови і розвитку зв'язного мовлення дошкільників. Сторітеллінг – технологія створення розповідей дітьми.

3. Рекомендована література.

Основна література:

1. Акименко В.М. Новые логопедические технологии : учебно-метод. пособие. изд. 2-е. Ростов-на-Дону : Феникс, 2009. 105 с.

2. Акименко В.М. Развивающие технологии в логопедии. Ростов н/Д; изд. Феникс, 2011. 312с.

Додаткова література:

1. Інноваційні технології в спеціальній освіті / автор-розробник О.В.Ревуцька.

URL: ftp://

https://dspace.bdpu.org/bitstream/123456789/2639/1/Innovatsiy%CC%86ni%20tekhnohii%CC%88%20v%20spetsial%CA%B9niy%CC%86%20osviti_SO_2109.pdf (Дата звернення 4.01.2021)

2. Логопедія: Підручник /за ред. М.К.Шеремет. К.: Вид. Дім «Слово», 2019. 783с.

3. Мартиненко І.В. Сучасні логопедичні технології у подоланні мовленнєвих розладів у дітей із порушенням психофізичного розвитку. *Логопед.* 2011. № 1.

4. Марченко І.С. Педагогічні технології комунікативного розвитку дітей із тяжкими порушеннями мовлення. Київ : ДІА, 2016. 148 с.

5. Науково-теоретичні засади розвитку, корекції та реабілітації дітей з психофізичними вадами : монографія / за ред. Томіч Л.М. Бердянськ : Видавець Ткачук О.В., 2010. 370 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання.

Усне опитування, контрольна робота, виконання практичного завдання.

5. Засоби діагностики успішності навчання.

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю: усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування; усного обговорення методичних проблем; метод письмового контролю здійснюється за допомогою контрольних робіт, тестових завдань, творчих робіт, які мають сприяти підвищенню мотивації студентів-майбутніх фахівців до освітньо-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному та письмовому контролю.

ОРГАНІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ ФАХІВЦІВ ПІД ЧАС КОМПЛЕКСНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ З ТЯЖКИМИ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ В УМОВАХ ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧОГО ТА КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА

Навчальна програма обов'язкової компоненти освітньої програми «Логопедія» циклу професійної підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта 016.01. Логопедія галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Програма розроблена: Кабельніковою Н.В., доцентом кафедри спеціальної освіти, кандидатом педагогічних наук.

Вступ. Програма вивчення основної навчальної дисципліни «Організація взаємодії фахівців під час комплексного супроводу дітей з тяжкими порушеннями мовлення в умовах лікувально-оздоровчого та корекційно-реабілітаційного середовища» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Логопедія»). Зміст освітньої компоненти скерований на подальше вдосконалення вузівської підготовки кваліфікованих логопедичних кадрів та поліпшення системи логопедичної роботи з дітьми із тяжкими порушеннями шляхом реалізації партнерської взаємодії учасників комплексного супроводу дітей з тяжкими порушеннями мовлення в умовах освітнього, лікувально-оздоровчого та корекційно-реабілітаційного середовища.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретико-методичні засади та зміст організації співпраці фахівців, які здійснюють супровід дітей з тяжкими порушеннями мовлення в освітніх, лікувально-оздоровчих та реабілітаційних закладах.

Міждисциплінарні зв'язки. Освітня компонента взаємопов'язана з такими дисциплінами, як: «Логопедичний супровід осіб з особливими освітніми потребами», «Актуальні проблеми спеціальної педагогіки, психології та інклюзивної освіти», Інноваційні технології в освітньо-корекційній роботі з дітьми з тяжкими порушеннями мовлення».

1. Мета та завдання освітньої компоненти

1.1. Мета: формування у здобувачів вищої освіти здатності до організації та реалізації взаємодії фахівців-учасників комплексного супроводу дітей з тяжкими порушеннями мовлення в умовах освітнього, лікувально-оздоровчого та корекційно-реабілітаційного середовища; формування вмінь впровадження традиційних та інноваційних форм партнерської взаємодії в освітньо-корекційному та корекційно-реабілітаційному середовищі.

1.2. Завдання:

Методичні: поглиблення та уточнення знань студентів про значення комплексного підходу у супроводі дітей з тяжкими порушеннями мовлення.

Ознайомлення з метою, завданнями комплексного супроводу дітей з тяжкими порушеннями мовлення у закладах освіти, лікувально-оздоровчих закладах та реабілітаційних центрах.

Ознайомлення студентів із формами партнерської взаємодії фахівців, що здійснюють комплексний супровід дітей із тяжкими порушеннями мовлення.

Формування теоретичної бази знань про завдання, зміст, форми та методи реалізації комплексного супроводу дітей з тяжкими порушеннями мовлення.

Підготовка до практичного втілення набутих знань в умовах освітнього, лікувально-оздоровчого та корекційно-реабілітаційного середовища.

Сформувані вміння і навички налагодження конструктивної співпраці членів команди супроводу дитини з тяжкими порушеннями мовлення.

Виховні: сприяти ефективному використанню майбутніми логопедами форм, методів, засобів з метою успішної соціалізації дітей з тяжкими порушеннями мовлення.

Розвивальні: озброєння студентів варіативними технологіями організації співпраці фахівців комплексного супроводу дітей з тяжкими порушеннями мовлення в умовах освітнього, лікувально-оздоровчого та корекційно-реабілітаційного середовища.

Формування в майбутніх логопедів здатності до проведення оцінки ефективності співпраці фахівців, які входять до команди комплексного супроводу дитини з тяжкими порушеннями мовлення.

1.3. Програмні компетентності:

Інтегральна компетентність - здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК-1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)

ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-3. Здатність працювати в команді.

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК)

СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-7. Здатність до організації освітнього процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК-8. Здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища.

СК-9. Здатність до організації безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, у тому числі інклюзивного освітнього середовища.

СК-10. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або освітні проекти у сфері спеціальної та інклюзивної освіти

1.4. Програмні результати навчання:

РН 2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

РН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

РН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

РН 5. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

РН 6. Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.

РН 7. Робити фаховий внесок до професійних знань і практики та оцінювання результатів діяльності команди у сфері психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі, мотивувати учасників команди супроводу до досягнення спільних цілей.

РН 8. Приймати ефективні рішення з питань спеціальної та інклюзивної освіти, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати їх розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, зокрема, вимоги споживачів; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

РН 9. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при

обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

РН 11. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері спеціальної та інклюзивної освіти та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

РН 12. Організовувати та здійснювати методичний супровід процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах спеціальних закладів освіти та інклюзивного освітнього середовища.

РН 13. Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей дітей.

РН 14. Створювати та реалізовувати наукові розробки та/або освітні проєкти, спрямовані на підвищення якості організації освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами.

2. Інформаційний обсяг освітньої компоненти.

Змістовий модуль 1. Комплексний підхід до вивчення етіопатогенезу та психомовленнєвої симптоматики тяжких порушень мовлення у дітей

Поняття про функціональну систему мови та мовлення (ФСММ). Характеристика підсистем ФСММ. Теорії розвитку фонологічної системи мови. Концепції «фонетико-фонематичного» та «загального недорозвинення мовлення» в сучасній логопедичній науці. Механізми первинного недорозвинення мовлення у дітей. Формування рівня фонологічного та моторного програмування, розвиток акустико-артикуляційної бази. Механізми порушення звукової сторони мовлення у дітей. Особливості розвитку фонематичних процесів у дітей із ФФНМ. Характеристика порушень звуковимови. Вплив недорозвинення фонетико-фонематичних процесів на оволодіння дітьми лексикою і граматиною рідної мови.

Етіологія та патогенез ЗНМ. Клінічна класифікація ЗНМ. Клініко-психологічні прояви ЗНМ у дітей різних груп. Механізми порушення лексико-граматичної та прагматичної сторони мовлення.

Лінгвопатологічні симптоми ЗНМ. Загальна характеристика. Симптоми порушення звукових характеристик мовлення (симптоми порушення експресивного рівня; симптоми порушення імпресивного рівня). Симптоми лексико-граматичних порушень (симптоми порушення граматичного оформлення висловлювання; симптоми порушення синтаксичного оформлення висловлювання; експресивний та імпресивний дисграматизми).

Психолого-педагогічний підхід до характеристики дітей із ЗНМ. Загальна характеристика. Діти із I рівнем ЗНМ. Діти із II рівнем ЗНМ. Діти із III рівнем ЗНМ. Діти із IV рівнем ЗНМ.

Методичні засади комплексної оцінки стану психомовленнєвого розвитку дітей з тяжкими порушеннями мовлення. Дослідження психомоторних функцій. Дослідження стану опанування фонетико-фонематичною стороною мовлення дітьми (мета, завдання, принципи, форми, методи, прийоми, вимоги до вибору мовленнєвого матеріалу, етапи). Методика дослідження стану фонематичного сприйняття. Методика дослідження стану фонематичних уявлень. Методика дослідження сформованості навичок фонематичного аналізу. Методика дослідження артикуляційного праксису (кінестетичного та кінетичного). Методика дослідження стану звуковимови. Методика дослідження імпресивного словника. Методика дослідження експресивного словника. Методика дослідження стану розуміння логіко-граматичних конструкцій. Методика дослідження граматичного оформлення мовлення. Методика дослідження комунікативних умінь та навичок (діалогічне та монологічне мовлення).

Змістовий модуль 2. Методичні засади щодо організації взаємодії фахівців під час комплексного супроводу дітей з тяжкими порушеннями мовлення в умовах лікувально-оздоровчого та корекційно-реабілітаційного середовища.

Організація корекційно-розвивальної роботи з дітьми із тяжкими порушеннями мовлення в умовах спеціальної логопедичної групи. Методичні рекомендації щодо проведення логопедичних занять з дітьми із ФФНМ. Загальні методичні вимоги. Методичні рекомендації щодо проведення логопедичних занять формування звуковимови у дітей із ФФНМ. Методичні рекомендації щодо проведення логопедичних занять формування граматичної будови мовлення у дітей із ФФНМ. Методичні рекомендації щодо проведення логопедичних занять з підготовки дітей із ФФНМ до навчання грамоти. Профілактика недорозвинення мовленнєвої функції у дітей раннього віку із затримкою мовленнєвого розвитку.

Методичні засади організації корекційно-розвивальної роботи в спеціальній групі для дітей із ЗНМ. Етапи логопедичної роботи з дітьми із ЗНМ в умовах спеціальної групи. Загальна характеристика. Перший рік навчання дошкільників із ЗНМ. Особливості організації корекційно-розвивальної роботи. Методичні рекомендації до планування та проведення занять з формування лексико-граматичних уявлень. Вимоги до планування занять з розвитку зв'язного мовлення (перший рік навчання). Вимоги до планування занять з формування фонетичної сторони мовлення. Другий рік навчання. Особливості організації корекційно-розвивальної роботи. Методичні рекомендації до планування та проведення занять з удосконалення лексико-граматичних уявлень. Вимоги до планування занять удосконалення навичок звукового аналізу. Вимоги до планування занять з розвитку зв'язного мовлення (другий рік навчання). Особливості корекційно-розвивальної роботи із першокласниками із ЗНМ.

3. Рекомендована література.

Основна література:

3. Вступ до абілітації та реабілітації дітей з обмеженнями життєдіяльності: Навчально-методичний посібник. К.: ГЕРБ, 2007. 288с.

4. Кабельнікова Н.В. Первинне недорозвинення мовлення: лінгвопатологічний, клінічний та психолого-педагогічний аспекти: навчально-методичний посібник Н.В.Кабельнікова. – Херсон: Борисфен-про, 2017. – 253с.

Додаткова література:

1. Корнев А.Н. Основы логопатологии детского возраста: клинические и психологические аспекты. – СПб: Речь, 2006. – 380с.

2. Коррекционно-педагогическая работа в дошкольных учреждениях для детей с нарушениями речи / Под ред. Ю.Ф.Гаркуши. – М.: Сфера, 2007. – 111с.

3. Логопедія: Підручник /за ред. М.К.Шеремет. К.: Вид. Дім «Слово», 2019. 783с.

4. Рібцун Ю.В. Професійний довідник учителя-логопеда ДНЗ. – Харків: Основа, 2012. – 239с.

5. Науково-теоретичні засади розвитку, корекції та реабілітації дітей з психофізичними вадами : монографія / за ред. Томіч Л.М. Бердянськ : Видавець Ткачук О.В., 2010. 370 с.

Електронні посібники:

1. Порошенко М.А. Інклюзивна освіта. К.: Агенство «Україна», 2019. 300с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvne-navchannya/posibniki/inkluziyavnz.pdf>.

2. Теорія і практика інклюзивної освіти: навчально-методичний посібник / Упорядник Бондар К. М. Проект «Підтримка інклюзивної освіти у м. Кривий Ріг», 2019. 170 с. URL: <http://dano.dp.ua/attachments/article/BA.pdf>.

3. Швець О.І. Особливості організації роботи логопеда в умовах навчально-реабілітаційного центру. Кам'янець-Подільський, 2012. 70с. URL: http://bnrc-kam-pod.at.ua/Pedagogu/Shvets/dosvid_roboti_shvec.pdf.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання.

Усне опитування, контрольна робота, виконання практичного завдання.

5. Засоби діагностики успішності навчання.

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю: усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування; усного обговорення методичних проблем; метод письмового контролю здійснюється за допомогою контрольних робіт, тестових завдань, творчих робіт, які мають сприяти підвищенню мотивації студентів-майбутніх фахівців до освітньо-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному та письмовому контролю.

ЛОГОПЕДИЧНА РОБОТА З ДІТЬМИ ІЗ АУТИСТИЧНИМ СПЕКТРОМ ПОРУШЕНЬ

Навчальна програма обов'язкової компоненти освітньої програми «Спеціальна освіта. Логопедія» циклу професійної підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта спеціалізацією 016.01 Логопедія галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Програма розроблена Ільїною Н.В., доцентом кафедри спеціальної освіти, кандидатом педагогічних наук.

Вступ. Програма вивчення навчальної дисципліни «Логопедична робота з дітьми із аутистичним спектром порушень» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта, спеціалізацією 016.01 Логопедія.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні та методичні засади організації та здійснення логопедичної корекції комунікативно-мовленнєвого розвитку у дітей з розладами аутистичного спектру.

Міжпредметні зв'язки: зазначена освітня компонента має тісні взаємозв'язки із вивченням таких дисциплін як «Психолого-педагогічний супровід осіб з сенсорними порушеннями», «Організація інклюзивного навчання в закладі загальної середньої освіти», «Психокорекція осіб з тяжкими порушеннями мовлення», «Супровід родин дітей з тяжкими порушеннями мовлення», «Логопедична корекція системних порушень мовлення», «Логопедичний практикум». Вивчення особливостей організації та здійснення логопедичної корекції комунікативно-мовленнєвого розвитку у дітей з розладами аутистичного спектру в подальшому сприятиме формуванню професійної компетентності вчителя-логопеда, логопеда, вчителя з корекційної освіти у закладах, що надають освітні послуги особам з інвалідністю та дітям з особливими освітніми потребами

1. Мета та завдання освітньої компоненти.

1.1. Мета курсу: забезпечити теоретичну і практичну готовність здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня здійснення своєчасної корекції порушення комунікативно-мовленнєвої сфери у дітей з розладами аутичного спектру дошкільного і молодшого шкільного віку засобами корекційного навчання і виховання.

1.2. Завдання курсу:

Основними завданнями вивчення дисципліни «Логопедична робота з дітьми із аутистичним спектром порушень» є:

Пізнавальні: ознайомлення з досягненнями сучасної теорії та практики вітчизняної і зарубіжної спеціальної психології та логопедії, а також особливостями проведення логопедичної роботи з дітьми із порушеннями аутистичного спектру; оволодіння системою загальнотеоретичних та спеціальних професійних знань про закономірності корекційного навчання комунікативно-мовленнєвої діяльності дітей з розладами аутистичного спектру.

Методичні: оволодіння науково обґрунтованими методами логопедичної корекції порушень мовлення у дітей із аутизмом.

Практичні: формування знань, умінь і навичок здійснення корекційно-логопедичної роботи з дітьми з розладами аутистичного спектру.

1.3. Програмні компетентності:

Після успішного завершення дисципліни здобувач формуватиме наступні програмні компетентності та результати навчання:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі спеціальної освіти, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог до професійної, навчальної або дослідницької діяльності

Загальні компетентності

ЗК 6. Здатність виявляти, ставити, обґрунтовано вирішувати проблеми в галузі спеціальної освіти, спроможність забезпечувати їх оцінювання і прогнозування шляхів ефективного розв'язання.

ЗК 11. Здатність виконувати професійну діяльність у відповідності до стандартів якості, вміння управляти комплексними діями або проектами.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

ФК 3. Комунікативно-педагогічна (здатність розпізнавати і реагувати на різноманітний склад учнів за етіологією та патогенезом, розробляти індивідуальну траєкторію, налагоджувати професійно-педагогічну та корекційно-педагогічну взаємодію з дітьми з ТПМ).

ФК 6. Орієнтаційно-прогностична (впроваджувати в корекційно-освітній процес компетентнісний та особистісно зорієнтований підходи щодо оцінювання індивідуальних навчальних досягнень дітей з особливими освітніми потребами, в тому числі і порушеннями мовленнєвого розвитку).

ФК 9. Інформаційно-аналітична (здатність до застосування знань основних принципів, правил, прийомів і форм педагогічної комунікації; вміння використовувати різноманітні інформаційні джерела та способи отримання інформації у професійних цілях, продумано й виважено будувати процес корекційно-педагогічного спілкування).

ФК 12. Діагностико-прогностична (здатність здійснювати діагностику стану психофізичного розвитку дитини з мовленнєвими порушеннями та передбачати результати корекційно-розвиткової роботи).

1.4. Програмні результати навчання:

ПРН 1. Володіє системними, усвідомленими спеціальними знаннями, набутими в процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи.

ПРН 2. Володіє загально-теоретичними знаннями в обсязі, необхідному для вирішення освітніх, корекційно-розвивальних, науково-дослідницьких, організаційних та інших фахових завдань.

ПРН 3. Володіє знаннями про сучасні світові та вітчизняні тенденції розвитку логопедії, спеціальної освіти і спеціальної психології, володіє інноваційними педагогічними технологіями викладання фахових дисциплін у закладах спеціальної освіти та у закладах вищої освіти.

ПРН 5. Володіє знаннями спеціально дидактичних та методичних основ корекційної освіти дітей з порушеннями психофізичного та мовленнєвого розвитку.

ПРН 6. Володіє методиками корекційно-розвиткової роботи з особами з порушеннями психофізичного розвитку і мовлення; здійснює її інформаційне, дидактичне, кадрове, фінансове та ін. види забезпечення.

ПРН 8. Вміє планувати та прогнозувати результати власної корекційно-освітньої діяльності.

ПРН 12. Здатний ефективно застосовувати методику логопедичної роботи відповідно до етіології, патогенезу мовленнєвих порушень, вікових та індивідуальних особливостей суб'єкта корекції чи реабілітації.

ПРН 13. Володіє методикою психодіагностичного спостереження та обстеження, змістом психокорекційної роботи, спрямованої на корекцію та розвиток психічних процесів, мовлення, особистісної сфери; проваджує в практику новітні досягнення спеціальної психології

ПРН 14. Володіє методами, формами взаємодії та спілкування з батьками чи особами, які виховують дитину з особливими освітніми потребами (з порушеннями мовлення).

ПРН 17. Володіє навичками побудови корекційно-розвивального середовища для осіб з порушеннями психофізичного та мовленнєвого розвитку різного віку.

ПРН 20. Здатний створювати мікроклімат в колективі дітей (учнів) на основі гуманізму, демократії, доброзичливої вимогливості.

2. Інформаційний обсяг освітньої компоненти.

Змістовий модуль 1. Феноменологія розвитку дітей з розладами аутистичного спектру.

Історія вивчення проблеми аутизму. Визначення та основні поняття теми. Причини виникнення порушень аутистичного спектру. Класифікація аутизму. Клініко-психологічні особливості дітей з аутизмом. Сенсорний розвиток дітей із аутизмом. Особливості психічного розвитку дітей з аутизмом на першому році життя. Особливості психічного розвитку дітей з раннім дитячим аутизмом в переддошкільному віці. Особливості психічного розвитку у дітей з аутизмом у дошкільному віці. Характеристика мовленнєвої діяльності, мовленнєвої активності у дітей з аутистичними порушеннями. Особливості мовленнєвого розвитку дітей з аутизмом. Класифікації аутизму із врахуванням мовленнєвого розвитку.

Змістовий модуль 2. Організація та методика логопедичної роботи з дітьми із розладами аутистичного спектру.

Оцінка індивідуального рівня розвитку навичок комунікативно-мовленнєвої сфери. Планування роботи. Умови формування комунікативної та мовленнєвої активності дітей з аутизмом. Напрями корекційної роботи з комунікативно-мовленнєвого розвитку. Логотерапія як метод подолання розладів мовлення при аутизмі.

Напрями розвитку мовленнєвої та комунікативної діяльності у відповідності до груп дітей з аутизмом за О.С. Нікольською. Розвиток розуміння мовлення. Розвиток можливості активно користуватися мовленням. Специфіка навчання навичкам читання та письма дітей з аутизмом.

Умови та способи навчання комунікації. Використання методу базальної стимуляції в роботі з дітьми із розладами аутистичного спектру. Навчання комунікації за допомогою природних експресивних засобів. Макатон як спосіб підтримуючої комунікації. Використання піктограм у розвитку комунікації. Комунікація за допомогою картинних символів. Навчання комунікації за допомогою стандартизованих наборів символів.

3. Рекомендована література

Основна література:

1. Марченко І. С. Педагогічні технології комунікативного розвитку дітей із тяжкими порушеннями мовлення (логопедична робота): Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. К.: ДІА, 2016. 148 с.

2. Мамайчук І.І. Поміч психолога детям с аутизмом. СПб.: Речь, 2007. 288 с.

3. Логопедія : підручник. За ред. М. К. Шеремет. [вид. 3-тє, перер. та доповн.]. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2015. 776с.

4. Никольская О.С., Баенская Е.Р., Либинг М.М. Аутичный ребенок. Пути помощи. М.: Теревинф, 2000. 336 с.

Додаткова література:

1. Каган В. Е. Аутизм у детей. - Л.: Медицина, 1981. 208 с.
2. Дети с нарушением общения: Ранний детский аутизм / Лебединская К. С., Никольская О. С., Баенская Е.Р. и др. М.: Просвещение, 1985. 96с.
3. Лебединская К.С., Никольская О.С. Диагностика раннего детского аутизма. М.: Просвещение, 1991. 217с.
4. Дети и подростки с аутизмом. Психологическое сопровождение / О.С. Никольская, Е.Р. Баенская, М.М. Либлинг, И. А. Костин, М.Ю. Веденина, А.В. Аршатский, О.С. Аршатская. М.: Теревинф, 2005. 224 с.
5. Шульженко Д.І. Аутизм - не вирок. Львів : Кальварія, 2010. 224 с.
6. Шульженко Д.І. Основи психологічної корекції аутистичних порушень у дітей: монографія. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. 385 с.
4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен.
5. Засоби діагностики успішності навчання– контрольна робота, тести, питання до екзамен.

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю: усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування; усного обговорення методичних проблем; метод письмового контролю здійснюється за допомогою контрольних робіт, тестових завдань, творчих робіт, які мають сприяти підвищенню мотивації студентів-майбутніх фахівців до освітньо-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному та письмовому контролю.

ЛОГОПЕДИЧНИЙ СУПРОВІД ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

Навчальна програма обов'язкової компоненти освітньої програми «Логопедія» циклу професійної підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта спеціалізацією 016.01 Логопедія галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Програма розроблена Ільїною Н.В., доцентом кафедри спеціальної освіти, кандидатом педагогічних наук.

Вступ. Програма вивчення навчальної дисципліни «Логопедичний супровід з особливими освітніми потребами» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта, спеціалізацією 016.01 Логопедія.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні та методичні засади організації логопедичного супроводу осіб з особливими освітніми потребами, зокрема з порушеннями мовленнєвого розвитку.

Міжпредметні зв'язки: зазначена освітня компонента має тісні взаємозв'язки із вивченням таких дисциплін як «Інноваційні технології в освітньо-корекційній роботі з дітьми з тяжкими порушеннями мовлення», «Організація взаємодії фахівців під час комплексного супроводу дітей з тяжкими порушеннями мовлення в умовах лікувально-оздоровчого та корекційно-реабілітаційного середовища», «Актуальні проблеми спеціальної педагогіки, психології та інклюзивної освіти». Вивчення особливостей організації логопедичного супроводу осіб з особливими освітніми потребами в подальшому сприятиме формуванню професійної компетентності вчителя-логопеда, логопеда, вчителя з корекційної освіти у закладах, що надають освітні послуги особам з інвалідністю та дітям з особливими освітніми потребами

1. Мета та завдання освітньої компоненти.

1.1. Мета курсу: забезпечити теоретичну і практичну готовність здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня до планування, організації і здійснення ефективного

логопедичного супроводу осіб з особливими освітніми потребами, зокрема з мовленнєвими порушеннями.

1.2. Завдання курсу:

Пізнавальні: ознайомити здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня з нормативно-правовою базою, відповідно до якої в Україні здійснюється організація логопедичного супроводу осіб з особливими освітніми потребами, регламентується і контролюється робота логопеда в освітніх та медичних закладах; розкрити принципи, завдання, особливості планування та логопедичного супроводу осіб з особливими освітніми потребами в різних закладах по лінії МОН, МОЗ та Міністерства соціальної політики; ознайомити з особливостями організації логопедичного супроводу батьків, що виховують дітей з особливими освітніми потребами.

Розвивальні: сприяти розвитку особистості майбутнього логопеда, корекційного педагога, розвитку рівня його культури та ерудиції.

Виховні: виховання в здобувачах освіти соціальної активності, високих етичних та моральних професійних і загальнолюдських якостей, сумлінного ставлення до професійної діяльності.

1.3. Програмні компетентності:

Після успішного завершення дисципліни здобувач формуватиме наступні програмні компетентності та результати навчання:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти

Загальні компетентності

ЗК-1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)

ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-3. Здатність працювати в команді.

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК-9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК-3. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-7. Здатність до організації освітнього процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК-8. Здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища.

СК-9. Здатність до організації безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, у тому числі інклюзивного освітнього середовища.

СК-10. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або освітні проекти у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

1.4. Програмні результати навчання:

РН 1. Здійснювати аналіз еволюційних процесів у сфері освіти осіб з особливими освітніми потребами, обґрунтовувати власне бачення шляхів розв'язання наявних проблем.

РН 2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

РН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

РН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

РН 5. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

РН 6. Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.

РН 8. Приймати ефективні рішення з питань спеціальної та інклюзивної освіти, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати їх розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, зокрема, вимоги споживачів; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

РН 9. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

РН 10. Відшуковувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

РН 11. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері спеціальної та інклюзивної освіти та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

РН 12. Організовувати та здійснювати методичний супровід процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах спеціальних закладів освіти та інклюзивного освітнього середовища.

РН 13. Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей дітей.

РН 14. Створювати та реалізовувати наукові розробки та/або освітні проекти, спрямовані на підвищення якості організації освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами.

2. Інформаційний обсяг освітньої компоненти.

Змістовий модуль 1. Методичні засади організації логопедичного супроводу

Значення оволодіння правильним мовленням для формування особистості. Визначення та основні завдання логопедичного супроводу. Логопедична служба, організація її роботи. Принципи та методи обстеження дітей з порушенням мовлення. Схема логопедичного обстеження дітей із ФФНМ. Схема логопедичного обстеження дітей із ЗНМ. Специфіка логопедичного обстеження дітей з різними порушеннями мовлення.

Етико-деонтологічні аспекти організації роботи з батьками дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку. Взаємодія логопеда з батьками. Принципи роботи логопеда з сім'єю. Основні завдання логопедичного супроводу родини. Форми роботи з батьками у логопедичній практиці. Логопедичне консультування, його роль в системі логопедичного супроводу батьків.

Принципи логопедичного консультування. Форми логопедичного консультування: діагностування та надання рекомендацій. Моделі консультування: медична, діагностична, психологічна, соціальна, педагогічна. Стратегії надання допомоги дітям з відхиленнями в мовленнєвому розвитку. Концепції та моделі роботи логопеда, їх позитивні риси та недоліки.

Змістовий модуль 2. Специфіка організації логопедичної роботи в різних типах закладів

Нормативно-правові документи про дитинство. Нормативно-правові документи про освіту дітей. Нормативно-правові документи про дітей з особливими освітніми потребами. Система спеціальних закладів для організації логопедичної допомоги.

Організація логопедичної допомоги в умовах спеціального дошкільного закладу (групи). Комплектація дошкільних навчальних закладів (груп). Логопедична документація дошкільного закладу. Організація роботи шкільного логопункту. Обов'язки логопеда шкільного логопункту. Документація логопеда шкільного логопункту. Організація логопедичної служби у спеціальній школі для дітей з ТПМ. Специфіка роботи логопеда у школі для дітей із порушеннями інтелекту. Специфіка роботи логопеда у школі для дітей із порушеннями зору. Специфіка роботи логопеда у школі для дітей із порушеннями слуху. Специфіка роботи логопеда у школі для дітей із порушеннями опорно-рухового апарату.

Організація діяльності логопеда у поліклініці. Обов'язки логопеда поліклініки. Специфіка роботи логопеда у дитячій поліклініці. Профілактична робота логопеда у дитячій поліклініці. Диспансеризація дітей з вадами мовлення в умовах дитячої поліклініки. Організація роботи логопеда у інших закладах охорони здоров'я.

3. Рекомендована література

Основна література:

1. Довідник учителя-логопеда /Авт.-упор. Лупінович С.М. – Тернопіль: Мандрівець, 2008. 112с.
2. Елецкая О.В., Горбачевская Н.Ю. Организация логопедической работы в школе. М.: Сфера, 2005. 189 с.
3. Логопедія : підручник. За ред. М. К. Шеремет. [вид. 3-тє, перер. та доповн.]. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2015. 776с.

Додаткова література:

1. Колупаєва А.А., Савчук Л.О. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання. Видання доповнене та перероблене: наук.-метод. посіб. К.: Видавнича група «АТОПОЛ», 2011. 274 с.
2. Мазанова Е.В. Школьный логопункт. Документация, планирование и организация коррекционной работы. - М.: ГНОМ и Д, 2009. 125с.
3. Малярчук А. Я. Обстеження мовлення дітей К., Літера ЛТД, 2003. 104 с.
4. Миронова С. Концептуальна модель діяльності сучасного корекційного педагога. Дефектологія. – № 1. – 2007. С. 3-6.
5. Миронова С. Особливості професійної діяльності корекційного педагога у роботі з сім'ями, що виховують дітей з порушеннями у розвитку / С. Миронова // Дефектологія. – № 4. – 2006. – С. 27–30.
6. Пінчук Ю. Модель професійної компетентності вчителя-логопеда. Дефектологія. – № 2. 2007. С.13-19.
7. Поваляева М.А. Справочник логопеда. Ростов-на-Дону: Феникс, 2001. 448 с.
8. Трофименко Л. І. Діагностика та корекція загального недорозвитку мовлення у дітей: навчально-методичний посібник . К.: Інститут спеціальної педагогіки НАПН України. 2012. 72 с.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Нормативно-правова база щодо організації логопедичної допомоги в Україні:

1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0059-93>
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/305-2003-п>
3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0414-06>
4. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-п>
4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен.
5. Засоби діагностики успішності навчання– контрольна робота, тести, питання до екзамен.

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю: усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування; усного обговорення методичних проблем; метод письмового контролю здійснюється за допомогою контрольних робіт, тестових завдань, творчих робіт, які мають сприяти підвищенню мотивації студентів-майбутніх фахівців до освітньо-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному та письмовому контролю.

МЕТОДИКА ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З ПОРУШЕННЯМИ РОЗУМОВОГО РОЗВИТКУ

Навчальна програма вибіркової компоненти освітньої програми циклу професійної підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта. 016.02.Олігофренопедагогіка галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Програма розроблена Образцовою О.М., викладачем кафедри спеціальної освіти, кандидатом педагогічних наук.

Вступ. Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Методика профорієнтаційної роботи з дітьми із порушенням розумового розвитку» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Олігофренопедагогіка».

Зміст навчальної дисципліни скерований на подальше вдосконалення вузівської підготовки кваліфікованих педагогічних кадрів з дітьми з особливими освітніми потребами, організацією профорієнтаційної роботи з учнями із порушеннями інтелекту та поліпшення системи профорієнтаційної та корекційно-розвивальної, реабілітаційної роботи в закладах спеціальної середньої освіти.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є спеціальна методика профорієнтаційної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, організації роботи в умовах закладів спеціальної освіти, закладів загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням, центрів реабілітації для дітей з інвалідністю.

Міждисциплінарні зв'язки. Освітня компонента взаємопов'язана з такими дисциплінами, як: «Методика профорієнтаційної роботи з дітьми з порушеннями розумового розвитку», «Діагностика та супровід дитини зі спектром аутичних порушень», «Психолого-педагогічний супровід осіб з сенсорними порушеннями. Організація інклюзивного навчання в закладі загальної середньої освіти», «Психологічне консультування та корекція в системі спеціальної та інклюзивної освіти», «Методика викладання фахових дисциплін у закладах вищої освіти», «Дидактичні основи викладання фахових дисциплін у закладах загально-середньої освіти з інклюзивною формою навчання», «Спецметодика роботи з дітьми з помірними та тяжкими порушеннями інтелекту».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета курсу: формування у здобувачів вищої освіти здатності до інноваційної діяльності у процесі професійної компетентності, щодо здійснення корекційної функції через озброєння сучасними методиками корекційно-розвивальної роботи та методиками здійснення професійного вибору та профорієнтації у дітей з порушеннями розумового розвитку в умовах закладів загальної та спеціальної середньої освіти, центрів реабілітації для дітей з інвалідністю.

1.2. Завдання курсу: в результаті вивчення дисципліни здобувач має володіти теоретичними знаннями щодо:

▣ способів ознайомлення дітей з порушеннями інтелекту з професіями та правилами їх вибору;

- ❑ виховання спрямованості на самопізнання як основу професійного самовизначення;
 - ❑ формування вміння зіставляти свої здібності з вимогами щодо набуття конкретної професії, складати на цій основі реальний план оволодіння професією;
 - ❑ шляхів здобуття професії, потреби регіону в актуальних професіях.
- Уміннями та навичками:
- ❑ аналізувати нововведення в роботі з дітьми із порушеннями інтелекту з позиції їх доцільності у корекційно-розвивальному процесі;
 - ❑ сучасних інноваційних технологій, що можуть використовуватися у профорієнтаційній роботі з дітьми з особливими освітніми потребами;
 - ❑ розробляти та застосовувати систему проведення профорієнтаційної роботи з учнями із порушеннями інтелекту;
 - ❑ узагальнювати здобувачами вищої освіти теоретичних і прикладних знань про організацію профорієнтаційної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, зокрема з порушеннями інтелектуального розвитку;
 - ❑ аналізувати й оцінювати ефективність профорієнтаційної роботи в системі спеціальної та інклюзивної освіти.

1.3. Програми компетентності:

Загальні компетентності (ЗК)

К 5. Здатність працювати з інформацією, знати інформаційні потреби суспільства, інформаційно-пошукові ресурси та вміння управляти інформацією в професійній діяльності.

ЗК 6. Вміння виявляти, ставити обґрунтовано вирішувати проблеми в галузі спеціальної освіти, спроможність забезпечувати їх оцінювання і прогнозування шляхів ефективного розв'язання.

ЗК7. Здатність до ділового спілкування з фахівцями та експертами різного рівня інших галузей знань.

Фахові компетентності (ФК)

Теоретико-методологічна (здатність до застосування знань провідних гуманістичних теорій, концепцій, вчень щодо виховання і навчання осіб з обмеженими психофізичними можливостями; дотримуватись їх у житті та професійній діяльності, дотримуватись цінностей та професійних переконань під час діяльності в галузі спеціальної освіти; відстоювати власні корекційно-педагогічні навчально-реабілітаційні переконання).

ФК 2. Предметно-методична (вміння ефективно застосовувати методи, прийоми, форми та засоби колекційного навчання і виховання в закладах спеціальної освіти, психолого-педагогічну, корекційно-методичну роботу з дітьми з особливими освітніми потребами в різних типах спеціальних освітніх закладів).

ФК 4. Корекційно-розвиткова (здатність виконувати корекційно-освітню роботу з профілактики, подолання вад психофізичного розвитку дітей з порушенням інтелекту, мовлення в освітньому реабілітаційному процесі незалежно від типу закладу і форми організації освітньої діяльності розвитку дитини).

ФК 7. Проектувальна (здатність розробляти, адаптувати та впроваджувати освітні програми та навчальні матеріали, які забезпечують індивідуальний та диференційований підхід щодо осіб з особливими потребами залежно від етіології та патогенезу).

ФК 8. Організаційна (здатність здійснювати корекційно-розвитковий процес з урахуванням індивідуальних, психічних, фізичних особливостей осіб з порушенням розвитку: мовлення, слуху, зору, інтелекту, опорно-рухового апарату тощо у закладах дошкільної і загально-середньої освіти з інклюзивним навчанням в спеціальних школах, реабілітаційних установах тощо).

ФК 9. Інформаційно-аналітична (здатність до застосування знань основних принципів, правил, прийомів і форм педагогічної комунікації; вміння використовувати різноманітні інформаційні джерела та способи отримання інформації у професійних цілях, продумано й виважено будувати процес корекційно-педагогічного спілкування).

ФК 10. Психологічна компетентність (можливість створення сприятливих психологічних, психотерапевтичних передумов, що сприяють налаштуванню осіб з

особливими освітніми потребами на процеси: навчання, виховання, розвитку, корекції, реабілітації чи абілітації, здатність до проведення консультування учнів і батьків з психолог-педагогічних питань).

ФК 12. Діагностико-прогностична (здатність здійснювати діагностику стану психофізичного розвитку дитини з особливими освітніми потребами та передбачати результати корекційно-розвиткової роботи).

1.4. Програмні результати навчання:

ПРН 5. Володіє знаннями спеціально-дидактичних та методичних основ колекційної освіти дітей з порушеннями психофізичного розвитку.

ПРН 6. Володіє методиками корекційно-розвиткової роботи з особами з порушеннями психофізичного розвитку і мовлення; здійснює її інформаційне, дидактичне, кадрове, фінансове та ін. види забезпечення.

ПРН 8. Вміє планувати та прогнозувати результати власної корекційно-освітньої діяльності.

ПРН 9. Володіє методикою проведення лекційних, практичних, семінарських занять із колекційної педагогіки спеціальної психології у закладах вищої освіти.

ПРН 12. Здатний ефективно застосовувати методику логопедичної роботи відповідно до етіології, патогенезу мовленнєвих порушень, вікових та індивідуальних особливостей суб'єкта корекції чи реабілітації.

ПРН 14. Володіє методами, формами взаємодії та спілкування з батьками чи особами, які виховують дитину з особливими освітніми потребами.

ПРН 17. Володіє навичками побудови корекційно-розвивального середовища для осіб з порушеннями психофізичного розвитку різного віку.

ПРН 19. Здатний аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів.

ПРН 20. Здатний створювати мікроклімат в колективі дітей (учнів) на основі гуманізму, демократії, доброзичливої вимогливості.

2. Інформаційний обсяг освітніх компонентів.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістовних модулів:

1. Теоретичні питання професійної орієнтації учнів з порушеннями інтелекту.

2. Методика проведення профорієнтаційної роботи з учнями з порушенням інтелектуального розвитку.

Змістовний модуль 1. Теоретичні питання професійної орієнтації учнів з порушеннями інтелекту.

Позакласна робота з трудового виховання учнів спеціальної школи. Масові форми і методи позакласної роботи: бесіди, розповіді про трудову діяльність дорослих; зустрічі з робітниками різних професій, випускниками школи; перегляд діафільмів, кінофільмів, презентацій, присвячених різним професіям; конкурси з виготовлення виробів учнями (іграшок, костюмів, народних промислів, наочних посібників), виставки дитячих робіт; ремонт шкільного обладнання, підручників; класні та загальношкільні виховні заходи з профорієнтації; посадка дерев, квітів тощо.

Мотивація учіння. Інтерес учня до навчальної діяльності. Пізнавальна активність учнів.

Контроль і врахування успішності учнів на уроках трудового навчання. Завдання контролю і врахування успішності учнів. Вимоги до контролю і врахування успішності учнів. Види навчального контролю. Способи (методи) контролю і перевірки навчальних досягнень учнів. Критерії опанування навчальними досягненнями (компетенціями) учнями. Зміст когнітивного компонента: повнота, правильність, системність, узагальненість, міцність, дієвість. Практичний (поведінковий): самостійність, точність (відповідність зразку чи документації), звіт про виконану роботу, адекватність самооцінки, відповідність часовому нормативу. Мотиваційний компонент: позитивне-негативне ставлення, стійкість – тимчасовість мотивації. Ціннісно-змістовий компонент, здатність до

емоційно-вольової регуляції процесу і результату прояву трудової (професійно-трудової) компетентності. Види карток-завдань. Критерії оцінки тестового контролю знань. Пам'ятка учителю для проведення контролю і оцінки знань учнів.

Змістовний модуль 2. Практика професійного відбору та профорієнтації учнів з порушенням інтелектуального розвитку.

Завдання і зміст трудового навчання у старших класах спеціальної школи. Нові Державні освітні стандарти про компетентність як нову якість оцінки діяльності загальноосвітніх середніх і спеціальних шкіл.

Методи, форми та засоби проведення профорієнтаційної роботи з учнями з порушеннями інтелектуального розвитку. Ознайомлення з професіями. Формування навичок та умінь до певної професії. Типи професій: «людина-людина», «людина-природа», «людина-знакова система», «людина-техніка», «людина-художній образ».

Особливості профорієнтації в спеціальній школі. Професійна визначення школярів з вадами інтелекту, як кінцева мета і результат профорієнтаційної роботи. Планування профорієнтаційної роботи в школі. Профпропаганда, профінформування, профконсультація, профадаптація – важливі складові профорієнтаційної роботи. Завдання і зміст використання її складових залежно від віку: в молодших, старших класах. Зміст педагогічного і психологічного вивчення учнів для профпідбору. Зміст роботи класного керівника молодших і старших класів, психолога, бібліотекаря, вчителя трудового навчання, медичних фахівців з профорієнтації. Обладнання кабінету, куточка з профорієнтації в школі. Професіограми. Профорієнтаційне тестування. Опитувальник ДДО, Т.Айзенка, С.Клімова. Модифікація тесту Голланда. Опитувальник професійних схильностей Л.Йоваші. «Карта інтересів» А.Є. Голомштока. Визначення соціально-психологічних установок особистості (методика О.Ф. Потьомкіної). Професіограми. Протипоказання щодо вибору професій. Складання резюме. Нормативні і вибіркові навчальні дисципліни спеціальностей, яким навчають учнів спеціальної школи: кравець, вишивальниця, в'язальниця, столяр, слюсар, озеленювач (працівник зеленого господарства). Тематика, форми позакласних виховних заходів з профорієнтації, екскурсії на виробництво. Зміст профорієнтаційної роботи з батьками учнів, випускниками школи.

3. Рекомендована література.

Основна література:

1. Бондар В.І. Підготовка учнів допоміжної школи до самостійної трудової діяльності. – К.: Рад. шк., 1988. – 128 с.

2. Висоцька А.М. Комунікативні вміння як фактор виробничої адаптації розумово відсталих старшокласників / Дефектологія – №1. – 1997. – С.13-18.

3. Профконсультаційна робота зі старшокласниками / Під ред. Б.О. Федоришина. – К.: Рад. школа, 1980. –160 с.

Додаткова література

1. Аванесов В.О. Профессии в жизни человека // Школа и производство. – 1985. – №2. – С. 57-58. 2. Боровський А.Б., Потапенко Т.М., Щекин Г.В. Система методів профорієнтації. – К.:МЗУУП, 1993. – 164 с.

3. Гіренко Н.А. Сенсорний розвиток учнів допоміжної школи в процесі трудового навчання: Автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.03. – К.,1996. – 24 с.

4. Ібрагімова А.Р. Формування у розумово відсталих школярів умінь користуватися наочними засобами в практичній діяльності (на матеріалі трудового навчання). Автореф. дисс. канд. пед. наук. – К.: 2010. – 20 с.

5. Реалізація оновленого змісту освіти дітей з особливими потребами: початкова ланка: Навчально-методичний посібник / Н.Б. Адамюк, Л.Є. Андрусишина, О.О. Базилевська та ін.; НАПН України, Ін-т спец. педагогіки; За ред. В.В. Засенка, А.А. Колупаєвої, Н.О. Макарчук, В.І. Шинкаренко. – Київ, 2014. – 336 с.

Интернет-ресурси

Крок: клуб працівників спеціальної освіти <http://krok.org.ua>.

Корекційна освіта Херсонщини <http://corr.ks.ua>.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання.

Усне опитування, контрольна робота, диференційований залік, презентація.

5. Засоби діагностики успішності навчання

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю: усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування; усного обговорення методичних проблем; метод письмового контролю здійснюється за допомогою контрольних робіт, тестових завдань, творчих робіт, які мають сприяти підвищенню мотивації студентів-майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному та письмовому контролю.

ДИСЦИПЛІНИ ВІЛЬНОГО ВИБОРУ

ВИХОВАННЯ ЩАСЛИВОЇ ДИТИНИ

*Навчальна програма вибіркової компоненти другого
(магістерського) рівня вищої освіти*

Програма розроблена: Полевіковою О.Б., доцентом кафедри теорії та методики дошкільної та початкової освіти, кандидатом педагогічних наук, доцентом.

Вступ. Програма вивчення вибіркової освітньої компоненти «Виховання щасливої дитини» складена з метою підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Предметом вивчення освітньої компоненти є теоретико-методичні засади виховання щасливої дитини в сучасній сім'ї, зокрема питання ролі батьків у житті дитини; особливостей методик раннього розвитку; специфіки спілкування з дорослими та однолітками; мистецтва навчання; покарання та заохочення дітей; виховання надзвичайної дитини; численних способів допомоги батькам у важких життєвих обставинах з означеної проблеми та сучасний перспективний досвід виховання.

Міжпредметні зв'язки: опановуючи зазначений перелік знань, умінь і навичок, студенти мають актуалізувати знання з таких освітніх компонент як «Філософія», «Педагогіка», «Історія України».

1. Мета та завдання освітньої компоненти.

1.1. Мета: формування у молодого покоління здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усвідомленого батьківства, системи знань щодо виховання щасливої дитини в сучасній сім'ї, вивчення закономірностей, принципів, методів, форм, прийомів та засобів навчання і виховання дітей в умовах сьогодення; формування готовності до реалізації набутих педагогічних умінь та навичок у майбутньому.

1.2. Завдання:

Методичні: історико-генетичний аналіз проблеми виховання щасливої дитини в німецькій сім'ї;

науково-педагогічний аналіз теорії і практики сімейного виховання;

визначення сутності впливу соціально-економічних змін у суспільстві на процес виховання щасливої дитини в сучасній сім'ї;

виявлення пріоритетних тенденцій виховання щасливої дитини в сімейних умовах;
аналіз змісту, форм, методів та педагогічних умов виховання щасливої дитини;
виявлення перспективних педагогічних підходів до виховання щасливої дитини в сучасній сім'ї, що сприятимуть подальшому розвитку вітчизняної сімейної педагогіки.

Виховні: мотивація до усвідомленого батьківства, формування бажання бути компетентним батьком, здатним виховати щасливу дитину.

Розвивальні: розвиток творчого педагогічного мислення, озброєння студентів варіативними технологіями виховання щасливої дитини.

1.3. Програмні компетентності:

Результатом засвоєння студентами освітнього компоненту «Виховання щасливої дитини» є сформованість у них програмних компетенцій:

- когнітивних, що передбачають використання теорій і понять, а також приховані знання, надбані з досвідом;

- функціональних (уміння і ноу-хау), а саме те, що людина має уміти робити в освітньому середовищі, в галузі подальшого навчання або соціальної діяльності;

- особистісних, що передбачають сформованість поведінкових умінь у конкретних ситуаціях;

- етичних, що базуються на системі особистих і професійних цінностей;

- мовних, що передбачають формування навичок володіння державною мовою як в усній, так і письмовій формі;

- соціогенних і професійних, що мають на меті формування професійних, світоглядних і громадських якостей особистості, розвиток навичок спілкування, поглиблення інтелекту, мотивації та всієї системи ціннісних орієнтацій, формування соціальних цінностей у контексті зазначеної мети.

Програмні результати навчання

1. Розвиток у студентів педагогічного мислення, здатності до аналізу педагогічних явищ та процесів, стратегій і нових розробок у галузі освіти, виховання, розвитку і соціалізації особистості та їх планування та прогнозування.

2. Усвідомлення мети, основних завдань та способів їх досягнення в педагогічній діяльності та у власній родині.

3. Сформованість системи знань щодо теоретико-методичних засад виховання щасливої дитини в сучасній сім'ї, зокрема питання ролі батьків у житті дитини; особливостей методик раннього розвитку; специфіки спілкування з дорослими та однолітками; мистецтва навчання; покарання та заохочення дітей; виховання надзвичайної дитини застосовувати сучасні технології наукової організації педагогічної праці; аналізувати, узагальнювати і використовувати інноваційний педагогічний досвід, результати наукових досліджень).

4. Готовність до творчого використання педагогічних умінь та навичок у майбутній практичній діяльності.

2. Інформаційний обсяг освітньої компоненти.

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади виховання щасливої дитини в сучасній сім'ї.

Щастя як наукова категорія. Тлумачення дефініції. Теорії щастя. Проблема щасливої дитини в історії педагогічної науки. Вплив соціально-економічних змін на структуру, форми та функції сучасної сім'ї. Теорія поколінь.

Мистецтво щастя. Важливість щастя для нації. Складові щастя. Як обчислити щастя. Помилкові думки про щастя, або оманливе щастя. Перешкоди щастю. Парадокси щастя. Розстановка пріоритетів. Гонитва за перевагою. Прагнення до течії: Як працює Flower. Самоспівчуття і вдячність.

Надійна прихильність. Любов та обдарування. Творчий альтруїзм. Авторитетна природа. Психологічна реактивність. Шкала максимізатора. Особистісна відповідальність. Компенсаційні цілі. Техніка регулювання емоцій. Підтримка здорового образу життя. Почуття недовіри. Види довіри.

Переваги і судження. Ігнорування джерела всередині. Переваги усвідомленості.

Дитина в онтогенезі. Психологічні особливості та дитячі потреби з моменту народження. Етапи розвитку дітей. Дитячі вікові кризи. Розвиток дитячих талантів та здібностей. Прості і веселі способи допомоги батькам у важких життєвих обставинах (Як привчити до горщика).

Емоційний інтелект. Тлумачення дефініції. Передумови і структура емоційного інтелекту. Методи формування емоційного інтелекту.

Роль батьків у житті дитини. Найважливіші люди для дитини. Значення інших родичів у формуванні особистості дитини. Жінки, які фанатично виконують роль матері. Які це має наслідки? Дитячі страхи. Їх види. Рекомендації з подолання. Значення режиму в житті дитини.

Щастя і гендер. Сучасні особливості чоловіків та жінок. Відмінності у підходах до виховання хлопчиків та дівчаток. Особливості дитячої сексуальності. Дитячий онанізм. Як розмовляти з дітьми про ЦЕ.

Браття та сестри. Різні діти в одній сім'ї. Створення реальної системи очікувань по відношенню до дітей. Дитячі ревності.

Змістовий модуль 2. Система виховання щасливої дитини в сучасній сім'ї

Методики раннього навчання та розвитку дітей: їх користь та необхідність для дитини. Огляд методик раннього розвитку та додаткової освіти. Аргументи за і проти. Виховання у грі. Формування самооцінки та лідерських якостей дитини. Щастя творчості.

Сучасні освітні засоби для дітей. Класифікація сучасних освітніх засобів. Енциклопедія сучасних освітніх засобів. Сучасні освітні засоби – своїми руками. Сучасні освітні засоби – під руками. Ризики цифровізації. Книга в житті дитини. Як прилучити дітей до читання.

Щастя спілкування. Зворотній зв'язок стосовно діяльності дитини. Зворотній зв'язок стосовно поведінки дитини. Активне слухання. Правила й обмеження. Як спілкуватися з дитиною, якщо батьки не можуть жити разом. Золоті правила спілкування з дитиною. Хитрощі, що мусять знати усі батьки, які люблять своїх дітей. Способи потрапити до світу дитини і навчитися спілкуватися з нею на зрозумілій їй мові.

Щастя навчання: досвід Великобританії, Фінляндії та Японії. Призначення освіти. Наука проти традиційних уявлень. Чи можливі заохочення за допомогою винагороди. Некогнітивні здібності та успіх. Чи ефективно навчати в малих класах. Що таке гарний учитель.

Покарання та заохочення дітей. Боротьба мотивів. Залізний кулак в оксамитовій рукавичці. Таїна підкріплень. Як сказати дитині "Ні!". Авторитет в авторитеті. Як себе поводити, коли дитина не слухається.

Виховання надзвичайної дитини. Причини дивної поведінки дитини. Сильні та слабкі сторони надзвичайної дитини. Співпраця з надзвичайними дітьми. Планування успіху. Особливості спілкування.

3. Рекомендована література.

Основна література:

1. Вагнер Тоні, Дінтерсміт Тед. Мистецтво навчати. Як підготувати дитину до реального життя. К. : Наш формат, 2017. 312 с.

2. Курпатов Андрей. Счастливый ребёнок. Универсальные правила. Вильнюс : Alma littera, 2016. 320 с.

3. Курсінка Мері Шіді. Виховання надзвичайної дитини. Порадник для батьків надто активних, емоційних, вразливих, чутливих і наполегливих дітей. К. : Наш формат, 2018. 432 с.

4. Покусаева Олеся. Русские дети вообще не плюются. М. : АСТ, 2014. 352 с.

5. Сурженко О.П. Виховання щасливої дитини в сучасній німецькій сім'ї : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07. Луганськ, 2010. 186 с.

6. Гресь Анна. Книга родительских секретов. Х. : Основа, 2018. 287 с.

Додаткова література:

7. Гавриш Н.В. Філософія для дітей. Цікаві уроки для молодших школярів. К. : Слово, 2014. 232 с.
 8. Друкерман Памела. Французские дети не плюются едой. Секреты воспитания из Парижа. – М. : Синдбад Москва, 2014. 256 с.
 9. Козлов Н.И. Философские сказки для обдумывающих жизнь, или весёлая книга о свободе и нравственности. М. : Астрель: АСТ: ХРАНИТЕЛЬ, 2006 г. 481 с.
 10. Кудряшова Л.Д. 111 баек для руководителей. СПб. : Питер, 2012. 160 с.
 11. Лабиринт души. Терапевтические сказки / Под ред. О.В.Хухлаевой, О.Е.Хухлаева. М. : Академический Проект; Фонд «Мир», 2010. 275 с.
 12. Накамура Макико. Как сделать, чтобы ребёнок учился с удовольствием? Японские ответы на неразрешимые вопросы. М. : Эксмо, 2018. 176 с.
 13. Николаева Е.И. 111 баек для детских психологов. СПб. : Питер, 2011. 260 с.
 14. Павлов И.В. Общение с ребёнком. Тренинг взаимодействия. СПб. : Речь; М. : Сфера, 2008. 87 с.
 15. Піроженко Т.О. Прийняття дитиною цінностей. К. : Слово, 2018. 240 с.
 16. Практикум по психологическим играм с детьми и подростками / Под ред. М.Р.Битяновой. СПб. : Питер, 2009. 304 с.
 17. Сигел Дэниэл Джорж. 12 революционных стратегий всестороннего развития мозга вашего ребёнка. М. : Эксмо, 2014. 256 с.
 18. Фопель К. Психологические принципы обучения взрослых. Проведение воркшопов: семинаров, мастер-классов. М. : Генезис, 2010. 360 с.
 19. Фопель Клаус. Барьеры, блокады и кризисы в групповой работе. Сборник упражнений. М. : Генезис, 2007. 160 с.
 20. Эксакусто Т.В. Групповая психокоррекция : тренинги и роли, игры для личностного и профессионального развития. Ростов н/Д : Феникс, 2014. 254 с.
- Електронні підручники:**
21. Вагнер Тоні, Дінтерсміт Тед. Мистецтво навчати. Як підготувати дитину до реального життя. К. : Наш формат, 2017. 312 с. <https://www.empatia.pro/>
 22. Гавриш Н.В. Філософія для дітей. Цікаві уроки для молодших школярів. К. : Слово, 2014. 232 с. <https://core.ac.uk/download/pdf/33688705.pdf>
 23. Гиппенрейтер Ю.Б., Общаться с ребенком. Как? М. : АСТ, 2021 г. 204 с. <https://cbt-perm.ru/upload/iblock/72d/72ddf331d1c288adac44bc45f00e56bd.pdf>
 24. Гиппенрейтер Ю.Б., Продолжаем общаться с ребенком. Так? М. : АСТ, 2021 г. 101 с. <https://azbyka.ru/deti/prodolzhaem-obshhatsya-s-rebenkom-tak-gippenrejter-yu-b>
 25. Гресь Анна. Книга родительских секретов. Х. : Основа, 2018. 287 с. https://www.4mamas-club.com/wp-content/uploads/2016/05/Kniga-roditelskih-sekretov_preview.pdf
 26. Курпатов Андрей. Счастливый ребёнок. Универсальные правила. Вильнюс : Alma littera, 2016. 320 с. <http://akvarel-ds.ru/wp-content/uploads/2020/05/schastlivyj-rebenokkurpatov.pdf>
 27. Курсінка Мері Шіді. Виховання надзвичайної дитини. Порадник для батьків надто активних, емоційних, вразливих, чутливих і наполегливих дітей. К. : Наш формат, 2018. 432 с. https://andronum.com/index.php?dispatch=products.download_fragment2&product_id=16744
 28. Накамура Макико. Как сделать, чтобы ребёнок учился с удовольствием? Японские ответы на неразрешимые вопросы. М. : Эксмо, 2018. 176 с. <https://www.rulit.me/books/kak-sdelat-chtoby-rebenok-uchilsya-s-udovolstviem-yaponskie-otvety-na-nerazreshimye-voprosy-read-582759-1.html>
4. Форма підсумкового контролю успішності навчання.
Усне опитування, тестування, виконання практичного завдання.
 5. Засоби діагностики успішності навчання.
Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності,

індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю: усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування; усного обговорення методичних проблем; метод письмового контролю здійснюється за допомогою творчих робіт, які мають сприяти підвищенню мотивації студентів до освітньої пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки теми, що вивчається, перевага надається усному чи письмовому контролю.

ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ІННОВАЦІЇ

Навчальна програма вибіркової компоненти другого (магістерського) рівня вищої освіти

Програма розроблена Полєвіковою О.Б., доцентом кафедри теорії та методики дошкільної та початкової освіти, кандидатом педагогічних наук.

Вступ. Предметом вивчення навчальної дисципліни «Лінгводидактичні інновації» є основні поняття педагогічної інноватики, методика розвитку мовлення дітей засобами інноваційних технологій; організація роботи з формування мовленнєвої та художньо-мовленнєвої компетентності здобувачів дошкільної та загальної середньої освіти на основі інноваційних педагогічних технологій.

Міждисциплінарні зв'язки: опановуючи зазначений перелік компетентностей, здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти мають актуалізувати знання з курсів «Сучасна українська мова з практикумом», «Педагогіка», «Лінгводидактика», що сприятиме в подальшому формуванню професійної компетентності педагога у лінгводидактичному аспекті.

1. Мета та завдання навчального освітнього компонента

1.1. Мета: сформувати професійно-мовленнєву готовність майбутніх педагогів до здійснення інноваційної діяльності у процесі мовленнєвого та художньо-мовленнєвого розвитку здобувача дошкільної та загальної середньої освіти.

1.2. Завдання курсу:

- пізнавальні: засвоєння теоретичних засад становлення і розвитку педагогічної інноватики: основних орієнтирів розвитку та провідних напрямків інновацій; технологічності сучасної освіти; змісту і методики розвитку мовлення і навчання дітей від народження до юнацтва рідної мови в освітніх установах на основі сучасних інноваційних технологій;

- виховні: формування мотивації до здійснення організованого і цілеспрямованого навчання рідної мови здобувачів дошкільної та загальної середньої освіти на засадах лінгводидактичної інноватики.

- розвивальні: розвиток здатності адекватного оцінювання власної інноваційної педагогічної діяльності, її впливу на мовленнєвий розвиток дітей, порівняння результатів із передбачуваними чи запланованими, виявлення недоліків; уміння діагностувати лінгводидактичні інновації.

Програмні компетентності:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього, дошкільного та шкільного віку, що передбачає застосовування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових.

Загальні компетентності (КЗ)

КЗ - 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ - 2. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ - 3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ - 4. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ - 5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ - 6. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (КС)

КС - 1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС - 2. Здатність до розвитку в дітей раннього, дошкільного та шкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

Програмні результати навчання

ПР-1. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-2. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПР-3. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вступ. Інновації розвитку мовленнєвої компетентності дітей

Вступ. Інноваційна педагогічна діяльність – стратегічний напрям освіти. Дослідження інновацій в Україні та за кордоном. Співвідношення інновацій і традицій в освіті. Термінологічне поле інноватики. Специфіка інноваційного процесу в освіті. Проблеми класифікації педагогічних інновацій. Синергетичні особливості педагогічних інновацій. Головні аспекти інноваційної діяльності педагога.

Сутність готовності педагогів до інноваційної діяльності. Структурні компоненти готовності педагогів до інноваційної діяльності: мотиваційний компонент, особистісно-креативний компонент, технологічний компонент, рефлексивний компонент.

Педагогічна інноватика: сутність дефініції та критерії класифікації. Становлення інноватики в системі дошкільної освіти. Основні орієнтири розвитку та провідні напрямки інновацій. Технологічність сучасної дошкільної освіти. Мовленнєва компетентність дошкільника у лінгводидактичному вимірі.

Інновації розвитку фонетичної компетентності дітей: бізіборд, килимки-трансформери, сенсорні коробки, метод су-джок, фетрові книги, фланелеграф, камінці Марблс, динамічна іграшка В. Кайе «Дзига», освітня кінезіологія.

Сучасні технології розвитку лексичної компетентності: технологія раннього навчання Г. Домана, технологія раннього навчання М. Зайцева, кластери, круги Луллія, мультимедійні презентації, геоборди, флеш-картки, інтелектуальні карти.

Інновації розвитку граматичної компетентності: ейдетика, мнемотехніка, моделювання, сінквейн, технологія «Стіни, що говорять», робота в парах змінного складу.

Змістовий модуль 2. Інновації розвитку художньо-мовленнєвої компетентності здобувачів дошкільної та загальної середньої освіти

Сучасні технології розвитку діалогової компетентності: лепбук, сторітелінг, технологія «Story cubes», ляльки Лоли, японське мистецтво манги, карти Проппа, технологія «Освітня подорож», робота в парах, робота в парах змінного складу, авторська мотиваційна лінгво-педагогічна технологія формування стійких умінь створення розповідей різних типів дітьми старшого дошкільного віку.

Інновації розвитку художньо-мовленнєвої компетентності: блоки Дьєнша, слухання з передбаченням, технологія ведення полілогу, ТРВЗ, штучні тексти, технологія сприймання художніх творів В.Рогозіної, інноваційні форми роботи з книгою: книжковий дрес-код; бенефіс книжки; бібліофреш; літературний слем; караван історій; поетичний нон-стоп; бібліотерапія; книжковий подіум; книжкові піжмурки, буккросінг, акція «Подаруй книгу».

Технології розвитку мовленнєвого самовираження дошкільників: геокешинг, ігри К. Фопеля, сендплей, квест, LEGO- конструювання, скрайбінг, коректурні таблиці Н.В.Гавриш та К.Крутий.

3. Рекомендована література

Основна література

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Практикум. Харків : Слово, 2013. 448 с.
2. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н. П. Наволокова. Х.: Вид. група «Основа», 2009. 176 с.
3. Інновації в дошкільлі. Програми, технології, проекти, ідеї, досвід: Посібник на допомогу дошкільним працівникам / Авт.-упор.: Л. В. Калуська, М. В. Отрощенко. – Мандрівець, 2010. 376 с.
4. Інноваційні тенденції мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку/ Полєвікова О.Б., Борисенко Н.М., Віттенберг К.Ю. та ін./ Базова програма «Я у Світі»: методичні рекомендації для вихователів ДНЗ [упоряд. О.Б. Полєвікова]. Х: Видав.група «Основа», 2009. С. 71-100.
5. Полєвікова О.Б., Сугейко Л.Г. Инновационное обучение дошкольников языку онлайн: проблемы и возможные пути их решения // Материалы XII Междунар. научно-практ. семинара «Дошкольное образование: опыт, проблемы, перспективы» 22-23 апреля 2021 г. г.Барановичи, Респ. Беларусь / М-во образования Респ.Беларусь, учреждение образования «Барановичский государственный университет»; гл.ред.: Н.Г.Дубешко. – Барановичи: БарГУ, 2021. – С.42-44.
6. Полєвікова О.Б. Інноваційні технології навчання рідної мови дітей дошкільного віку // Проблеми сучасної педагогічної освіти [зб. наук. статей / ред. М.Я.Ігнатенко]. Ялта: РВВ КГУ, 2008. Вип. 20. – Ч.1. С.182-186.
7. Полєвікова О.Б., Дьоміна А.С. Інноваційні форми роботи з літературним твором у ЗДО // The 5th International scientific and practical conference “World science: problems, prospects and innovations” (January 27-29, 2021) Perfect Publishing, Toronto, Canada. 2021. P. 959-965.
8. Полєвікова О.Б., Рунцис О.І. Інновації у формуванні лексичної компетентності дошкільника // The 7th International scientific and practical conference “Science and education: problems, prospects and innovations” (April 1-3, 2021) CPN Publishing Group, Kyoto, Japan. 2021.P.823-826.

Допоміжна література:

9. Полєвікова О.Б., Даневич О.В. Позитивні і негативні риси методики раннього розвитку Глена Домана // The 2nd International scientific and practical conference “Science, innovations and education: problems and prospects” (September 15-17, 2021) CPN Publishing Group, Tokyo, Japan. 2021. P.252-255.
10. Полєвікова О.Б. Розвиток лінгвокреативних здібностей дошкільників засобами штучних текстів // «Філологія та лінгводидактика в умовах євроінтеграції: сьогодення і перспективи»: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (19-20 травня 2020, м.Херсон). Херсон, 2020. С.181-185.
11. Полєвікова О.Б., Левик І.О. Методичні основи розвитку мотивації дошкільників до вивчення рідної мови через сторітелінг // ADVANCES OF SCIENCE: Proceedings of articles the international scientific conference. Czech Republic, Karlovy Vary – Ukraine, Kyiv, 5 April 2019 [Electronic resource] / Editors prof. L.N. Katjuhin, I.A. Salov, I.S. Danilova, N.S. Burina. – Electron. txt. d. (1 файл 4,6 MB). – Czech Republic, Karlovy Vary: Skleněný Můstek – Ukraine, Kyiv: MCNIP, 2019. С.369-381.
12. Полєвікова О.Б., Береснева А.І. Використання методу суджок в освітніх ситуаціях з дітьми раннього віку // The 5th International scientific and practical conference “Dynamics of the development of world science” (January 22-24, 2020) Perfect Publishing, Vancouver, Canada. – P.835-841.
13. Полєвікова О.Б., Дудик Т.В. Розвиток мовлення дошкільників за допомогою технології «Слухання з передбаченням» // О.Б.Полєвікова, Т.В.Дудик // The 8th International scientific and practical conference “Perspectives of world science and education” (April 22-24, 2020) CPN Publishing Group, Osaka, Japan. 2020. – P. 755-763.

14. Полєвікова О.Б., Дудка А.С. Проблемні ситуації як засіб розвитку мовленнєвої особистості дошкільника / О.Б.Полєвікова, А.С.Дудка // The 4th International scientific and practical conference —Eurasian scientific congress (April 19-21, 2020) Barca Academy Publishing, Barcelona, Spain. 2020. – P.248-254.
15. Полєвікова О.Б., Жилкіна Є.О. Ейдетика як засіб розвитку операцій граматичного структурування у дошкільників // The 7th International scientific and practical conference “Scientific achievements of modern society” (March 4-6, 2020) Cognum Publishing House, Liverpool, United Kingdom. 2020. P. 747 - 754.
16. Полєвікова О.Б., Квакуша В.М. Інтелектуальні карти як ефективний засіб розвитку словника дітей дошкільного віку // The 1st International scientific and practical conference “Eurasian scientific congress” (January 27-28, 2020) Barca Academy Publishing, Barcelona, Spain. 2020. P.427-431.
17. Полєвікова О.Б., Куценко П.М. Роль методу sand play в розвитку інтенціональної спрямованості мовлення дітей // The 6th International scientific and practical conference “Perspectives of world science and education” (February 26-28, 2020) CPN Publishing Group, Osaka, Japan. 2020. – P.665-673.
18. Полєвікова О.Б., Макарова А.П. Бізіборд як ефективний засіб саморозвитку дітей раннього віку / О.Б.Полєвікова, А.П.Макарова // The 2nd International scientific and practical conference “Innovative development of science and education” (April 26-28, 2020) ISGT Publishing House, Athens, Greece. 2020. – P. 352-356.
19. Полєвікова О.Б., Овсянікова К.В. Обґрунтування ефективності використання методу наочного моделювання в мовленнєвому розвитку дошкільника / The 6th International scientific and practical conference “Fundamental and applied research in the modern world” (January 20-22, 2021) BoScience Publisher, Boston, USA. 2021. P. 709-714.
20. Полєвікова О.Б., Пяцько Н.В. Скрайбінг як лінгводидактична інновація // The 8th International scientific and practical conference “Fundamental and applied research in the modern world” (March 17-19, 2021) BoScience Publisher, Boston, USA. 2021. P. 792-796.
21. Полєвікова О.Б., Пяцько Ю.С. Створення лепбуків як засіб залучення дітей до книги // The 5th International scientific and practical conference “Perspectives of world science and education” (January 29-31, 2020) CPN Publishing Group, Osaka, Japan. 2020. – P.656-662.
22. Полєвікова О.Б., Сомик О.О. Геокешінг як засіб мовленнєвого самовираження дошкільників // The 6th International scientific and practical conference “Dynamics of the development of world science” (February 19-21, 2020) Perfect Publishing, Vancouver, Canada. 2020. – P. 920-925.
23. Полєвікова О.Б., Шурда Ж.І. Робота в парах змінного складу як інноваційна технологія дошкільної освіти // The 9th International youth conference – Perspectives of science and education (May 10, 2019) SLOVO\WORD, New York, USA. 2019. P.96-106.

ІНТЕРНЕТ-ресурси:

1. Базовий компонент дошкільної освіти України / наук. кер. Т. О. Піроженко ; кол. авт. : Піроженко Т. О., Байєр О.М., Безсонова О.К. [та ін.]. – К. : [М-во освіти і науки, молоді та спорту України], 2021
URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Эти волшебные камешки «Марблс» URL: <https://urok.1sept.ru/articles/678682>
3. Использование камешков Марблс в развитии мелкой моторики детей старшего дошкольного возраста URL: <http://2019.vospitately.ru/publikacii-vospitateley/dekabr/no-5689-ispolzovanie-kameshkov-marbls-v-razvitiimelkoy-motoriki-detey-starshego-doshkolnogo-vozrasta/>
4. Японські комікси – манга. Що таке і чим цікаві для читачів? URL: <https://faqukr.ru/mistectvo-ta-rozvagi/142746-japonski-komiksi-manga-shho-take-i-chim-cikavi.html>
4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: диф.залік
5. Засоби діагностики успішності навчання: усне опитування, тестування

Оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до вимог Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи та Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти на основі принципів об'єктивності; систематичності і системності; плановості; єдності вимог і методики оцінювання; відкритості, прозорості; доступності і зрозумілості.

Взаємозв'язок програмних результатів навчання, видів навчальної діяльності (робіт) та критеріїв оцінювання забезпечує валідність оцінювання успішності здобувачів освіти і встановлення факту досягнення програмних результатів навчання. Критерії оцінювання базуються на очікуваних програмних результатах навчання. Критерії оцінювання видів навчальної діяльності (робіт) визначаються ОП, відображаються у робочій програмі (силабусі) освітньої компоненти.

Оцінювання знань здобувачів регламентується Порядком оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті.

Оцінювання результатів навчання здійснюється за 100-бальною шкалою. Оцінка відповідає рівню сформованості загальних і професійних компетентностей та отриманих програмних результатів навчання здобувача освіти та визначається шкалою ЄКТС (А, В, С, D, E, FX, F) та національною системою оцінювання відмінно, добре, задовільно, незадовільно).

Оцінювання знань здобувача здійснюється на основі виконання всіх видів навчальної діяльності (робіт), поточної успішності та підсумкового контролю.

ЗБІРКА НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ

**другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальностями
012 Дошкільна освіта, 013 Початкова освіта, 016 Спеціальна освіта**

Підписано до руки 15.11.2021 р. Формат 60x84/8
Папір офсетний. Наклад 100 прим.
Гарнітура Times New Roman. Друк різнографія.
Ум. друк. Арк 12,43.
Замовлення № 40.

Віддруковано у ТОВ «Борисфен-про»
м. Херсон, вул. П. Орлика, 15; т/ф: (0552) 42-02-19, 26-29-73
e-mail: borisfen-pro@ukr.net
www.borisfen-pro.ks.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Держаного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції ДК №6343 від 08.08.2018 г.